

CTİKA

HACETTEPE
ÜNİVERSİTESİ

TÜRKSOY

AHMET YESEVİ
ÜNİVERSİTESİ

**KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ**

Yeni Balkan

**UKDA
SEMPOZYUM**

Prof. Dr. A. HALÛK DURSUN ANISINA

**ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU
DİL-TARİH-COĞRAFYA**

6-8 ARALIK 2019

**SEMPOZYUM ÖZET KİTAPÇIĞI
CONFERENCE ABSTRACTS**

**The Green Park Hotel
Çukurambar/ANKARA**

www.ukdasempozyum.com

**Prof. Dr. A. Halûk DURSUN anısına
ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU
DİL – TARİH – COĞRAFYA**

6-8 ARALIK 2019

**Editör
Prof. Dr. Fahri TEMİZYÜREK**

Ankara, 2019

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Prof. Dr. A. Halûk DURSUN anısına
ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU
DİL – TARİH – COĞRAFYA
6-8 ARALIK 2019
ANKARA

Editör

Prof. Dr. Fahri TEMİZYÜREK

Bu kitabın basım, yayın, satış hakları ASOS yayınlarına aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

ISBN : 978-605-7736-26-0

Baskı : 1

Yayınevi : ASOS Yayınevi

Prof. Dr. A. Halûk DURSUN anısına
ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU
DİL – TARİH – COĞRAFYA

6-8 ARALIK 2019

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANLARI

Prof. Dr. Musa YILDIZ

Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı

Prof. Dr. Muhammet HEKİMOĞLU

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkan V.

Prof. Dr. Refik TURAN

Türk Tarih Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

Türk Dil Kurumu Başkanı

Prof. Dr. Adnan SOFUOĞLU

T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM

Uluslararası Balkan Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A. Haluk ÖZEN

Hacettepe Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR

Kapadokya Üniversitesi Rektörü

Doç. Dr. Mustafa AYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı

Doç. Dr. Bilal ÇAKICI

TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU / SCIENTIFIC AND ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Günşen (Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Oktay (Kiril Metodi Üniversitesi-Makedonya)

Prof. Dr. Ali Göçer (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Celal Demir (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Dinçay Köksal (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Edina Solak (Zenitsa Üniversitesi-Bosna-Hersek)

Prof. Dr. Emrah Şenel (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Erdoğan Boz (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fadıl Hoca (Vizyon Üniversitesi-Makedonya)

Prof. Dr. Fahri Temizyürek (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatih Kirişçiöğlu (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Açık (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Ferruh Ağca (Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fırat Purtaş (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Funda Toprak (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Gülay Mirzaöğlu (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Gülin Öğüt Eker (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Güray Kırpık (Gazi Üniversitesi/TTK Başkan Yardımcısı)

Prof. Dr. H. Haluk Erdem (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Hatice Şirin (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Telliöğlu (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Lindita Xhanari Latifi (Tiran Üniversitesi-Arnavutluk)

Prof. Dr. Lokman Turan (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahmut Çelik (Gotse Delçev Üniversitesi- Makedonya)

Prof. Dr. Mehmet Derviş Kılınçkaya (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Güçlü (Bartın Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Gümüş (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Günay (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Öcal Oğuz (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz (Kastamonu Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Şahingöz (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Metin Ekici (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Metin Özarslan (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Metin Yaman (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Muammer Nurlu (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Musa Çiftçi (Uşak Üniversitesi)

Prof. Dr. Musa Yıldız (Ahmet Yesevi Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Argunşah (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Kurt (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa Öner (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Nazım İbrahim (Aziz Kiril Metodi Üniversitesi-Makedonya)

Prof. Dr. Nebi Özdemir (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Necati Demir (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nezir Temur (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nimetullah Hafız (Kosova Priştina Üniversitesi-Emekli)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Prof. Dr. Numan Aruç (MANU Makedonya Bilimler Akademisi)

Prof. Dr. Nurettin Demir (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Olcay Kandemir (Sağlık Bilimleri Üniversitesi)

Prof. Dr. Osman Karatay (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Ömer Özkan (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Rıfat Kütük (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Sevim Nilay Işıksalan (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Suat Urgan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Süer Eker (Başkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay (Kafkas Üniversitesi)

Prof. Dr. Yavuz Kartallıoğlu (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Yıldırım Özbek (Akdeniz Üniversitesi)

Prof. Dr. Yusuf Hamzaoğlu (Makedonya)

Prof. Dr. Zeki Kaymaz (Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Abdülmecid Nuredin (Vizyon Üniversitesi- Makedonya)

Doç. Dr. Ahmet Akkaya (Adıyaman Üniversitesi)

Doç. Dr. Ahmet Demir (Başkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Bahadır Gücüyeter (Atatürk Üniversitesi)

Doç. Dr. Başak Uysal (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Burul Sağınbayeva (Manas Üniversitesi)

Doç. Dr. Bülent Özkan (Mersin Üniversitesi)

Doç. Dr. Cihan Özdemir (Yunus Emre Enstitüsü - Bakü Müd.)

Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu (Kırıkkale Üniversitesi)

Doç. Dr. Ergin Jable (Hasan Priştina Üniversitesi-Kosova)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Doç. Dr. Ertuğrul Karakuş (Kırklareli Üniversitesi)

Doç. Dr. Gülnur Aydın (Adnan Menderese Üniversitesi)

Doç. Dr. Kemalettin Deniz (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Lokman Tanrikulu (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Kara (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Mensur Nuredin (Vizyon Üniversitesi- Makedonya)

Doç. Dr. Mesut Gün (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Namık Kemal Şahbaz (Mersin Üniversitesi)

Doç. Dr. Nazife Burcu Takıl (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Nuran Malta (Hasan Priştina Üniversitesi-Kosova)

Doç. Dr. Ömer Tuğrul Kara (Çukurova Üniversitesi)

Doç. Dr. Salim Pilav (Kırıkkale Üniversitesi)

Doç. Dr. Sedat Balyemez (Bartın Üniversitesi)

Doç. Dr. Seyfi Yıldırım (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. Seyfullah Yıldırım (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Doç. Dr. Ülker Şen (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yılmaz Yeşil (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Doğan (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Yusuf Uyar (Gazi Üniversitesi)

Dr. Ahmet Saçkesen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Arzu Çevik (Bartın Üniversitesi)

Dr. Ayhan Bulut (Cumhuriyet Üniversitesi)

Dr. Bekir Kayabaşı (Adıyaman Üniversitesi)

Dr. Bihruz Bicbabai (Allamah Tabatabai Üniversitesi-İran)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Dr. Burak Tüfekçioğlu (Çukurova Üniversitesi)

Dr. Emrah Boylu (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Erol Barın (Gazi Üniversitesi)

Dr. Fatih Kana (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Dr. H. Çiğdem Yıldırım (Başkent Üniversitesi)

Dr. Hıfzı Toz (Akdeniz Üniversitesi)

Dr. Latif İltar (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Mehmet Ali Bahar (Yozgat Bozok Üniversitesi)

Dr. Najibullah Akbari (Kabil Üniversitesi-Afganistan)

Dr. Nuray Kayadibi (Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Onur Akçakaya (Ardahan Üniversitesi)

Dr. Özlem BAYRAK Cömert (Gazi Üniversitesi)

Dr. Rafet Aydın (Mehmet Akif Üniversitesi)

Dr. Umut Başar (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Dr. Ümit Polat (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Dr. Zeki Gürel (Gazi Üniversitesi)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

KONGRE BAŞKANI / PRESIDENTS OF CONGRESS

Prof. Dr. Fahri Temizyürek UKDA Başkanı

KONGRE DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Fahri Temizyürek	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yıldırım Özbek	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Seyfi YILDIRIM	Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş	Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Akkaya	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Erol Barın	Gazi Üniversitesi
Murtaza Sulooça	Yeni Balkan Gazetesi

Sekretarya

Dr. Umut BAŞAR	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Gülçin BALAT	Hacettepe Üniversitesi
Arş. Gör. Emine AKYÜZ	Ankara Üniversitesi
İdris BÜYÜKKURT	Ankara Üniversitesi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİ ÖZETLERİ ABSTRACTS	xv
YÖN (İSTİKAMET) BİLDİREN EKLERİN HAREZM TÜRKÇESİNDEKİ TEZAHÜRÜ	1
AFGANİSTAN'DA SON ELLİ YILDA ÇIKAN TÜRKÇE ESERLERİNİN ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	1
MODERN DİLBİLİM RENK TERİMLERİ: SEMANTİK ÖZELLİKLER.....	2
FETHALİ KAÇAR'IN ÇAĞATAY TÜRKÇESİ SÖZLÜĞÜNDE YER ALAN MOĞOLCA VEYA TÜRKÇE-MOĞOLCA ORTAK VE BENZER SÖZCÜKLER ÜZERİNE	3
KOSOVA'DA TÜRKÇENİN GEREKLİLİĞİ	3
TÜRK DÜNYASINDAKİ DAMGALARDA ORTAK ÖZELLİKLER	4
XVII-XIX. YÜZYILLARDA BATI AVRUPA OPERALARINDA TÜRK VE DOĞU KONULARININ ELE ALINIŞI	5
KOSOVA'DA TÜRK VARLIĞI VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS.....	5
FİLDİŞİ SAHİLİNDE TÜRKÇE ÖĞRENENLERİN TÜRKÇE ALGISI: BİR GÖRSEL SUNU DEĞERLENDİRMESİ	6
BEYAZ RUSYA'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	6
5.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	7
8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİNİN 2019 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA BELİRTİLEN NİTELİKLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	8
8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN KONUŞMA ETKİNLİKLERİNİN KONUŞMA BECERİSİ KAZANIMLARINI YANSITMA DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	9
8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN YAZMA ETKİNLİKLERİNİN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	10
ANKARA ÜNİVERSİTESİ VE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANECİLİĞİ ÜZERİNDE ERNST HIRSCH ETKİSİ.....	11
ARAP KÖKENLİ ÖĞRENCİLERİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	12
BALKAN TÜRK ÇOCUK ÖYKÜSÜNDE SAVAŞ İZLERİ: ÜÇ PALTO ADLI ÖYKÜNÜN HİKÂYE HARİTASI YÖNTEMİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	13
ÇİZGİ FİMLERİN ÇOCUKLARIN HAYATLARINDAKİ YERİ İLE İLGİLİ TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	13
ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİ ..	14
ÇOK KÜLTÜRLÜ EĞİTİMDE HALK KÜTÜPHANELERİNİN ÖNEMİ	15
DİL ÖĞRETİMİNİN BAĞLAMSALLAŞTIRILMASI VE SANAL GERÇEKLIK	16

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

DİNLEME/ İZLEME BECERİSİ KAPSAMINDA 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KONU, ANA FİKİR VE YARDIMCI FİKİRLERİ TESPİT EDEBİLME BECERİLERİNİN FİLMLER ARACILIĞIYLA GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	17
ERKEN YAŞTA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE OYUN KULLANIMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	18
FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ETİK KAVRAMIYLA İLGİLİ METAFORİK ALGILARI	18
İKİ VE ÇOK DİLLİLİK BAĞLAMINDA AFGANİSTAN'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE GÖRÜLEN SORUNLAR.....	19
IRAK TÜRKMEN TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN ARASINDAKİ EŞ DEĞERLİK VE YALANCI EŞ DEĞER KELİMELER	20
İŞİTME ENGELLİLERE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ.....	21
İSVİÇRE'DE YAŞAYAN TÜRKLERİN EĞİTİM ALANINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER.....	22
KELİME/KAVRAM ÖĞRETİMİNİ GELİŞTİREN ZEKÂ OYUNLARI İLE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN DESTEKLENMESİ.....	23
KONAKLAMA MERKEZLERİNDEKİ SURİYELİLER VE IRAKLILAR İÇİN İLERİ DÜZEY TÜRKÇE EĞİTİMİ PROJESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	24
LERN MIT UNS ALMANCA DERS KİTABINDAKİ GÖRSEL ÖGELERİN KÜLTÜREL AÇIDAN ANALİZİ	25
MASALLARIN ÖĞRENCİLERİN HAYAL GÜCÜNÜ GELİŞTİRME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ..	26
MEB 5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN OKUMA METİNLERİNİN 2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ “KÖK DEĞERLER” AÇISINDAN İNCELENMESİ	27
MİLLİ KİMLİĞİN İNŞASINDA BİR MODEL OLARAK KÂZİM KARABEKİR'İN ÇOCUK OYUNLARI.....	28
NECATİ GÜNGÖR'ÜN ÇOCUK ÖYKÜLERİNİN DUYARLIK EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	29
OKUMA VE DİNLEME BECERİLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ BAĞLAMINDA MATERYALLER İLE DESTEKLENMESİ	30
ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN MASALLAR ÜZERİNE	31
ORTAOKUL TÜRKÇE DERSLERİNDE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ NASIL YAPILMALI'	32
OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE ALMANLAR İÇİN HAZIRLANMIŞ YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE KİTAPLARI: BİR KAYNAKÇA DENEMESİ	33
ÖZEL AMAÇLI TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KAYNAK YETERSİZLİĞİ	34
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ SANATLARIYLA İLGİLİ SORULAR VE ETKİNLİKLER ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	35
TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE NESNEYİ BELİRLEME SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	36

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN NURETTİN TOPÇU'NUN AHLAK ESERİNDEKİ DEĞER EĞİTİMİ UNSURLARI.....	36
TÜRKÇE EĞİTİMİNDE BİLGİYİ İŞLEME KURAMININ YANSIMALARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME (2005-2019 YILLARININ KARŞILAŞTIRILMASI)	37
TÜRKÇE ÖĞRENEN POLONYALI ÖĞRENCİLERİN KONUŞMA KAYGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA.....	38
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL NİTELİKLİ METİNLERİN ÖNEMİ: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI	39
HAFIZADAN ODAKLANMAYA ADIYAMAN'IN GELENEKSEL STRATEJİK OYUNLARI VE HALKBİLİMSEL İŞLEVLERİ.....	40
TEKNOPEĞAGOJİNİN TÜRKÇE EĞİTİMİNE YANSIMASI.....	41
TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM TEKNOLOJİSİ YETERLİLİKLERİNE SOSYAL BEĞENİRLİĞİN ETKİSİ.....	42
TÜRKÇE VE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİM PROGRAMLARI İLE DERS KİTAPLARINDA “TÜRKÇE BİLİNCİ”	43
TÜRKÇENİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ŞARKILAR: NİL KARAİBRAHİMGİL'İN ‘İYİ Kİ’ ŞARKISININ ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ	44
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ AMACIYLA HAZIRLANAN DERS KİTAPLARINDA DEĞERLER: TÜRKÇE ÖĞRENYORUM SETİ ÖRNEĞİ.....	45
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE DİNLEME VE KONUŞMA BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASINA YÖNELİK MATERYAL GELİŞTİRME	46
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE EĞRETİLEMELERİN KULLANIMI	47
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE GÖSTERGEBİLİM (BEDEN DİLİ) 48	
TÜRKİYE VE ÜRDÜN'DEKİ SURİYELİ MÜLTECİLERE YÖNELİK EĞİTİM POLİTİKALARININ ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRMESİ	48
TÜRKİYE'DE EĞİTİM GÖREN AFRİKALI ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİL BİLGİSİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ	49
ÜNİVERSİTELERDE OKUTULAN ORTAK TÜRK DİLİ DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ.....	50
ÜSTBİLİŞ BECERİLERİN EĞİTİMİ VE OKUMA ANLAMLANDIRMA SÜRECİNDEKİ YERİ	51
UYGULAMALI HALK BİLİMİ ALANINDAKİ KONULARA AİT TEMA VE SÖZ VARLIĞININ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK HAZIRLANAN DERS MATERYALLERİNDE KULLANIMI.....	52
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM ÖTESİ (POST METOT) DEVRİ.....	52
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ KELİME ÖĞRETİMİ ETKİNLİKLERİNİN “DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ” BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	53

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN BOSNA HERSEKLİLERİN YAZMA PROBLEMLERİ	53
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN İRANLI ÖĞRENCİLERİN “ORTAK KELİME”DEN KAYNAKLANAN SESLETİM SORUNLARI.....	54
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENENLERİN TÜRKÇENİN DİL BİLGİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	55
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜR AKTARIMI: YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ ÖRNEĞİ C1 SEVİYESİ KİTABI	56
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA ETKİNLİKLERİNDE YER ALAN OKUDUĞUNU ANLAMA SORULARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME	57
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİİLLERİN BELİRLENMESİ (A1 DÜZEYİ).....	58
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARARLARIN ALINMASINDA KULLANILAN SINAVLAR: DÜZEY BELİRLEME SINAVI	59
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI ARACI OLARAK MULTİMEDYA DESTEKLİ HALK ANLATILARININ KULLANILMASI	60
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN HİZMET ÖNCESİ VE HİZMET İÇİ EĞİTİMİ.....	61
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DİNLEME ETKİNLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	62
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖZEL AMAÇLI ÖĞRETİMİNİN TARİHÇESİNE BİR BAKIŞ	63
YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE VE PEYK-E PARSİ TEMEL DÜZEY DERS KİTAPLARININ KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ	64
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KURS PROGRAMININ DİNLEME KAZANIMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ	65
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ YAZMA YÖNERGELERİNİN İNCELENMESİ	66
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ YAZMA YÖNERGELERİNİN İNCELENMESİ	67
YAYGIN EĞİTİMDE YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KURS PROGRAMLARININ ETKİLİLİĞİ.....	68
YEREL DEĞERLERİN İZİNDEN 1: AYDINLI ŞAİR ŞÜKRÜ ÖKSÜZ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	69
“VATANDAŞ” FUAD A. ATTAOULLAH VE İNGİLİZLERE TÜRKÇE ÖĞRETMEN KİTABI: TURKISH SELF-TAUGHT AND GRAMMAR.....	70
"-RAK, -REK" KARŞILAŞTIRMA EKİNİN TARİHİ TIP METİNLERİNDEKİ KULLANIMI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER	71
"TÜRKELİ’NİN BÜYÜK İÇ DENİZLERİNDEN BİRİ BAY GÖL"	71

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

-LIK YAPIM EKİNİN ANLAMSAK İŞLEVİ.....	72
ÇANKIRI’DA DERLENEN ÖLÜM İLE İLGİLİ İNANIŞLARIN İNCELEMESİ	73
CEMAL ŞAKAR’IN “GİDENLER GİDENLER” HİKÂYE KİTABINDA HALKBİLİMİ UNSURLARI	74
ÇİN’DE NASREDDİN HOCA- AFANTİ 阿凡提.....	75
DİCLE’NİN ŞİİRİ.....	76
EDEBİ GELİŞİM SÜRECİNDE ÜÇ MERHALE (ABDULLA ŞAİK’İN PERSPEKTİFİNDEN). 77	
ELEKTRONİK KÜLTÜR BAĞLAMINDA ANLATI	78
ESKİ UYGUR TÜRKÇESİ METİNLERİNDE TERİM YAPMA YÖNTEMLERİ.....	79
GAGAUZ ŞAİRE VALENTİNA BUJİLOVA (HACİOGLO)’NİN ÇOCUK ŞİİRLERİNE ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİ IŞIĞINDA BİR BAKIŞ.....	80
GELENEK VE MARJİNALLEŞME: TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELİN KUŞAĞININ RENGİNDEKİ DEĞİŞİM.....	81
GÖKTEPE KÖYÜ SİLİKİYERADLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	81
İĞNE VE KALEM: MUSTAFA SAFVET EFENDİ’NİN ‘BERANJE’ MANZUMESİ.....	82
KLASİK ŞERHLERİN METODOLOJİSİ.....	83
KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA AŞK ETİĞİ BAĞLAMINDA RİNT VE ZAHİT	84
KORKUNÇ YILLAR VE YURDUNU KAYBEDEN ADAM ROMANLARINDA KÜLTÜREL BELLEK METAFORU: HAFIZA MEKÂN	84
KÜLTÜR MİRAS UNSURU OLARAK “KAVUT”.....	85
KÜLTÜREL BELLEKTE İKİZ ÇOCUKLARA AD VERME GELENEĞİ.....	86
MAHMUT AFİF’İN “NASIL KONUŞTUĞUMUZU BİLELİM: İSTANBUL ŞİVESİNİN HUSUSİYETLERİ HAKKINDA İLMÎ BİR TETKİK” ADLI YAZISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	87
MEDYANIN TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE ETKİSİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER AKTARIMI BAKIMINDAN SAVAŞÇI DİZİSİ ÖRNEĞİ	88
MEMLUK KIPÇAK SÖZLÜK VE GRAMERLERİNDE TÜRKMENCE OLARAK KAYDEDİLEN SÖZCÜKLERDEN ÇAĞDAŞ OĞUZ LEHÇELERİNE ANLAM DEĞİŞMELERİ	89
SAHA (YAKUT) BÜYÜ MASALLARINDAN “ÇAAÇAHAAN”IN ÖZ-BİÇİM İLİŞKİSİ BAKIMINDAN TAHLİLİ VE ŞAMANIN YOLCULUĞU	90
SANAT VE MİZAÇ ARASINDAKİ İLİŞKİ BAĞLAMINDA TÜRK EDEBİYATINDAKİ ÖZGÜN ŞAHSİYETLER	91
SOVYET DÖNEMİ DİL POLİTİKALARININ TÜRKMEN TÜRKÇESİNE ETKİLERİ	92
SÖZLÜ VE YAZILI KÜLTÜR BAĞLAMINDA KAZAK TÜRKLERİNDE JUMBAK AYTISI. 93	
TATAR ŞARKILARINDA AYRILIK	94
TÜRK LEHÇELERİYLE YARATILMIŞ HALK BİLGİSİ ÜRÜNLERİNİN AKTARIMINDA YAŞANAN PROBLEMLER ÜZERİNE BİR İNCELEME	95

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

TÜRKÇEDEN OSMANLICAYA CEP KILAVUZU'NDA EYLEMLER: TÜRETKENLİK ÜZERİNE BİR İNCELEME	96
TÜRKİSTAN SAHASINA AİT BİR CENKNAME: KAZAK TÜRKLERİNİN ZARKUM KISSASI.....	97
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİ VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	98
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE GAZİ ÜNİVERSİTESİ A1 SEVİYESİ DERS KİTABI DİNLEME BÖLÜMÜNÜN İÇERİK ANALİZİ	99
“KISSA BİRJAN SAL İLE SARA KIZIN ATIŞMASI” ESERİNDEKİ KAZAK KADIN TİPİ OLARAK SARA ÖRNEĞİ.....	100
KANAVİÇE NAKIŞLARINDA GÖRÜLEN GEYİK MİTİ.....	101
TÜRKÜLERİN “POPÜLER MÜZİK” HALİ.....	102
SAFEVİ İDARESİNDE HINUSLU KABİLESİ	103
10. YÜZYIL İSLAM COĞRAFYACILARINDA: HORASAN BÖLGESİNİN İLMİ, KÜLTÜREL VE SOSYO-EKONOMİK DURUMU	103
2018 ORTAÖĞRETİM TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE DERS KİTAPLARINDA (9-10-11-12. SINIFLAR) YAŞAYAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ.....	104
ANADOLU'DA MEDRESELER VE TÜRKLERİN İLİM HAYATINA KAZANDIRDIKLARI	105
ÂŞIK VEYSEL ŞİİRLERİNDE YER ALAN SÖZLÜKSEL ALANLAR.....	106
ÂŞIK VEYSEL'İN METAFOR DÜNYASI.....	107
BİR YOLCULUK SERÜVENİ: VESİLETÜ'N-NECÂT.....	109
CENGİZ AYTMATOV'UN TOPRAK ANA ADLI ESERİNDE KÖK DEĞERLER.....	110
ÇORUM OSMANCIKLI HALK ŞAİRİ ÂŞIK ALİ ACIK'IN MİRÂÇNAMESİ	111
DEFİNECİLİK ETRAFINDA GELİŞEN İNANIŞLAR VE BU İNANIŞLARIN ESKİ İNANIŞLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	112
DİN - EDEBİYAT İLİŞKİSİNİ EROL GÜNGÖR'DEN SORMAK	113
DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE KONARGÖÇER HAYATA DAİR UYGULAMALAR: GİRESUN ÖRNEĞİ.....	114
DOĞU TÜRKİSTAN'DA UYGURLAR ARASINDA ONİKİ İMAMCI ŞİİLİK ETKİSİ: HOTEN SAHASI	115
GELENEK VE MODERNİZM BAĞLAMINDA SARI TRAKTÖR ROMANINDAKİ 'TRAKTÖR' SİMGESİ	116
HASAN ALİ TOPTAŞ'IN BEN BİR GÜRGEN DALIYIM ROMANI ÜZERİNE BİR DİL ÇALIŞMASI	117
İSLAMİYET'İN TÜRKÇEYE KAZANDIRDIĞI KELİMELEK VE GÜNEŞ DİL TEORİSİ	118
KARİZMATİK OTORİTE OLARAK KÖL TEGİN VE BİLGE KAĞAN	119
KIPÇAK SAHASI TÜRK DESTANLARINDA AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER (KAZAK-KIRGIZ ÖRNEĞİ).....	120

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

KORE VE TÜRK MİTOLOJİSİNDE HAYVAN SEMBOLLERİ	120
KÜLTÜREL BELLEĞİ ÇAĞIN İLETİŞİM OLANAKLARIYLA GENÇ KUŞAKLARIN PAYLAŞIMINA AÇMAYA DAİR BİR UYGULAMA ÖNERİSİ	121
NAMES GIVEN TO ANIMALS IN NORTHERN CYPRUS FOLKLORE	122
KUZEY MAKEDONYALEKTÜR-OKUMA KİTAPLARI LİSTESİNDE YER ALAN TÜRKİYELİ YAZARLAR VE KİTAPLARI.....	123
MODERN KAFE İŞLETMECİLİĞİNE NOSTALJİK BİR YAKLAŞIM: ANKARA HAMAMÖNÜ ÖRNEĞİ	124
MÜZİK ARABULUCULUĞU	125
NURETTİN TOPÇU'NUN “İSLAM VE İNSAN MEVLANA VE TASAVVUF” ESERİNDE YER ALAN DEYİM VE ATASÖZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	126
PAN-TÜRKİST BAĞLAMDA TÜRK HALK KÜLTÜRÜNDE EKMEK	127
PROF. DR. FUAT SEZGİN'İN “İSLAM'DA BİLİM VE TEKNİK” ADLI ESERİNDE YER VERİLEN ALET VE GEREÇLER KAPSAMINDA MÜSLÜMAN ALİMLERİN BİLİM DÜNYASINA KATKILARI	128
ORTAOKUL 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI'NDA YER ALAN ETKİNLİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	129
SİYASİ SINIRLAR VE İCRACI KİMLİĞİ BAĞLAMLARINDA HAN ORBA HANGİ DESTANCILIK GELENEĞİ İÇERİSİNDE DEĞERLENDİRİLEBİLİR'.....	130
SÖZLÜ KÜLTÜR ÜRÜNLERİNİN KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIMDAKİ İŞLEVLERİ....	131
TİCARET, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYATIN KAVŞAĞI: KARAHÖYÜK PAZARI.....	132
TUNCELİ'DE TABİAT KÜLTÜRLERİ.....	133
ŞAHZADE BEHRAM VE MELİKE DİLİRİZ DESTANI'NDA.....	133
“SIRADIŞI” BİR YARIŞMACI: HIZIR.....	133
TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİNDEKİ MASALLARIN İNCELENMESİ ...	134
TÜRK MODERNLEŞMESİ ÜZERİNE TARTIŞMALAR.....	135
TÜRK VE FARS EDEBİYATININ TİYATRO TÜRÜNDE ORTAK KÜLTÜR ÖGESİ OLARAK ŞEHNÂME'NİN DAHHÂK ÖRNEĞİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELEMESİ.....	136
TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİ EĞİTİMİ	137
VLADİMİR JABOTİNSKY: TÜRKLER, OSMANLI DEVLETİNDEKİ AZINLIKLAR VE TÜRKÇE.....	138
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	139
YABANCILAŞMIŞ İNANÇ	140
YUSUF AKÇURA VE ZİYA GÖKALP'TEN MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'E TÜRK KİMLİĞİNİN İNŞASI	141
KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİNDE OSMANLI DEVLETİ'NİN DİPLOMASİ ANLAYIŞI.....	142

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

AKRAN DEĞERLENDİRMESİNİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN C1 DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİN YAZMA KAYGISINA ETKİSİ	143
TDK TARAFINDAN ÜRETİLEN “YABANCI KELİMELERE TÜRKÇE KARŞILIKLAR”IN LİSE ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN BİLİNME DÜZEYİ.....	144
FARKLI DÜŞÜNME STİLLERİNE SAHİP ÖĞRENCİLERİN YARATICI YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ	145
TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	146
TÜRKÇE ÖĞRENEN A1 DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİNİN YAZMA SINAVLARINDAKİ KELİME KULLANIMI	147
EĞİTİM TARİHİ İÇİNDE BİR OKUL TASARIMI KİNDER GARTEN: ÇOCUKLAR BAĞÇESİ	148
TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKİYE YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİNDE(TYÇ) BELİRTİLEN YETKİNLİKLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	149
TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALAN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜRLENMESİ VE ADAPTASYONU ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA	150
ERZİNCAN –ÇAYIRLI İLÇESİNDEKİ MEZAR VE MEZAR TAŞLARINDA GÖRÜLEN KABARTMALAR	151
CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA ÖNCÜ BİR ÇOCUK DERGİSİ: SEVİMLİ MECMUA	151
SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOKKÜLTÜRLÜ ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN YANSITMALARI	152
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN AKADEMİK OKUMA(C2) KİTAPLARINDA KELİME ÖĞRETİMİ: GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER ÖRNEĞİ	153
SERGİLER	154
DRAPEDE ÖZGÜN BULUŞMA	155
GİYİMDE ESKİYE DÖNÜŞÜN İŞARETÇİSİ PAZEN.....	156
AYAĞINI YORGANINA GÖRE UZAT	157
YORGAN GİTTİ KAVGA BİTTİ.....	158

**BİLDİRİ
ÖZETLERİ
ABSTRACTS**

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YÖN (İSTİKAMET) BİLDİREN EKLERİN HAREZM TÜRKÇESİNDEKİ TEZAHÜRÜ

Doç. Dr. Afag Memmedova¹

¹Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan

Özet

Eski Türkçeden beri kullanılan eklerin gelişim kronolojisini, değişimini izleyebilmek için Türkçenin her dönemi ayrı ayrı araştırılmalıdır. Bu çalışmanın amacı Harezmce yazılan eserlerde yön (istikamet) gösteren ekleri tespit etmektir. Bunun için Zemahşeri'nin Mukaddimetü'l-Edeb (XII-XIII yy), Rabgûzi'nin Kısasü'l-Enbiyâ (1310), İslamın Mu'inü'l-Mürîd (1313), Ali'nin Nehcü'l-Ferâdis (1358), Harezm Türkçesi Kur'an Tercümesi (1363) eserleri taranmış, -GArU/-ArU/-rU, -rA eklerinin kullanım alanı belirlenmiştir. Adı geçen ekler Türk dilinin en eski tarihi dönemlerinden itibaren kullanılan yaygın eklerindendir. Eski Türkçede olduğu gibi Harezmcede de hala işlek, canlı ekler olduğu halde (anğaru, artğaru / artkaru, kayra, utru, asra, özre v.s.), tarihsel süreç içerisinde işlekliliğini kaybetmiş ve günümüzde birkaç kelime kalıplaşmıştır (yukarı, dışarı, içeri, ileri, sonra v.s.). Yazıda söz konusu kelimelerden birkaçı üzerine etimolojik açıklamalar getirilmiş (mesela, Tanğrı - tanğ "tan, şafak"+rı = "tan yerine doğru"), yön gösteren -GArU/-ArU / -rU, -rA eklerinin dil bilimcileri tarafından birbirinden farklı etimoloji tahlilleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Harezm Türkçesi, Yön Bildiren Ekler, Etimoloji, Eski Türkçe

Sözlü Sunum

AFGANİSTAN'DA SON ELLİ YILDA ÇIKAN TÜRKÇE ESERLERİNİN ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğr.Gör. Firuz Fevzi¹

¹Kabil Devlet Üniversitesi, Afganistan

Özet

Eski bir Türk yurdu olan bugünkü Afganistan coğrafyasında bir çok Türk devleti kurulmuştur. Günümüzde farklı etnik gruplarla birlikte yaşayan Türk boyları bugün çoğu Kuzey Afganistan (Güney Türkistan) bölgesinde yaşamaktadır. Dil ve edebiyatları üzerine bir çok eser yazmışlardır. Biz çalışmamızda son elli yıl içinde yazılan eserlerin ne kadar faydalı olup olmadığını üzerine duracağız. Ayrıca eğitim ile ilgili ders kitaplarının yeterli olup olmadığında sunumumuzda yer vereceğiz. Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Gazi Mustafa Kemal Atatürk Afganistan'da bir çok öğretim elemanını göndermiş ve bu öğretim elemanları hem Afgan eğitim sisteminde çok değerli çalışmaları olmuş hemde Askeri alanda bu hocaların ders kitapları Arap harfleri ile Türkçe yazılmış ve bugün Afganistan Bilimler Akademisinin kütüphanesinde mevcuttur. Bu ders kitaplarının bir kaçını tanıtacağız.

Anahtar Kelimeler: Afganistan'da Son Elli Yılda Çıkan Türkçe Eserlerinin Üzerine Bir Araştırma

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

MODERN DİLBİLİM RENK TERİMLERİ: SEMANTİK ÖZELLİKLER

Okutman Shokhista Abdurazakova¹

¹Özbekistan Devlet Dünya Dilleri Üniversitesi

Özet

Makale, modern dilbilimdeki renk terimlerinin ve özellikle anlambilimsel ve göstergebilimsel yönlerinin incelenmesine adanmıştır. Makalenin amacı, dilbilimsel ve konuşma araçlarının ulusal kültürel kimliğinin tanımlanmasında renk terimlerinin sözcüksel-anlamsal özelliklerini belirlemektir. Psikolojik algı ile yakından ilgili olan ve insanların yaşamlarındaki olaylar ile ilgili çok sayıda kültürlerarası farklılığa sahip olan anlamsal renk sembolizminin çeşitliliğine özel dikkat gösterilmektedir. Makale, renk yapısını anlatan renk anlatımını, yani renk göstergesini, anlatı yapısına sahip ve doğrudan ve ek bir değere sahip renk tonlarını açıklayan analiz eder. Özellikle periferik renk isimlerinin ve renk terimlerinin metaforik yeniden değerlendirmelerini, örneğin ödünç alınan ve terminolojik ad-fiilleri, neolojistikleri, archailleri, sözcükleri vb. İçermediğini dikkate alırız. konuşmanın farklı kısımlarına renk gösterme, sıfatlar, son ek oluşturma vb. ile anlamlı bir grup oluşturulur. Sözlük-anlamsal renk alanı yüksek derecede bir organizasyona sahiptir. Renksel anlambilimsel renk alanı alanının doğasını belirlemeye yönelik modern araştırmalar, her bir insan için ayrı ayrı olan yaklaşık on pigment geninin varlığını doğrulamaktadır. Tanımlanmış bir pigment genleri kümesi, bir kişinin rengini ve renk tonlarını farklı şekillerde algılamasını sağlar. Farklı kültürlerdeki insanlarda renk algılanmasına ilişkin gözlemler, farklı kültürlerde renklere verilen tepkiler ve belirli bir renk tonunun bulunmamasını açıklayan farklı sistemlerdeki kavramlar ve kelimeler arasındaki bağımlılığı ve ilişkiyi keşfeder. Analiz, renk sembolizminin ruh halini, ortaya çıkan olayın gerçeğini ve duruma özgü doğasını yansıtan zihinsel ve psikolojik bir bileşenle yakın ilişkisini yeniden ortaya koydu.

Anahtar Kelimeler: Renk Terimleri, Modern Dilbilim, Semantik Özellikleri, Anlambilimsel, Göstergebilimsel

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

FETHALİ KAÇAR'IN ÇAĞATAY TÜRKÇESİ SÖZLÜĞÜNDE YER ALAN MOĞOLCA VEYA TÜRKÇE-MOĞOLCA ORTAK VE BENZER SÖZCÜKLER ÜZERİNE

Dr. Farhad Rahimi¹

¹Tebriz Üniversitesi, İran

Özet

Kuzey-Doğu Türkçesinin ikinci dönemi olan Çağatay Türkçesi, Doğu Türklerinin 15. yüzyılın başlarından 20. yüzyılın başlarına kadar kullanılmaya devam eden yazı dilidir. Nevayî'nin ölümünden sonra, onun eserlerinin kolayca okunması için, İslam dünyasının her bir köşesinde çeşitli sözlükler yazılmaya başlandı. Genellikle Osmanlı imparatorluğu, İran, Azerbaycan, Hindistan ve Türkistan'da yazılan ve Türk dilinin gelişmesi tarihi için çok büyük bir değere sahip olan bu sözlükler bir sözlükçülük ekolu oluşturmuştur. İran sahasında da Ali Şir Nevayî'nin eserlerini anlamak üzere birçok Çağatay Türkçesi sözlüğü düzenlenmiştir. Bunlardan bir tanesi Fethali Kaçar tarafından 1861'de İran'da yazılmış ve Çağatay Türkçesi-Farsça bir sözlük olan Luğat-ı Etrâkiyye'dir. Feth-'Ali Bin Kelb-'Ali Bin Mürşid Kuli Bin Feth-'Ali Kacar-ı Kazvinî tarafından Nâsiruddîn Şâh adına (hük. h. 1264-1313) 1861'de İran'da yazılmış ve Çağatay Türkçesi-Farsça bir sözlük olan bu eserin adı, Luğat-ı Etrâkiyye'dir. İran'da beş nüshası vardır. Thury ve Romaskeviç nüshaları ile birlikte toplam yedi yazma nüshası bilinmektedir. Bu çalışmada inceleme konumuz olan sözlükte yer alan Moğolca veya Türkçe-Moğolca ortak ve benzer sözcükler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çağatay Türkçesi, Çağatay Türkçesi Sözlükleri, Nevayî, Moğolca, Fethali Kaçar, Luğat-i Etrâkiyye, İran, 19. Yüzyıl.

Sözlü Sunum

KOSOVA'DA TÜRKÇENİN GEREKLİLİĞİ

Sibel Kurshumliu¹

¹Kosova

Özet

Balkan coğrafyasının Türkiye ile ortak bir tarihi geçmişe sahip olması Balkan ülkelerin Türk dilinden, kültüründen, gelenek ve göreneklerinden etkilenmesine neden olmuştur. Özellikle Balkan yarımadasının güneybatısında yer alan Kosova'da Türklere ve Türk diline karşı olan ilgi artmaktadır. Bu çalışmada Kosova'da Türkçe öğrenmenin gerekliliği tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Kosova'da neden Türk diline önem verildiği ve Türkçenin bu topraklardaki gerekliliği üzerine durulmuştur. Oradaki durumu bilen bir insan olarak durum tespiti yaparak bir derleme çalışması gerçekleştirmişimdir. Yaptığım derleme çalışması neticesinde Kosova'da Türkçe'nin gerekliliği başta ekonomi olmak üzere ticari, eğitsel, ilgi ve ihtiyaçlar başlığı altında incelenmiş ve şekillendirilmiştir. Kosova'da faaliyet gösteren Türk firmaları sayesinde genç nüfusa iş imkânı sağlanması, genç neslin daha iyi bir eğitim doğrultusunda Türkiye'deki üniversiteleri tercih etmesi, Türkiye'nin şehirlerini merak etmeleri sonucunda Türkiye'yi ziyaret etmek istemeleri, Türk kurum ve kuruluşların Türk kültürünü iyi bir şekilde tanıtmaları neticesinde Türkiye'ye ve Türkçeye olan ilginin giderek artışı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kosova, Türk Dili, Türkçenin Gerekliliği.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK DÜNYASINDAKİ DAMGALARDA ORTAK ÖZELLİKLER

Samat Samashev¹

¹L.N. Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi, Kazakistan

Özet

Erken Ortaçağ'da engin bozkır topraklarında büyük devletler kuran Kazak ve diğer Türk halklarının etnik kökenini oluşturan kültürel malzemeler bulunmaktadır. Bu malzemeler günümüzde ilgili coğrafyalarda gerçekleştirilmekte olan arkeolojik ve etnografik incelemelerin sonuçlarına göre tespit edilmektedir. Bu bağlamda Türk boylarının tarihsel süreçte yurt edindiği geniş coğrafyada bulunan kaya resimlerinde, mezar anıt komplekslerinde, kuyularda, seramik kaplarda, sikkelerde, silahlarda, ev araç ve gereçlerinde vb. başka birçok nesnede bu kültürün izlerini günümüze taşıyan damgalar tespit edilmektedir. Bazı ülkeler ekonomik ve kültürel hayatlarında bu damgaları kullanmaya devam etmektedirler. Eski Türklerde devlet damgaları ve bu damgaların çeşitlendirilmesi sonucu oluşturulan boy, aile ve bireysel damgalar bulunmaktadır. Türkler bu damgaları ülke yönetimi, dış siyaset ve diğer devlet faaliyetlerinin icrasında yoğun olarak kullanmıştır. Damgalar devletin iç işlerinde disiplinin sağlanması ve hukuki düzenlemenin oluşturulması bağlamında kullanılmıştır. Bununla birlikte damgalar bireylerin toplumdaki yerini ve sosyal statüsünü belirleyen unsur olarak kullanılmıştır. Küçükbaş hayvanlara damga yerine kulaklarına "en" vurma geleneği kullanılmıştır. Bir kişi ailesinden ayrılıp kendi ailesini kurduğu zaman ayrılan kişiye ailesi tarafından bir miktar mal verilir; bu geleneğe "enşi" adı verilir. Ayrılan kişinin hakkı olan mal için ayrı bir damga oluşturulmaz; ayrılan kişinin mallarına sadece "en vurma" işlemi uygulanır. Bu şekilde mallar işaretlenmiş olur. Ortaçağ Türk damgaları üzerine araştırma yapan bilim insanlarının karşılaştığı önemli meselelerden biri söz konusu damgaların günümüz Türk dünyasındaki damgalar arasındaki paralellik ve ortak özellikler meselesidir. Türk halklarının damgalarını büyük bir yap-boz olarak düşündüğümüzde, bütün parçaları bir araya getirilmezse ortak tarihimizin eksik yönlerini aydınlatmak ve doldurmak mümkün olmayacaktır. Çalışmanın amacı Ortaçağ Türk damgalarının kapsamlı olarak incelenip irdelenmesidir. Türk halklarının ortak mirası olan damgaların tespit edilmesi, yayılma alanlarının belirlenmesi, işlevleri ve semantik öneminin açığa çıkarılması hedeflenmektedir. Bu çalışmada aynı kökten gelen Türk halklarının kültürel mirası ve ortak değerlerinin bir parçası olan damgaların karşılaştırmalı analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Damga, Eski Türkler, Ortaçağ, Türk Halkları, Türk Boyları, En, Arkeoloji, Etnografya

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

XVII-XIX. YÜZYILLARDA BATI AVRUPA OPERALARINDA TÜRK VE DOĞU KONULARININ ELE ALINIŞI

Dr. Derya Ağca¹

¹Üzeyir Hacıbeyli adına Bakü Müzik Akademisi, Azerbaycan

Özet

Bu makalenin amacı, Batı Avrupa’da yazılan operaların librettolarında Türk karakterleri ve kültürünün ele alınışını incelemektir. Bu amaçla Batı Avrupa’da XVII-XIX. yüzyıllarda opera janrında yazılan ve Türkleri konu alan eserlerin librettoları incelenmiştir. İncelemeler Batı Avrupa’da Türkler ve Doğu ile ilgili konuların İtalyan, Fransız, Alman ve İngiliz operalarında 120’yi aşkın eserde işlendiğini göstermiştir. Bu operaların konularını ise çoğunluk sırasına göre “tarih”, “kız kaçırma” ve en son “bin bir gece” masalları oluşturmuştur. Araştırmada bu eserler liste halinde verilmiştir. Sonuç olarak, Batı Avrupa’da yazılan operalarda, Türk kültürü ve değerleri çoğunlukla yanlış ya da eksik bilgiler ile aktarılmıştır. Bu durum, Batı’da Türk imajına zarar vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk, Batı Avrupa, Opera, Libretto, Kültür

Sözlü Sunum

KOSOVA’DA TÜRK VARLIĞI VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS

Okutman Gökhan Yağcı¹

¹Yunus Emre Enstitüsü, Rusya

Özet

17 Şubat 2008 tarihinde kurulan Kosova Cumhuriyeti, yüzyıllar boyunca Türk-İslam kültürü ile etkileşim halinde olmuştur. Bugün hâlâ Kosova sınırları içerisinde; Türk köylerine, Türkçe konuşan insanlara, Türkçe eğitim veren okullara ve dolayısıyla Türk halk kültürü unsurlarına rastlanılmaktadır. Kosova’da yaşayan Türkler, Türk kültürünü korumak ve gelecek nesillere aktarmak için birçok çalışma yapmaktadır. Hazırlanmış olan bu bildiride Kosova’daki Türk varlığı araştırılarak Kosova topraklarında yaşayan Türklerin bölgedeki tarihsel geçmişine ve Türk halk kültürünün yaşayan miras örneklerine yer verilmiştir. Karşılaştırmalı Balkanlar özelinde Kosova’da halk kültürü çalışacaklara kılavuz mahiyetinde olan bu çalışmayla Kosova’da yaşayan Türklerin, kültür koruma faaliyetlerine ve geçiş dönemi ürünlerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Somut Olmayan Kültürel Miras, Halk Bilimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

FİLDİŞİ SAHİLİ'NDE TÜRKÇE ÖĞRENERLERİN TÜRKÇE ALGISI: BİR GÖRSEL SUNU DEĞERLENDİRMESİ

Doç.Dr. Ahmet Akkaya¹ , Araştırmacı Gülfer Feyza Kayabaşı²

¹Adıyaman Üniversitesi

²Fildişi Sahili Maarif Vakfı Okulu Türkçe Öğretmeni

*Corresponding author: Ahmet Akkaya

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde/öğrenilmesinde Türkçe öğrenenlerin Türkçeye karşı tutumu ya da algısı çeşitlidir. Algının genellikle ölçekler veya metaforlar aracılığıyla tespit edildiği çalışmalar yapılırken metafor gibi örtük bir üslubun kullanıldığı görsel sunuyla / çizgilerle algının değerlendirildiği çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı da Fildişi Sahili'nde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin, Türkçe algılarını Türkçe öğrenenlerin görsel sunularıyla / çizgileriyle belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Fildişi Sahili'nde 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkçe öğrenen 14 öğrenciye “Türkçe denildiğinde zihninizde ne canlanıyor? Bunu çizebilir misiniz? ” “Bu görseli niçin çizdiniz?” soruları yöneltilmiş ve Türkçe öğrenen 14 öğrenci gönüllü bir şekilde Türkçe denildiğinde zihinlerinde canlanana çizmeye çalışmıştır. Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde kurgulanmış ve çizilen resimler, görsel analizle değerlendirilmiştir. Fildişi Sahili'nde Türkçe öğrenenlerin Türkçeyi; Türkiye bayrağı, Türkiye haritası, İstanbul boğazı gibi Türk kültürünü ya da Türkiye'yi temsil eden kültürel unsurlarla çizdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Algı, Görsel Sunu

BEYAZ RUSYA'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Dr. Ayfer Kara¹

¹Minsk Dil Bilimleri Üniversitesi, Belarus

Özet

Beyaz Rusya coğrafi olarak Türkiye'ye uzak olsa da Türkiye'nin tarihi sınırlarına yakın tarihi süreç içerisinde uzak da olsa ilişki içerisinde olunan bir bölgedir. Bir dönem Altınordu Devletinin vasalı olan Beyaz Rusya'nın tarihi Litvanya, Polonya Rusya arasındaki Rusyalı aristokratlar Kızıl Ordu'nun işgali üzerine İstanbul'a gelmişler ve bir müddet Türklerle birlikte yaşamışlardır. Bu açıdan Beyaz Rusya'da olumlu bir Türkiye algısı vardır, denilebilir. Ülkedeki üniversitelerde Türkçe seçmeli ders olarak verilmektedir. Bu çalışmada geçmişten günümüze Beyaz Rusya'daki yabancı dil olarak Türkçe öğretimi irdelenecek ve Türkçe için Beyaz Rusya'nın geleceğinde ne gibi fırsatlar olabileceği konusu tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Beyaz Rusya, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

5.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Hatice Dilek Çağ¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu çalışmada öğretmen görüşleri alınarak 2017- 2018 eğitim ve öğretim yılında kullanılan 5. sınıf Türkçe ders kitabının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 5. Sınıf Türkçe dersini yürüten 21 öğretmen ile görüşülerek yapılmıştır. Nitel desene göre tasarlanan araştırma verileri, uzman görüşü alınarak son şekli verilen görüşme formuyla elde edilmiştir. Gönüllü öğretmenler tarafından yazılı olarak doldurulan formdaki veriler kodlama yapılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, geçmiş yıllarda hazırlanmış kitaplara göre içerik, kâğıt kalitesi, görsel unsurlar ve genel özellikler bakımından 5.sınıf ders kitabını, Türkçe öğretmenlerinin daha başarılı bulduğu belirlenmiştir. Diğer yandan;etkinliklerin programdaki kazanımlara ulaştırmadaki yetersizliği, dil bilgisi etkinliklerinin az olması ve dağınık şekilde kitaba yerleştirilmesi, ayrıca öğrencilerin kitabı zorunlu bir ders araç- gerecinden öte algılayamamaları araştırma sonucunda ortaya çıkan olumsuz görüşlerdir. Öğretmenler, Türkçe derslerinde çoğunlukla ders kitabı kullandıklarını belirtmelerine rağmen kitaptaki dil bilgisi etkinliklerinin yetersizliği, ders kitabının tek başına yetmediği düşüncesi ve farklı soru tipleriyle öğrencileri karşılaştırmak adına kaynak kitap kullandıkları bulgulanmıştır. Hatice Dilek ÇAĞ

Anahtar Kelimeler: Türkçe Ders Kitabı, Öğretmen Görüşleri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİNİN 2019 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA BELİRTİLEN NİTELİKLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr.Gör. O. Kürşat Yorgancı¹ , Murat Dağ²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi

²MEB - İstiklal Ortaokulu

Özet

Bu çalışma ile Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 8 Ders Kitabı (MEB) metinlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) belirtilen “Ders Kitaplarına Alınacak Metinlerin Nitelikleri” başlığı altındaki 14 ölçüte göre değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni ile yürütülecektir. Durum çalışması sosyal bilimsel araştırma yapmanın çeşitli yollarından biridir. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu ile 10 öğretmenden odak grup görüşmesi yoluyla görüş alınıp elde edilecek veriler içerik analizine tabi tutulacaktır. Görüşmelerde veri toplayabilmek adına kısa cevap alınacak sorulardan kaçınılacak daha çok açık uçlu sorulara yönelme olacaktır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ders kitabı metinlerinin metin niteliklerini taşıma düzeyi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metin Seçimi, Metin Nitelikleri, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN KONUŞMA ETKİNLİKLERİNİN KONUŞMA BECERİSİ KAZANIMLARINI YANSITMA DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Arş.Gör. Özge Karakaş Yıldırım¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

2017 yılında yenilenen ve 2018’de uygulamaya konulan Türkçe Dersi Öğretim Programını, 2006 programı ile kıyasladığımızda en büyük değişikliğin programın bütünleşik bir hal alması olduğunu söyleyebiliriz. 1. sınıftan 8. sınıfa kadar her beceri altında kazanımların hiyerarşik bir düzen içinde verildiği programın genel amaçlarına baktığımızda, üç tanesinin öğrencilerin kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade etme becerileri üzerinde durduğu dikkat çekmektedir. Günlük hayatta kendimizi ifade etmek için en sık tercih ettiğimiz beceri konuşma becerisidir. Sağlıklı bir iletişimin gerçekleşmesinde, verilen mesajı doğru algılayıp kendimizi doğru bir şekilde ifade edebilmek esastır. Konuşma, sadece en temel iletişim ihtiyacının karşılanmasında değil, aynı zamanda geçmişten günümüze insanları etkilemeye yönelik hitabet, retorik gibi birçok konuşma sanatının da var olmasında etkin bir rol oynamıştır. İletişim boyutu dışında sanatsal boyutunu da ele aldığımızda sadece doğru konuşmanın değil, güzel ve etkili konuşmanın da gerekli ve önemli olduğunu inkâr edemeyiz. Bu çalışmada konuşma becerisine yönelik etkinlikler üzerinde durulacaktır. Çalışmanın amacı, 2017 yılında yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan konuşma becerisine yönelik kazanımların 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında ne oranda yer aldığını ortaya koymaktır. Başka bir ifadeyle çalışmada konuşma becerisine yönelik etkinliklerin programdaki konuşma becerisi altında verilen kazanımları yansıtma düzeyleri üzerinde durulacaktır. Özellikle 8.sınıfın örneklem olarak seçilmesinde, bu sınıf düzeyinde daha fazla kazanıma yönelik örnekleri görebilecek olmamız etkili olmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi aracılığıyla verilerin toplanacağı bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından ortaokullarda öğrenci çalışma kitabı olarak kullanılması kabul edilen 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki konuşma etkinlikleri incelenecektir. Toplanan verilerin yorumlanması sonucunda etkinliklerin kazanımları karşılayıp karşılamadığı, hangi kazanımlara yönelik etkinliklerin sayıca daha fazla olduğu gibi sonuçlara ulaşılabacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Konuşma Becerisi, Ders Kitabı, Etkinlik, Kazanım

Sözlü Sunum

**8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN YAZMA
ETKİNLİKLERİNİN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE
GÖRE İNCELENMESİ**

Arş.Gör. Özge Karakaş Yıldırım¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

Yeni fikirlerin ortaya çıkmasında etkili olan eleştirel, analitik ve yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerinin vurgulandığı Türkçe Öğretim Programında yer alan ölçme değerlendirme en önemli işlevlerinden biri, programın amaçlarını gerçekleştirmesini, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ölçmesidir. Sadece bireyin değil, toplumun da gelişmesi ve devamlılığı için önemli olan bu üst düzey becerilerin öğrencilere kazandırılması da büyük bir öneme sahiptir. Programda verilen bilgi, beceri ve değerlerin ne düzeyde kazandırıldığını görmek amacıyla en sık kullanılan eğitim materyallerine bakmak gerekmektedir. Bu üst düzey becerilere ulaşmada ders kitaplarında yer alan etkinliklerin hangi bilişsel basamak düzeyinde olduğu önem kazanmaktadır. Öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek için, üst düzey bilişsel basamaklara yönelik etkinliklerin sayıca fazla olması gerekmektedir. Bu çalışmada 2017 yılında yenilenen Türkçe Öğretim Programı temelinde hazırlanan ve 2018 yılında yayımlanıp uygulamaya konulan yeni ders kitaplarından 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan yazma etkinlikleri incelenecektir. Araştırmada yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel boyutu dikkate alınarak, etkinliklerin öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerine ne derece katkı sağladığını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılarak 2018 yılında yayımlanan Türkçe Ders Kitaplarından 8.sınıf düzeyi sınırlılığında gerçekleştirilecektir. Yazma etkinliklerinin bilişsel basamaklara dağılım sıklıklarının belirleneceği bu çalışmada, veriler betimsel analiz yoluyla incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Ders Kitabı, Bloom Taksonomisi, Bilişsel Boyut

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ANKARA ÜNİVERSİTESİ VE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANECİLİĞİ ÜZERİNDE ERNST HIRSCH ETKİSİ

İdris Büyükkurt¹

Özet

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanelerinin oluşturulmasında ve modern Türk hukukunun bugünkü günlere ulaşmasını sağlayan en önemli isimlerden birisidir. II. dünya savaşı sürecinde Almanya'dan ayrılmak zorunda kalan ve bu ayrılık sürecinde Türkiye'den gelen davet üzerinde İstanbul Üniversitesinde ve Ankara Üniversitesinde dersler vermiştir. Sahip olduğu yüksek hukuk birikimi sayesinde onlarca öğrenci yetiştirmiş, genç cumhuriyetin olgun hukuki altyapısının oluşumunda öncülük etmiştir. Türkiye'de yaşadığı zaman içerisinde dikkatini çekenleri kaleme almış ve bunun üzerine çıkarımlarda bulunmuştur. Kütüphanecilik alanında yaptığı düzenlemeler sayesinde kurumsal bir kimlik kazanan kütüphanelerimiz bilimin gelişmesinde ve kurumsallığın sağlanmasında ön ayak olmuştur. Tüm bu yaptıkları sayesinde Türk entelektüelinin gönlünde bir taht kurmuş olan Hirsch Almanya'ya döndükten sonra 2 kez üst üste rektörlük görevinde bulunmuş 29 Mart 1985 yılında hayata gözlerini kapatmıştır. Türkiye ile olan münasebetini hiç kesmeyen Hirsch Türkçeyi çok ileri düzeyde öğrenmiştir. Türk Akademisinin çok şeyler borçlu olduğu bu kişilik saygıyı hak etmiştir. Bu çalışmada Ernst Hirsch ve çalışmalarına ulaşmak için kaynak taraması yapılmıştır. Nitel Araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan bu çalışmada döküman analizi tekniğinden yararlanılarak çözümleme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ernst Hirsch, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kütüphanecilik, Eğitim, Hukuk, Cumhuriyet

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ARAP KÖKENLİ ÖĞRENCİLERİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Araştırmacı Mohammad Alshirah¹

¹Marmara University

Özet

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden birisi konuşmasıdır. Allah'ın bir şeyi yaratmak istediğinde ona "ol" demesinin yeterli olması, adeta bütün var oluşun temelini kelâm'a dayandırmaktadır. Günümüzde milletler arası kültürel, turistik, siyasî ve ticarî münasebetlerin artması ve Türkiye'nin geleceğin dünyasının şekillenmesinde belli bir role sahip olmasının beklenmesi sebebiyle, Türkçe'nin önemi giderek artmaktadır. Ana dilleri dışında yeni dil öğrenenlerin yaşadıkları zorluklar dilin doğasındaki ses ve sözlü belirleyicilerine bağlıdır. Bir dilin doğasındaki önemli bazı belirleyici noktaları şöyle sıralanabilir; okuma, yazma, dinleme ve konuşmada ki zorluklar olarak sınıflandırılır. Her birinin Türkçe öğrenen Arap kökenli öğrenciler için ayrı bir zorluğu olduğunu bilmeliyiz. Herhangi yeni bir dili öğrenmek, yeni bir dünyaya girmek demektir. Bu giriş, bir hazırlık aşamasını gerekli kılar. Sonuçta bazı zorluklarla karşı karşıya kalınacak olsa da herhangi bir şahsın herhangi bir dili öğrenmesinin imkânsızlığından söz edilemez. Türk dilini öğrenen Arap kökenli öğrenci, bu dili; okumada, konuşmada, telaffuzda ve hatta bazen yazmada dahi, daha yetkin hale getirmek için muazzam bir çaba sarf etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe'nin Önemi, Arap Kökenli Öğrencilerin Türkçe Öğrenmesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

BALKAN TÜRK ÇOCUK ÖYKÜSÜNDE SAVAŞ İZLERİ: ÜÇ PALTO ADLI ÖYKÜNÜN HİKÂYE HARİTASI YÖNTEMİNE GÖRE İNCELENMESİ

Arş.Gör. Emine Akyüz¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Balkan coğrafyası, uzun yıllar Türk yönetiminde bulunmuş bir coğrafya olmakla birlikte bu coğrafyada yaşayan Türklerin tarihsel süreçte maruz kaldığı savaşlar, çeşitli türlerdeki çocuk edebiyatı yapıtlarında yer bulmuştur. Çocuk edebiyatı, yaşamı ve insanı ilgilendiren hemen her konuyu seslendiği kitlenin özelliklerini göz önünde bulundurarak içerebilir; savaş da bunlardan biridir. Bu bağlamda bu çalışmada Üsküplü çocuk öyküsü yazarı Recep Murat Bugariç'in Üç Palto adlı öyküsünün çocuk öyküsünde savaş konusu ekseninde incelenmesi amaçlanmaktadır. Öykünün ele alınmasında, bir öyküyü oluşturan bileşenlerin anlamayı ve anlatmayı kolaylaştırıcı biçimde incelenmesini sağlayan hikâye haritası yöntemi kullanılmıştır. Bu nitel çalışmanın verileri doküman analizi yoluyla elde edilmiş, verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Balkan Çocuk Edebiyatı, Hikâye Haritası, Savaş, Öykü

Sözlü Sunum

ÇİZGİ FİMLERİN ÇOCUKLARIN HAYATLARINDAKİ YERİ İLE İLGİLİ TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana¹ , Şenale Dinlemez¹ , Dr. Yusuf Mete Elkıran¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı çizgi filmlerin çocukların hayatlarındaki yeri ile ilgili Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin batısında yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın veri analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adayları çizgi filmlerin çocukları hayata hazırlamasında “hayatı öğrenme, davranışlarını belirleme (olumlu/olumsuz), hayal dünyasını oluşturma, duygusal, bilişsel, yaratıcı iletişim” açısından etkileri olduğunu; çizgi filmlerdeki subliminal mesajların çocukların üzerinde etkisinin var olduğunu ifade etmektedirler. Türkçe öğretmeni adayları popüler kültür öğelerini; teknoloji (bilgisayar, tablet, tv), fast food, sosyal medya, moda, oyun/oyuncak, müzik ve selfi olarak belirtmektedirler. Türkçe öğretmeni adayları çizgi filmlerde yer toplumsal cinsiyete ilişkin rolleri kadın (ev işi, temizlik, çocuk bakımı), erkek (iş yaşamı) olarak ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Film, Türkçe Öğretmeni Adayları, Durum Çalışması.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİ

Öğr.Gör. Emine Kurt¹

¹Çukurova Üniversitesi

Özet

Günümüzün değişen dünyasında erken yaşta dil öğretimi oranları gittikçe artmaktadır. Dünya genelinde ikinci ve yabancı dil öğretimi hükümet politikaları çerçevesinde şekillenip eğitim sistemlerine dahil edilmektedir. Bu bağlamda çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gelişen ancak yeterli kuramsal verinin henüz toplanmadığı bir alandır. Bu çalışmada, alan yazın taraması sonuçlarından hareketle çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi öğretimi üzerinde durularak alandaki çalışmaların kuramsal altyapısına destek olmak amaçlanmaktadır. Dinleme becerisi, ana dili ve ikinci dil ediniminde temel bir yere ve diğer becerilerin geliştirilmesinde kilit bir öneme sahiptir. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi, çocukların henüz okuma ve yazma konusunda yetkin olmamaları da göz önünde bulundurularak konuşma ile birlikte öncelikli olarak üzerinde durulması gereken alanlardandır. Bu durum ana dili edinim süreci ile de benzerlik gösterir. Çocuklara yabancı dil öğretiminde dinleme becerisi değerlendirilirken bu sürecin aktif bir süreç olduğu ve çocuğun dinlediği mesajla etkileşime girmesinin önemi göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda sınıf içinde ve materyallerde kullanılacak dinle ve yap etkinlikleri, bilgi amaçlı etkinlikler, dinle ve tekrar et etkinlikleri kullanılabilir. Toplu fiziksel tepki yöntemi de bu beceride oldukça verimli şekilde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Erken Yaşta Dil Öğretimi, Dinleme Becerisi.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÇOK KÜLTÜRLÜ EĞİTİMDE HALK KÜTÜPHANELERİNİN ÖNEMİ

Öğr.Gör. Beril Alev¹

¹Akdeniz Üniversitesi

Özet

Küreselleşme olgusunun, uluslararası göç dalgası üzerinde oldukça önemli etkisi vardır. Küreselleşmeyle birlikte artan göç hareketleri, iletişim ve bilim-teknoloji alanındaki gelişmeler, ulaşım kolaylığı ve diğer faktörler, daha önce var olmayan ya da mevcut çok kültürlü ortamı zenginleştiren birçok ülkede kültürel çeşitliliği ve zenginliği de beraberinde getirmiştir. Farklı kültürlerden ve farklı dillerden insanların bir noktada karşılaşmalarını sağlamıştır. Göç hareketleri ile farklı kültürlerin birer parçası olan bireyler, gruplar ve örgütler, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel anlamda hızlı ve yoğun bir etkileşim içinde bulunmaktadır. Bu etkileşim bazı durumlarda ayrışmalara da sebep olabilmektedir. Bu noktada çok kültürlülüğün çok dilliliğin sorun ve ayrışmadan ziyade, zenginlik ve çeşitlilik yaratmasına katkı sağlaması bakımından devletler, ulusal ve uluslararası örgütlere son derece önemli görevler düşmektedir. Bu çalışmada, özellikle teknolojik gelişmeler neticesinde önemlerinin azaldığı düşünülen, eğitim kurumları arasında önemli bir yeri olduğu bilinen, çok kültürlü ve çok dilli eğitimde pozitif yönde katkı sağlaması beklenen kütüphanelerin-halk kütüphanesi özelinde- rollerinin neler olduğu ve neler olması gerektiği tartışılacaktır. Tüm dünyada kütüphanecilerin meslek kuruluşu olan Uluslararası Kütüphaneler Birliği (International Federation of Library Associations, IFLA) bütün kültürlerden insanlara kendi dillerinde ve özel ihtiyaçları için her yerde bilgilenme ihtiyacının (need to know) karşılanması görüşünü benimsemiş ve 2009'da UNESCO tarafından da kabul edilen "Çok Kültürlü Kütüphane Bildirisi"ni yayınlamıştır. Bu bildiriye göre; küreselleşen dünyada her birey kütüphane ve bilgi hizmetlerinden tam ve eksiksiz olarak yararlanma hakkına sahiptir. Kültür ve dil gelişimine bakılmaksızın toplumun tüm bireylerine eşit hizmet verilmeli, ulusal, uluslararası ve yerel düzeyde hizmet politikalarına yansıtılmalı, kültürler arası iletişimi ve aktif vatandaşlığı güçlendirmek için aktif çalışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çok Kültürlülük, Eğitim, Halk Kütüphaneleri.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DİL ÖĞRETİMİNİN BAĞLAMSALLAŞTIRILMASI VE SANAL GERÇEKLİK

Doç.Dr. Gülnur Aydın¹

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet

Öğretim içeriklerinin gerçek dünya durumlarıyla ilişkilendirilmesi, öğrenenin yaşam ile uyumlu hale getirilmesi anlamına gelmektedir. Bu ilişki, bağlam (context) içinde gerçekleştirilen öğrenme-öğretme etkinliklerinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olarak kalıcılığında, eğitimin temel misyonunu da temsil etmektedir. Bağlamsallık, zihinsel süreçleri hızlandırarak bilgiyi yapılandırma ve anlamlandırma işlevleri bakımından mevcut eğitim uygulamalarının en büyük eksikliği olarak düşünülmektedir. Dil öğretimi (hem ana dil hem de yabancı dil öğretimi) alanı da bu eksikliğin görüldüğü alanlardan biridir. Günümüzde yaygınlaşan mobil teknolojiler, gençlik kültürünün ilgi ve ihtiyaçları dikkate alındığında gerek eğlence, gerekse zengin eğitimsel içerik desteğiyle her geçen gün daha fazla tercih edilir durumdadır. Bunların başında da geleceğin teknolojisi olarak görülen ve dünya genelinde henüz başlangıç çağını yaşayan sanal gerçeklik gelmektedir. Zaman ve mekan sınırlarını ortadan kaldırarak öğrenen özerkliğini destekleyen sanal gerçeklik teknolojisi; oyun ve etkinliklerle motivasyonu artırma, etkileşim kurma, aktif öğrenme, problem çözme, kalıcılığı güçlendirme, bilgiyi transfer etme becerisini geliştirme, yaratıcılığa ve üretmeye teşvik etme gibi nitelikleriyle pek çok uluslararası araştırmanın konusu olmuştur. Öğrenmenin bağlamsallaştırılması yoluyla bilgi ve becerilerin gerçek durumlara daha fazla aktarılmasını sağlayan bu teknoloji, dil öğretiminde de kullanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, sanal gerçeklik hakkında bilgi vermek, sanal gerçekliğin dil öğretiminin bağlamsallaştırılmasına sunabileceği katkıları yapılan bilimsel araştırmalar çerçevesinde değerlendirmek, dünyada ivme kazanan sanal gerçeklik araştırmalarına farklı bakış açıları oluşturabilecek önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretimi, Bağlamsal Öğrenme, Sanal Gerçeklik.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DİNLEME/ İZLEME BECERİSİ KAPSAMINDA 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KONU, ANA FİKİR VE YARDIMCI FİKİRLERİ TESPİT EDEBİLME BECERİLERİNİN FİLMLER ARACILIĞIYLA GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Bahadır Gülden¹

¹MEB

Özet

Aktif öğrenme yöntemleri yapılandırmacı felsefe çerçevesinde öğrencilerin ders içi faaliyetlerini sürdürmelerine, yaparak- yaşayarak ve akranlarıyla etkileşime girerek öğrenmelerine imkân sağlayan yöntemlerdir. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif olabileceği, öğrenmenin etkinliğinin ve kalıcılığının artırılması için onların duyularına olabildiğince hitap eden öğrenme ortamlarının tasarlanması yapılandırmacı öğrenmenin başarıya ulaşabilmesi adına çok önemlidir. Bu gerçekliklerden hareketle filmler ve aktif öğrenme yöntemleri bu çalışmanın temel iki ayağını oluşturmuş, bireylerin dinleme/ izleme becerilerinden hareketle ana ve yardımcı fikir tespit edebilme becerilerini edinebilmelerinde ve eleştirel bakış açısı kazanabilmelerinde filmlerin eğitim materyali olarak etkisi ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini daha önceden izlenerek araştırmaya ve öğrencilerin ruhsal, ahlâki ve gelişim özelliklerine uygun bulunan “Wonder” (Mucize) adlı film oluşturmuştur. Öğrencilerin ana fikir ve yardımcı fikir kavramlarına yönelik hazırbulunuşluk düzeyine sahip olduklarından emin olabilmek için söz konusu kavramlar hakkında öğrencilere temel bilgiler verilmiş ve öğrencilerin geçmiş deneyimleri harekete geçirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin Türkçe ders kitabında işlenen edebi metinlerin ana ve yardımcı fikirlerine ve ilgili etkinliklere değinilerek öğrencilerin mevcut bilgilerini hatırlamaları sağlanmıştır. İzlenecek film hakkında daha önceden bilgisi bulunmayan öğrenciler, aktif öğrenme yöntemine uygun olarak izledikleri filmde tespit ettikleri ana ve yardımcı fikir örneklerini grup içerisinde tartışmışlardır. Hemfikir olunan tespitler bulgu olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen verilerden hareketle filmlerin dinleme/ izleme faaliyetlerinde kullanılmasının öğrencilerin ders içi faaliyetlere güdülenmesinin yanı sıra aktif öğrenme yönteminin uygulanmasına da uygun zemin hazırladığı ve ana fikir, yardımcı fikir gibi sözlü, yazılı veya görsel iletişimin temel unsurlarını tespit edebilmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler araştırmanın sonucunda kendi aralarında etkileşime girerek filmin ana fikri ile beraber 24 adet yardımcı fikir tespit edebilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme/izleme Becerisi, Aktif Öğrenme, Film, Ana Fikir, Yardımcı Fikir.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ERKEN YAŞTA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE OYUN KULLANIMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Dr. Sümeyra Ayık¹

Özet

Araştırmanın amacı, erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde oyunla öğretim yöntemi uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Araştırmanın çalışma grubu, Kayseri iline bağlı Erciyes ve Kayseri Geçici Eğitim Merkezlerinde temel düzeyde erken yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler ile çalışan on beş gönüllü Türkçe öğretmeni ile sınırlıdır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu görüşmelerden elde edilen veriler içerik analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcı öğretmenlerin erken yaşta yabancı dil eğitimi, yabancı dil eğitimine başlama yaşı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve oyunla öğretim yöntemi uygulamalarının öğrencilerin Türkçe eğitimlerinde etkili olup olmadığına dair görüşlerinden hareketle kodlar oluşturulmuştur. Bu kodlar iki farklı değerlendirici tarafından analiz edilmiş ve birbirleriyle ortak özelliklere sahip olan kodlar birleştirilerek temalar oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin derinlemesine tespiti için örnek ifadeler yer verilmiş, çalışmanın bulguları alanyazın kapsamında değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken Yaşta Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Temel Düzey, Oyun, Oyunla Öğretim Yöntemi.

Sözlü Sunum

FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ETİK KAVRAMIYLA İLGİLİ METAFORİK ALGILARI

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana¹ , Şelale Dinlemez¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı formasyon öğrencilerinin etik ile ilgili metaforik algılarını belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmaya Türkiye'nin batısındaki bir üniversitede öğrenim gören formasyon grubu öğrencileri katılmıştır. Araştırmada öğrencilerden etiği metaforik bir kavrama benzetmeleri istenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öğrencilerden elde edilen bulgular denizcilik, atmosfer, teoloji, öğrenme, kişisel gelişim, tamamlayıcı etkinlikler, ekoloji, karar verme, trafik, aile ve diğer kavramlar adı altında temalara ayrılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin kendi yaşamlarından yola çıkarak etikle ilgili metafor ürettikleri, en çok pusula, ahlak, vicdan ve töreye benzettikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Etik, Formasyon

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

İKİ VE ÇOK DİLLİLİK BAĞLAMINDA AFGANİSTAN'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE GÖRÜLEN SORUNLAR

Dr. Umut Başar¹

¹Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Özet

Afganistan'da uzun yıllardır süregelen savaş şartları sebebiyle ülkenin toplam nüfusuna ilişkin net bir sayı vermek mümkün değildir. Ancak muhtelif kurumlar tarafından toplam ülke nüfusunun 28 ile 31 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu nüfusun büyük çoğunluğu iki veya çok dillidir. Nitekim Ethnologue'un verilerine göre ülke genelinde 39 dil bulunmaktadır. Aynı dilin farklı değişkelerinin bu listeden silinmesi durumunda ülkedeki dil sayısının en az yarıya ineceği kesin olmakla birlikte Afganistan, Orta Doğu'da çok dilliliğin yaygın görüldüğü ülkelerden biridir. Ülkedeki iki ve çok dilli sosyolojik görünümün muhtelif sebepleri vardır. Söz konusu sosyolojik görünüm, doğal olarak kamusal alanın bir parçası olan eğitime de yansımaktadır. Ancak ülkedeki çağın gereksinimlerinden uzak olan eğitim sistemi çift dilli (Derice/Peştuca) yapılandırılmıştır. Bu bağlamda Afganistan'daki yabancı dil olarak Türkçe öğretim ortamlarında da birbirinden farklı ana/birinci dillere sahip bireylerin birlikte dil eğitimi aldığı görülmektedir. Afganistan'daki iki ve çok dilli bireylerin önemli bir kısmının Türk dilli (Özbek/Türkmen/Kırgız) oluşu ise öğretim sürecinin hedef kitle hazırbulunuşluk özellikleri doğrultusunda yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak Türk dilli hedef kitle ile Türk dilli olmayan hedef kitleye aynı öğrenme ortamında, aynı öğretim materyaliyle ve aynı dil öğretim teknik ve yöntemleriyle Türkçe öğretildiği gözlemlenmektedir. İki ve çok dilli bireylerin tek dilli olduğu varsayılarak gerçekleştirilen bu dil öğretiminin niteliği tartışmaya açıktır. Bunun yanı sıra iki veya çok dillilik araştırmacılara göre yabancı dil öğretiminde bir dezavantaj değilken Afganistan'da ülke şartlarından kaynaklanan bazı özel durumlar, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iki ve çok dillilikten kaynaklı sorunlara yol açabilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Afganistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi esnasında iki ve çok dillilikten kaynaklı karşılaşılan sorunları sahadaki gözlem ve uygulamalar ışığında ortaya koymaktır. Çalışmanın sonunda ise mevcut uygulamalarda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afganistan, İki Dillilik, Çok Dillilik, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
SayfaSonu

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

IRAK TÜRKMEN TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN ARASINDAKİ EŞ DEĞERLİK VE YALANCI EŞ DEĞER KELİMELELER

Deniz Ayfer Kerim¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Irak Türklerinin oğuz boyuna mensup bir topluluk olduğunu, Türkmence ağzının Azeri (doğu oğuzca) sahası içerisine girdiğini, IrakTürkmence ağzının bir bütünlük arz etmiştir ve aradaki bazı farklılıkların bu bütünlüğü bozmamıştır. Irak kerkük ağzı, gerek Türkiye Türkçesi yazı dili gerekse diğer Türk lehçeleri arasında gösterdiği önem dolayısıyla bilginlerin dikkatini çekmiştir. Bu bağlamda çalışmamızda Türkmen kültürünün kelime açısından önemli bir kaynak olma niteliği taşıyan Türkmen Türkçesi sözlüğü seçilmiştir. Bunun sebebi, çalışmamızda yer alan her kelimenin bütün Türkmen ağızlarına göre verilmiştir böylece de ele aldığımız Kerkük ağzındaki kelimeler her hangi bir kaynaktan yer almamaktadır. Topladığımız Irak Türkmen Türkçesi sözlüğünden yalancı eş değer kelimeler önemli bir yer taşımaktadır. Bu kelimeler günümüze kadar hiç bir araştırmacı tarafından işlenmemiş, bunun yanında Türkmen ağzının büyük ve kapsamlı bir sözlüğünün olmamasına rağmen hala halk arasında kullanılmaya devam ettiğini gösteren sözcükler vardır. Kerkük ağzı da Türk bölgelerinin tamamını temsil ettiğini söylemek doğru değildir. Biz bu çalışmamızda, Irak Türklerinin Türkiye türkçesiyle ne kadar yalancı eş değer kelimelere sahip olduklarını ve bu kelimelerin her iki kültür içinde konuşma ve ifade yönünden ne kadar önemli olduklarını vurgulayacağız.

Anahtar Kelimeler: Irak Türkmen Türkçesi, Yalancı Eş Değer, Türkiye Türkçesi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

İŞİTME ENGELLİLERE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ

Doç.Dr. Mesut Gün¹ , Burak İkizcınar¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gün geçtikçe önemi artan bir çalışma alanıdır. Fakat çalışmalara genel olarak bakıldığında özel öğretim alanında eksiklikler olduğu gözlenmektedir. Öyle ki Türkçenin işitme engelli bireylere yabancı dil olarak öğretilmesi hususunda günümüze değin yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada işitme engelli bireylerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmesi ve Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ele alınmakla birlikte bu bireylere Türkçe öğretiminin nasıl yapılması gerektiği konusunda da olabildiğince bilgi verilmeye çalışılmıştır. Engellilerin hayatımızın her yerinde bulunduğu bir dünyada engellileri görmezden gelmek, yapılabilecek en büyük hatadır. Hele ki Türkçenin dünya dilleri arasındaki önemi göz önünde bulundurulduğunda bu alanın ne kadar önemli olduğu ve eksikliğin giderilmesi gereken bir duruma sahip olduğu unutulmamalıdır. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında engellilere yönelik yapılan çalışmalar çok sınırlı kalmaktadır. Engelliler de hayatımızın her yerinde var olduğuna göre acilen engellilere yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmada aynı zamanda “İşitme Engellilere Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi”nin sorunlarından da bahsederek, İşitme engellilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapılırken neler yapılması gerektiği belirtilmiştir. Çalışmada betimsel tarama desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İşitme Engelliler, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Sorunlar, Çözüm Önerileri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

İSVİÇRE’DE YAŞAYAN TÜRKLERİN EĞİTİM ALANINDA KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Arş.Gör. Murat Sarıbaş¹

¹Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, serbest ticarete paralel olarak insanların sınırlar ötesi hareketlerinin sağlanabilmesi için, işçilerin serbestçe göç edebilmesi fikri birkaç uluslararası kuruluş tarafından benimsenmiştir. Bunların başında yer alan “Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)”nın aldığı “İnsan gücünün uluslararası dağılımını ve özellikle de insan gücünün, insan gücü fazlası olan ülkelerden kıt olduğu ülkelere doğru hareketini kolaylaştırmak” tavsiye kararı, zamanla üyelerin genel politikası haline gelmeye başlamıştır. Bu ve benzeri kararlar sonrasında, çeşitli Avrupa ülkeleriyle yapılan iş gücü anlaşmalarıyla Türk işçi göçü başlamış ve giderek çoğalmıştır. Bu göçler neticesinde, yurt dışına göç eden Türkler için birçok sorun baş göstermeye başlamıştır. Bunların başında eğitim alanında karşılaşılan problemler gelmektedir. Yaşanılan kültür çatışması ve uyum problemleri de önemli birer başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, İsviçre’de yaşayan Türklerin genel itibarıyla karşılaştığı problemler üzerinde durulmuş ve özellikle eğitim alanında karşılaştıkları problemlere değinilmiştir. İsviçre’de yaşayan birçok Türk vatandaşı ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşme yöntemiyle elde edilen verilerin yorumlanmasında, nitel analiz yöntemlerinden betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İsviçre'deki Türkler, Eğitim, Eğitim Sorunları.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KELİME/KAVRAM ÖĞRETİMİNİ GELİŞTİREN ZEKÂ OYUNLARI İLE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN DESTEKLENMESİ

Dr. Hatice Çelik¹

¹Remzi Sakaoğlu Bilim ve Sanat Merkezi

Özet

Bu çalışmanın amacı, öğretim materyali geliştirme ve özgün öğrenme teknikleri ile kaliteli eğitim uygulamaların ortaya çıkış potansiyelini artırmak, okul içi ile zamandan ve mekândan bağımsız okul dışında da dil becerilerini kazandıracak-geliştirecek nitelikte çeşitlilik sunan dil becerilerini geliştiren zekâ oyunlarından kelime/kavram öğretimi kazandıran-geliştiren sözel zekâ oyunlarını tanıtmak, bu oyunların kullanımına, geliştirilmesine yönelik kuram ve uygulamada birtakım bulgular, yorumlar içermektir. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Türkçe Dersi Öğretim Programlarında belirtilen dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma kazanımlarına ilişkilendirilen mevcut piyasada bulunan çoğu ithal olup zekâ oyunlarından kelime/kavram öğretimi kazandıran-geliştiren sözel zekâ oyunları, amaçsal örneklemeyle sınıflandırılmış, etkinlik temelli uygulama modeli hazırlanmıştır. Dil becerilerini geliştiren zekâ oyunlarını tanıtmak, bu sözel zeka oyunlarını oyun tabanlı öğretim yöntemiyle Türkçe öğretiminde öğretim materyali olarak kullanmak, Türkçe öğretmenlerinin dil becerilerinin kazandırılması, geliştirilmesi ve tasarlanmasında sözel zekâ oyunlarının işlevsel özelliklerini bütüncül bir anlayışla dikkate almaları gerekmektedir.(Bu çalışma, 01-05 Temmuz 2019 tarihinde Erzurum’da düzenlenen araştırmacının yürütücüsü olduğu 4005 TÜBİTAK Bilim ve Toplum Yenilikçi Eğitim Uygulamaları kapsamında desteklenen “Dil Becerilerini Geliştiren Zekâ Oyunlarının Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Tasarımı” adlı projenin verilerinden hazırlanmıştır.)

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Dil Becerilerini Geliştiren Zekâ Oyunları, Kelime/kavram Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KONAKLAMA MERKEZLERİNDEKİ SURIYELİLER VE IRAKLILAR İÇİN İLERİ DÜZEY TÜRKÇE EĞİTİMİ PROJESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr.Gör. Bünyamin Oğuz¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Suriye’de 2011 yılının Mart ayında başlayan iç savaş nedeniyle milyonlarca Suriyeli ülkesini terk etmek zorunda kalarak Türkiye’ye sığınmıştır. İmkânı olan bazı Suriyeliler şehir merkezlerine yerleşirken, özellikle imkânı olmayanlar AFAD tarafından hazırlanan konaklama merkezlerinde misafir edilmişlerdir. Barınmadan sağlığa, eğitimden sosyal faaliyetlere tüm ihtiyaçları Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından karşılanan Suriyelilerin toplumsal hayata uyumunu ve üniversite eğitimine hazırlanmalarını sağlamak için çeşitli projeler hayata geçirilmiştir. Bu projelerden en önemlisi Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi DİLMER işbirliğinde 19.12.2016 - 26.07.2017 tarihleri arasında “Konaklama Merkezlerindeki Suriyeli Öğrencilere Türkçe Eğitimi Projesi”, 20.11.2017-31.07.2018 tarihleri arasında ise “Konaklama Merkezlerindeki Suriyeliler ve Iraklılar İçin Üniversiteye Hazırlık İleri Düzey Türkçe Eğitim Programı” adı altında yürütülen projelerdir. Bu çalışmada söz konusu projelerle ilgili öğrenci sayılarından kur başarı oranına, eğitmenlere verilen eğitimden sosyal faaliyetlere kadar ayrıntılı bir değerlendirmede bulunulacaktır. Proje sürecinde 2017 yılında 408 kişi C1 sertifikası alırken, 2018 yılında 492 kişi C1, 151 kişi ise B2 sertifikası almıştır. C1 belgesi alan 900 öğrenci Üniversitelerde Türkçe hazırlık eğitiminden muaf olma hakkı elde ederken, eğitim sürecine dâhil olan tüm öğrenciler Türkiye’nin değişik yerlerine düzenlenen geziler ile Türk kültürünü daha yakından tanıma ve kaynaşma imkanı bulmuşlardır. KAYNAKÇA: Büyükkiz, K., ve Çangal, Ö. (2016). “Suriyeli Misafir Öğrencilere Türkçe Öğretimi Projesi Üzerine Bir Değerlendirme.” Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 3(5), 1414- 1430. İltar, L. ve Dünder, S., A. (2018). “Suriyeli Öğrencilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme Çalışması”. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, 7(20), 523-539. YTB, 2018, <https://www.ytb.gov.tr/haberler/turkiye-suriye-icin-elini-tasin-altina-koydu> (Erişim Tarihi: 01.03.2019)

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Konaklama Merkezleri, Ytb, Unhcr, Afad

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

LERN MIT UNS ALMANCA DERS KİTABINDAKİ GÖRSEL ÖGELERİN KÜLTÜREL AÇIDAN ANALİZİ

Arş.Gör. Bilge Gülmez¹

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Özet

Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarında hedef dil öğretimi gerçekleşirken kültürel bir aktarım da yapılmaktadır. Kültürel öğeler olarak günlük yaşantı tarzı, aile hayatı, gelenekler, milli unsurlar gibi toplumu oluşturan değerler; öğrenciye öğrendiği dilin konuşulduğu ülke ile ilgili fikir vermektedir. Çalışmamızda 1990-2000 yılları arasında ortaokul ve liselerde ikinci yabancı dil olarak Almanca derslerinde sıklıkla kullanılan Milli Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu “Lern mit Uns 1, 2 , 3” kitapları incelenmiştir. Ders kitaplarının analizinde çoğunlukla dil öğretim yöntemlerinin nasıl uygulandığı incelenirken bu çalışma da kitaplardaki görseller ön plandadır. Yani görseller de kullanılan yer, mekan, kişi resimleri, kadın-erkek dağılımı, yeme-içme gibi kültürden izler taşıyan görsellerin analizi yapılmaktadır. Çalışmada sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine dayanan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Görsellerin analizi sonucunda hedef dilin kültürünün yanı sıra Türk kültürünün de sunulduğu, kadının toplumdaki yerinin genelde evde çalışan, çocuklarla ilgilenen kişi olması, kişi resimlerinde Alman olanların genellikle sarı saçlı gösterilmesi, Türk yemeklerinin yanı sıra Alman yemek kültürünün bulunduğu görsellerin kullanım oranları, Keloğlan, Hacivat, Karagöz gibi Türk kültürünü yansıtan kişilerin bulunması gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Çalışmanın sonunda tüm görseller incelendiğinde yabancı dil öğretimi için hazırlanmasına rağmen Lern mit Uns 1,2 ve 3 kitaplarında hedef dilin kültüründen ziyade Türk kültürünün ön planda olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma da ayrıca bir yabancı dil öğretim kitabında hedef dilin kültürü mü yoksa anadilin kültürü mü bulunmalı konusu tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lern Mit Uns, Ders Kitabı, Kültür, Görsel Analiz

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MASALLARIN ÖĞRENCİLERİN HAYAL GÜCÜNÜ GELİŞTİRME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Araştırmacı Sare Nur Demirkol¹ , Araştırmacı Döndü Değer¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

İlkokul dönemi öğrencilerin hem dinleme/anlama hem de hayal güçlerinin hızla geliştiği dönemdir. Bu dönemde öğrenciler masallar yardımıyla hayal güçlerinden beslenerek daha farklı ve daha analitik düşünebilmektedirler. Araştırma, öğretmenlerin masallar yardımıyla öğrencilerin hayal güçlerini geliştirebilmelerine ilişkin görüşlerini içermektedir. 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz dönemi ülkemizin farklı illerindeki ilkokullarda görevli 20 sınıf öğretmeni ile sınırlıdır. Araştırma kapsamında, sınıf öğretmenlerine "Öğrencilerin hayal güçlerini geliştirebilmek için masalları nasıl kullanırsınız?" Sorusu yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile sorulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenler masalları öğrencinin hayal gücünü geliştiren bir öğretim materyali olarak görmekte belli bir bilgi ve beceri düzeyindedirler. Öğretmenler, öğretimde masalları özellikle öğrencilerin hayal güçlerini geliştirmek için kullandıklarını, masal karakterlerini, olay ve mekanı zihinsel olarak canlandırdıklarını, masalın kurgusunu, başlıklarını, kahramanlarını değiştirdiklerini, şaşırtıcı ve farklı başlık ve sonlar yazdıklarını belirtmişlerdir. Anahtar kelimeler: masal, sınıf öğretmeni, hayal gücü

Anahtar Kelimeler: Masal,sınıf Öğretmeni, Hayal Gücü

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MEB 5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDA YER ALAN OKUMA METİNLERİNİN 2018 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ “KÖK DEĞERLER” AÇISINDAN İNCELENMESİ

Arş.Gör.Dr. Aliye İlkay Yemenici¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

“Değerlerimiz” başlığı altında “kök değerler” olarak ifade edilen on değerden bahsedilmektedir. Bu değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. “Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. ‘Eğitim programı’ öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur.”(MEB, 2018:4). Programlardaki bu anlayışla, belirlenen değerlerin aktarımına öğrenme öğretme sürecinin vazgeçilmez unsuru olan ders kitapları da hizmet edecektir. MEB tarafından hazırlanan 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin, programda belirtilen hangi kök değerleri ilettiğini/sezdirdiğini tespit etmek ve iletilen/sezdirilen bu değerlerin dağılım oranlarını belirlemek bu araştırmanın temel amacıdır. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi “MEB 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin ilettiği/sezdirdiği kök değerler nelerdir ve bunların dağılım oranı nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, 2018 yılında basılan MEB 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı içerisinde yer alan 8 tema başlığının her birinde dörder tane bulunan toplam 32 okuma metninden elde edilecektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılacaktır. “Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187). Bu yöntemle elde edilen veriler, içerik analizi yapılarak tablolar halinde sunulup yorumlanacaktır. “İçerik analizi, sözel veya yazılı verilerin belirli bir problem veya amaç bakımından sınıflandırılması, özetlenmesi, belirli değişkenler veya kavramlarının ölçülmesi ve belirli bir anlam çıkarılması için taranarak kategorilere ayrılmasıdır” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010). Verilerin analizinden hareketle bulgular ve yorumlara göre sonuçlar tartışılıp öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: MEB 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı, Kök Değerler, Okuma Metni

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MİLLİ KİMLİĞİN İNŞASINDA BİR MODEL OLARAK KÂZIM KARABEKİR'İN ÇOCUK OYUNLARI

Prof.Dr. Ali Fuat Arıcı¹ , Öğr. Gör. Yusuf Günaydın²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi

²Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Millet ve devletlerin geleceği için şüphesiz çocuklar ve onların eğitimi son derece önemlidir. Zihinsel, fiziksel ve sosyal açıdan iyi yetiştirilmiş, sorumluluk bilinci kazandırılmış, sağlıklı bir şahsiyete sahip çocuklar toplumların geleceğe umutla bakmalarını sağlarken bunlardan mahrum olanlar için de tersi durum söz konusudur. Bu yönüyle bakıldığında bugünün çocuklarını ve gençlerini Türk milleti ve devletinin geleceği olarak görüp onların kültür ve medeniyetimiz çerçevesinde şahsiyet ve sorumluluk sahibi iyi insanlar olmalarını sağlayacak, millet ve devlet meselelerine çareler bulacak ve Türk kültürüne büyük eserler kazandıracak bir bilinçle yetiştirmek eğitimde yeni Kızılmece olarak görülebilir. Tarihin en eski devirlerinden beri var olup dünyaya gücünü kabul ettirmiş olan Türk milleti, Türk dili, kültürü ve medeniyetiyle neredeyse bütün dünyayı etkilemiştir. Bugünün küreselleşen dünyasında Türk dilinin yeniden değer kazandığı, nüfuzunun arttığı ve öğrenilmeye başlandığı görülmektedir. Buradan hareketle hem Türkçenin yeryüzünün en etkili dillerinden biri olma ülküsünün gerçekleştirilmesi hem Türk kültür ve medeniyetine özgün eserler kazandırılması hem de çeşitli politikalarla bu kültürün geliştirilmesi, zenginleştirilmesiyle birlikte dünyaya yeniden açılması sağlanmalıdır. Devlet ve millet ideallerine ancak bu mefhumlarla temayüz etmiş kişilerle ulaşılabilir. Yani ülke çocuklarının başta milli bir ruh terbiyesinden geçmiş olmaları gerekmektedir. Milli bir ruh ve kimliğin inşasında milli malzemelerden olan oyunların rolü büyüktür. Çünkü bu oyunlar büyük ölçüde çocuklukta oynanmaktadır. Ayrıca bu oyunlar, bir milleti diğer milletlerden ayıran en temel özelliklerden biri olarak çocuğun milli ve insanî kimliğinin inşasında ve sosyalleşmesinde belirleyici bir özelliğe sahiptir. Bu bakımdan milli gelenekten gelen oyunlarla hem çocuğun milli bir terbiye almasına imkân verilip çevresiyle kaynaşması sağlanırken hem de keyifli ve eğlenceli bir yolla eğitim yapılmış olmaktadır. Bu çalışmada milli eğitim müfredatına yaklaşık 100 yıl sonra girecek olan “oyun”u kimsesiz çocukların eğitiminde kullanan Kâzım Karabekir Paşa'nın kendi yazıp oyun haline getirdiği oyunlar ve bu oyunların mezkûr ülkünün gerçekleşmesindeki rolü ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Eğitimi, Çocuk Oyunları, Çocuk Davamız.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

NECATİ GÜNGÖR'ÜN ÇOCUK ÖYKÜLERİNİN DUYARLIK EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Beytullah Karagöz¹ , Kamer Sezer² , Leyla Sarman²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

²Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarının birçok işlevi vardır. Bu yapıtlar, çocukların sözcük dağarlarını geliştirir. Çocuklara kitap sevgisi, okuma alışkanlığı ve okuma kültürü kazandırır. Nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarının önemli bir işlevi de çocuğa farklı duygu durumları yaşatarak insan ve insanlık durumlarına ilişkin duyarlık kazanmasına katkı sağlamak ve kalıcı bir duyarlık eğitimi vermektir. Bu işlev bağlamında çocukların erken çağlardan başlayarak nitelikli çocuk edebiyatı yapıtları ile buluşturulması gerekir. Bu çalışmada Türk çocuk öykücülüğünün önemli kalemelerinden Necati Güngör'ün çocuk kitaplarını duyarlık eğitimi açısından incelemek amaçlanmıştır. Çalışmada temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Duyarlık konularının belirlenmesinde ve gruplandırılmasında Aslan'ın (2013) ve Karagöz'ün (2009) oluşturdukları kategoriler dikkate alınarak içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre belirlenen 25 duyarlık kategorisinin tümüne yakınının Güngör'ün kitaplarında yer aldığı belirlenmiştir. En sık geçen duyarlık alanı insan ve insan mutluluğuna duyarlıktır. Öykülerde çoğunlukla aile bireylerine, hayvanlara, aşka-sevgiye, doğaya, okuma kültürüne, emeğe ve çalışmaya duyarlık kategorileri ele alınmıştır. Bu bakımdan Necati Güngör'ün yazınsal nitelikli çocuk yapıtlarının çocukların duyarlık eğitimi sürecine katkıda bulunabileceğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Necati Güngör, Çocuk Edebiyatı, Duyarlık, Duyarlık Eğitimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

OKUMA VE DİNLEME BECERİLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ BAĞLAMINDA MATERYALLER İLE DESTEKLENMESİ

Okutman Hilal Saraçoğlu¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, gerek son yıllarda ülkemize sığınanlar başta olmak üzere çok farklı milletlerden insanların ülkemize gelmesi, yabancı yatırımların ve turistlerin ülkemizi ziyaretten ileri seviyeye taşıyıp ülkemize yerleşen yabancı nüfusunun giderek artması, ülkemizdeki üniversitelerde eğitim almak isteyen yabancı öğrenci sayısının artması gibi sebeplerden dil öğrenimi hobi olmanın dışına çıkmış ve bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalar da giderek artmış, materyal kullanımı ve dil öğretimi metotlarının önemi sahada daha iyi anlaşılmıştır. Ülkemizde yaşayan yabancıların avantajı, yaşayan dili sokakta konuşup edindikleri bilgileri sosyal hayata aksettirmeleridir. Konuşma becerisinin gelişmesi adına okuma ve dinleme çalışmalarının yapılması bu beceriyi daha da ileri seviyeye taşıyabilir. Bu çalışmamızda özellikle okuma ve dinleme becerilerini geliştirirken öğrencilerin sahip oldukları zekâ türüne hitap edecek materyal tasarlama ve dil öğretimini kolaylaştırmaya yönelik bazı tavsiyeler verilmiştir. Çalışmamız giriş bölümünden sonra belirli bölümlere ayrılmıştır. Birinci bölümde zekâ kavramı, ikinci bölümde çoklu zekâ kuramı, üçüncü bölümde çoklu zekâ kuramı ve eğitim, dördüncü bölümde çoklu zekâ kuramı ve dil eğitimi, son bölümde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çoklu zekâ kuramından yararlanma konularına değinilmiştir. Bu tanımlar ve düşüncelerden yola çıkarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde çoklu zekâ kuramı ışığında okuma ve dinleme becerilerini geliştirmek adına materyal hazırlamaya yönelik tavsiyeler verilmiş ve örnek materyaller tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zekâ, Çoklu Zekâ, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Okuma Becerisi, Anlama Becerisi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA YER ALAN MASALLAR ÜZERİNE

Arş.Gör.Dr. Aliye İlkay Yemenici¹ , Prof.Dr. Fahri Temizyürek²

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

²Gazi Üniversitesi

Özet

Ders kitapları, öğrenme öğretme sürecinde çok önemli bir misyona sahiptir. Türkçe dersi açısından bakıldığında ise ders kitapları dersin işlenişinde başat bir rol üstlenir çünkü Türkçe dersinin en önemli materyali ders kitabı ve içerisindeki metindir. Farklı yazın türlerine, Türkçe ders kitaplarında okuma ve dinleme metni olarak yer verilmektedir. Masal da bu yazın türlerinden birisidir. Anadili eğitimi ve öğretimi dilin canlı olarak yaşadığı metinler vasıtasıyla gerçekleştirilir. Bu yönüyle masallar, Türkçe ders kitaplarında özellikle bulunması gereken yazın türlerindendir. Masal, ait olduğu toplumun; kültürel, sosyal pek çok kodlarıyla birlikte o toplumun dil unsurlarını, kelimelerini, deyişlerini, ikilemelerini, tekerlemelerini, atasözlerini, deyimlerini vs. bünyesinde barındırır ve bu zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktararak yaşamasını sağlar. Masallar çocuklara içinde bulundukları toplumun kültürünü aktaran, dil gelişimi açısından zengin imkânlar sunan, onları hayata hazırlayan eşsiz bir hazinedir. Sahip olduğu bu özellikleriyle masal türü, Türkçenin eğitimi ve öğretimi açısından son derece önemli bir kaynaktır. Bu araştırmanın amacı, ortaokullarda okutulan Türkçe ders kitaplarında masal türüne ne oranda yer verildiğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranacaktır: 1.Ortaokul (5.,6. ,7. ve 8. sınıf) Türkçe ders kitaplarında yer alan masal sayılarının dağılım oranları nasıldır? 2. Ortaokul (5.,6. ,7. ve 8. sınıf) Türkçe ders kitaplarında yer alan masalların Türk ve Dünya Çocuk Edebiyatı yazarları bakımından dağılım oranları nasıldır? 3. Ortaokul (5.,6. ,7. ve 8. sınıf) Türkçe ders kitaplarında yer alan masalların konuları nelerdir? Nitel bir çalışma olan bu araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. “Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187). Araştırmanın veri kaynağını 2019-2020 eğitim öğretim yılında ortaokullarda okutulan 5.,6. ,7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Çalışmada elde edilen verilerin analizi için, içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinden hareketle bulgular ve yorumlara göre sonuçlar tartışılıp öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul Türkçe Ders Kitabı, Masal, Metin

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ORTAOKUL TÜRKÇE DERSLERİNDE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ NASIL YAPILMALI'

Dr. Öğretim Üyesi İzzet Şeref¹

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Dil bilgisi, anlama ve anlatma becerilerini destekleyen önemli bir alandır. Temel dil beceri alanı olarak görülmemekle birlikte dil kullanımına yönelik sistemli bir farkındalık oluşturma amacı taşımaktadır. Bu yönüyle bireyin yazılı ve sözlü anlatımlarını doğru, etkili ve tutarlı bir biçimde kurgulayabilmesini sağlar. Araştırmada dilin bir sistemli bir dizge olduğu düşüncesinden hareketle dil bilgisi alanı, dil yapılarını çözme, anlama ve yapıya dayanarak üretimde bulunma becerisi edindirme süreci olarak değerlendirilmiştir. Bu düşüncüyü temellendirebilmek amacıyla öncelikle ana dil olarak Türkçenin öğretimi alanyazınında dil bilgisi öğretimine ilişkin çalışmalar incelenmiş, öne çıkan görüşler tartışılmıştır. Alanyazında, söz konusu becerinin nasıl kazandırılabilceği ile ilgili benzer verilere ulaşılmış, ancak somut olarak hangi yöntem ve tekniklerle ne gibi etkinliklerin uygulanabileceği ile ilgili büyük bir boşluğun olduğu dikkat çekmektedir. Buna dayanarak çalışmanın sonraki aşamasını dil bilgisi öğretiminde kullanılabilecek etkinlikler oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden model önerisi deseni benimsenmiştir. Veriler, ilgili alanyazın ışığında doküman analizi tekniği ile elde edilmiştir. Sonuç olarak dil bilgisi öğretiminde Türkçenin kurallarının hangi işlevlerde nasıl kullanılacağını öğrencilere sezdirilmesi ve daha sonra öğrencilerin bu bilgileri üretimlerinde doğru bir şekilde kullanabilmelerinin sağlanması gerektiği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi, Dil Bilgisi Öğretimi, Model Önerisi.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE ALMANLAR İÇİN HAZIRLANMIŞ YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE KİTAPLARI: BİR KAYNAKÇA DENEMESİ

Dr. Bayram Özbal¹

¹MEB

Özet

Almanlar; misyonerlik, iletişim, askerî, siyasi, eğitim, ekonomik, turizm ve göç gibi nedenlerle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen milletlerin başında gelmektedir. İtalyan ve Alman rahipler tarafından XIV. yüzyılda yazılan “Codex Cumanicus” isimli eserin bir bölümünde Kumanca-Almanca sözlüğe yer verilmesi bu bağlamda ilk önemli eser olarak kabul edilebilir. Bu eserden günümüze kadar Almanlar için yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik birçok kitap hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, Osmanlı'dan günümüze Almanlar için hazırlanmış yabancı dil olarak Türkçe kitaplarını tespit ederek bir kaynakça oluşturmaktır. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada veriler, alan yazın taramasıyla elde edilmiştir. Veriler, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi olmak üzere iki ana başlık altında toplanmıştır. İçerikleri incelenen kitaplar, yazılış amaçları göz önünde bulundurularak farklı başlıklar altında kronolojik sıraya uygun şekilde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Almanlar İçin Türkçe, Kitaplar

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÖZEL AMAÇLI TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KAYNAK YETERSİZLİĞİ

Okutman İrem Oyar¹

¹UKDA

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özellikle son yıllarda küreselleşmenin de etkisiyle giderek büyüyen bir pazar halini almaktadır. Gerek üniversite Türkçe öğretim merkezleri, gerek Yunus Emre Enstitüsü, gerekse özel kurslar bu alanda hem yurt içinde hem yurt dışında hizmet vermektedirler. Bu kurumların vermiş olduğu eğitimlerin daha çok genel Türkçe öğretimi kapsamında olduğu görülmektedir. Sayıları sınırlı olmakla beraber bazı kurumlar özel amaçlı kurslar da vermektedir. Özel amaçlı yabancı dil öğretiminin mesleki, akademik vb. pek çok çeşidi mevcuttur. Ancak ülkemizde bu alanda yeterince çalışma yapılmadığı gözlenmektedir. Türkiye'ye çalışmak için gelen ya da yurt dışındaki Türk şirketlerinde çalışan yabancı personel çoğu zaman özel derslere ya da uzun süreli genel Türkçe kurslarına mecbur bırakılmaktadır. Buna ek olarak, batı dillerinde örneğine sıkça rastlanan ve öğrencilerin kendi kendine ders çalışmasını sağlayan “self learner” türündeki kitap çalışmalarının mesleki Türkçe için yetersiz olduğu görülmektedir. Bu bildiride özel amaçlı Türkçe öğretiminin irdelenmesi ve bu alandaki çalışmaların yetersizliğine dikkat çekilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Özel Amaçlı Yabancı Dil Öğretimi, Mesleki Türkçe

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZ SANATLARIYLA İLGİLİ SORULAR VE ETKİNLİKLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof.Dr. Canan Aslan¹ , Merve Betur²

¹Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

²ODTÜ Koleji

Özet

Duygu ve düşüncelerimizi daha etkili anlatabilmek, okuduğumuzu ve dinlediğimizi doğru anlayabilmek için Türkçe-Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde çocuklara dilin önemli olanaklarından olan söz sanatlarının etkili ve işlevsel biçimde öğretilmesi, metne kattığı/kazandırdığı anlamların sezdirilmesi ve öğrencilerin anlatımlarında bu sanatlara anlatımları kullanmalarını sağlayıcı çalışmaların yaptırılması gerekmektedir. Söz sanatlarını öğretmeye dönük çalışmalar yoğunlukla ortaöğretim 9. ve 10. sınıflarda yapılmaktadır. Bu çalışmanın genel amacı, Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarındaki söz sanatlarıyla ilgili soruların ve etkinliklerin öğretimin amacına uygun biçimde hazırlanıp hazırlanmadığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır: 1. Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarındaki söz sanatlarıyla ilgili sorular ve etkinlikler öğrencilerin bu sanatların metne kattığı anlamları anlamalarına olanak sağlayacak sıklıkta mıdır? 2. Kitaplardaki söz sanatlarıyla ilgili sorular ve etkinlikler öğrencilerin bu sanatların metne kattığı anlamları anlamalarına olanak sağlayacak nitelikte midir? 3. Kitaplardaki sorular ve etkinlikler öğrencilerin bu sanatları anlatımlarında kullanma becerilerini geliştirecek nitelikte midir? 4. Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarındaki söz sanatlarıyla ilgili sorular ve etkinlikler, sınıf düzeyi yükseldikçe nicelik ve nitelik açısından aşamalı bir gelişme göstermekte midir? 5. Kitaplardaki söz sanatlarıyla ilgili sorular ve etkinlikler, çocuğun anlayabileceği örnekler üzerinden mi verilmiştir? 6. Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı'nda söz sanatlarıyla ilgili kaç ünite, amaç ve kazanım bulunmaktadır? Bunlar kitapta nasıl karşılık bulmuştur? Kazanımlar ile kitaplardaki sorular ve etkinlik ilişkisi nasıl kurulmuştur? Çalışmanın veri kaynağını, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından yayımlanan 9.-12. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı ders kitapları oluşturmaktadır. Veriler doküman incelemesi yöntemiyle toplanacak ve içerik çözümlemesi tekniğiyle çözümlenmiştir. Çalışmada çözümleme ünitesi olarak “söz sanatları”; bağlam birimi ise “soru” ve “etkinlik” olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı Ders Kitapları, Söz Sanatları, Figüratif Dil, Sorular, Etkinlikler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİNDE NESNEYİ BELİRLEME SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Dr. Zeynep Zeliha Sonkaya¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Türkçe söz dizimi ve dilbilgisi öğretimi üzerinde çok tartışılan konulardan biri nesnenin belirlenmesi sorunudur. Hangi unsurların nesne olup olmadığı konusunda Türk Dili uzmanları arasında henüz bir uzlaşma sağlanamamıştır. Bazı araştırmacılar nesneyi ya nesnenin biçimbirimi ve işlevinden ya da sadece işlevinden hareket ederek belirlerken bazı araştırmacılar da fiil-tamlayıcı ilişkisi bakımından nesneyi zorunlu sentaktik bir unsur olarak kabul etmektedir. Bu farklı yaklaşımların bir sonucu olarak Türkçede +E, +DE, +LE durum ekli nesnelerin olduğu ileri sürülmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak birbirleriyle çelişen nesne türleri ortaya çıkmıştır. Nesne hakkında belirtilen tüm düşünceler, nesne belirleme sorununu ve karmaşasının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Buradan hareketle yapılması gerek duyulan bu çalışmada Türkçe dilbilgisi öğretiminde nesne durumunun belirlenmesi sorunu ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dil Bilgisi, Nesne Durumu, Çözüm Önerileri

Sözlü Sunum

TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN NURETTİN TOPÇU'NUN AHLAK ESERİNDEKİ DEĞER EĞİTİMİ UNSURLARI

Berrin Güner¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı

Özet

Bu çalışmada, Nurettin Topçu'ya ait Ahlak eserinin Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 10 adet kök değerler çerçevesinde incelenmiştir. Araştırmanın evrenini Nurettin Topçu eserleri; örnekleme ise yazarın: Ahlak eseri oluşturmaktadır. Bu eser on adet kök değer: Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik değerleri bakımından incelenmiştir. Bu değerlerle ilgili örtük ve doğrudan olmak üzere 120 adet bulgu tespit edilmiştir. Bulgular, betimsel alan araştırması yöntemi ile Nurettin Topçu eserinde kök değerlerin geçme sıklığına göre ne derece yer aldığı tespit edilip eserlerin Türkçe öğretimine etkisinin ne yönde olduğu, değer eğitimi sürecinde bu eserlerden ne şekilde faydalanılması gerektiği hususunda yorumlar yapılmıştır. Sonuç olarak değer eğitimi açısından zengin bir içeriğe sahip olan bu eserin değer eğitimi sürecinde kullanılması uygun görülmüştür. Eserde en fazla saygı değerine yer verilirken en az yer verilen değer ise sabır değeridir. Sabır değerine az yer verilmesinin sebebi ise seçilen eserin düşünce ve felsefe eseri olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Nurettin Topçu Eseri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE BİLGİYİ İŞLEME KURAMININ YANSIMALARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME (2005-2019 YILLARININ KARŞILAŞTIRILMASI)

Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay¹

¹Kafkas üniversitesi

Özet

Bu çalışmada öğrenme kuramları içerisinde yapılandırmacı yaklaşıma uygun olması açısından önemli olan bilgiyi işleme kuramının Türkçe öğretimine yansımaları ele alınmıştır. MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından kullanılması uygun bulunan Pasifik Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabı (8.sınıf) ile 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında MEB yayınları tarafından çıkarılan ve 8.sınıflarda okutulan ders kitabı, Bilgiyi İşleme Kuramı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında şu sonuca ulaşılmıştır: Genel olarak Pasifik Yayınları Öğretmen Kılavuz Kitabı (8.sınıf) öğrenme stratejilerini kullanma açısından başarılıdır. Ancak bazı stratejilerin yoğunlukla kullanıldığı bazılarının ise yüzeysel olarak kılavuz kitapta yer aldığı söylenebilir. Oysa öğrenme stratejilerinin yaklaşık oranlarda dağılım göstermesi, bütün stratejilerin öğretim açısından gerekli olduğunun gösterilmesi açısından önemlidir. Bunun yanında 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında MEB yayınları tarafından çıkarılan ve 8.sınıflarda okutulan ders kitabına bakıldığında stratejilerin kullanımının daha başarılı olduğu ve özellikle yürütücü biliş stratejileri ile kısa süreli bellekte depolamayı artıran stratejilerin daha yoğun olarak kullanıldığı, diğer stratejilerin de önemli oranda kitapta yer aldığını görmek mümkündür. Bu durum 2005 yılı ile 2019 yılına yönelik bir karşılaştırma yapılması durumunda 2019 yılında okutulan ders kitabının strateji kullanımında daha başarılı olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bilgiyi İşleme Modeli, Bellek, Dil Edinimi, Dinleme, Okuma, Konuşma, Yazma.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE ÖĞRENEN POLONYALI ÖĞRENCİLERİN KONUŞMA KAYGILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Prof.Dr. İhsan Kalenderoğlu¹ , Okutman Serkan İpek²

¹Gazi Üniversitesi

²Yunus Emre Enstitüsü

Özet

Bu çalışmanın amacı Varşova Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe öğrenen Polonyalı öğrencilerinin konuşma kaygılarını belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Polonyalı öğrencilerin sınıf içi, sınıf dışı ve genel konuşma kaygı düzeyleri belirlenmiş ve çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada Varşova Yunus Emre Enstitüsünde farklı düzeylerde Türkçe öğrenen 84 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen veriler, Woodrow (2006) tarafından geliştirilen, Melanlıoğlu ve Demir (2013) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak Türkçeye uyarlanan “Konuşma Kaygısı Ölçeği” ile araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu’ndan elde edilmiştir. Varşova Yunus Emre Enstitüsünde farklı seviyelerde Türkçe öğrenen kursiyerlerin sınıf içi, sınıf dışı ve genel konuşma kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada, öğrencilerin Türkçe konuşurken düşük düzeyde kaygı duydukları söylenebilir. Araştırma, Polonyalı öğrencilerin öğrenim durumlarına göre sınıf içi, sınıf dışı ve genel konuşma kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğunu, öğrenim durumunun arttıkça konuşma kaygısının azaldığını göstermiştir. Öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, Türkçe öğrenme sebepleri ve Türkçe öğrenme süreleri ile Türkçe konuşma kaygıları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Konuşma, Kaygı, Konuşma Kaygısı.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YAZINSAL NİTELİKLİ METİNLERİN ÖNEMİ: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

Dr. Öğretim Üyesi Tuncay Türkben¹ , Prof. Dr. Fahri Temizyürek²

¹Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

²Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Özet

Anadili öğretimi, ilköğretim süreciyle başlayan ve bütün derslerin başarısını etkileyen önemli bir süreci kapsamaktadır. Bu süreç içerisinde anlama ve anlatma becerileri gelişmiş, düşünen, duyarlı ve okuma kültürü edinmiş bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda ilk çocukluk dönemlerinden itibaren kitap-çocuk etkileşiminin kurulabilmesi önemlidir. Bu etkileşimin kurulabilmesi, Türkçe öğretiminde öğrencilerin ilgi, gereksinim ve dil evrenlerine uygun metinlerin etkili bir şekilde kullanımına bağlıdır. Bu çalışma da, Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe ders kitabına metin seçiminde çocuk edebiyatı ürünlerinin kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, nitel araştırma çerçevesinde olgubilim (fenomenoloji) araştırması olarak desenlenmiştir. Araştırmada görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırma, 2018-2019 eğitim yılı bahar dönemi Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4.sınıf Türkçe öğretmeni adaylarından oluşan bir çalışma grubu ile yürütülmüştür. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma bulguları alanyazından elde edilen bulgularla birlikte değerlendirilmiştir. Öğretmen adayları, yazınsal nitelikli metinlerin çocuğun gelişim sürecinde önemli rol oynadığını belirtmektedirler. Bu nedenle Türkçe öğretiminde metin seçimi titizlikle yapılmalı, öğretmenler hem öğretimin hem de dersin amacına, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine, ilgi ve beğenilerine, gereksinim ve yaşantılarına uygun, türünün en iyi örnekleri olan farklı metin türleriyle öğrencileri buluşturmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Öğretim Ortamları, Yazınsal Nitelikli Metinler, Metin Seçimi, Olgubilim Çalışması.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

HAFIZADAN ODAKLANMAYA ADIYAMAN'IN GELENEKSEL STRATEJİK OYUNLARI VE HALKBİLİMSEL İŞLEVLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Sunay Akkaya ¹

¹Adıyaman Üniversitesi

Özet

Oyun kavramı insanoğlunun hayatında geçmişte olduğu gibi bugün de önemli bir yere sahiptir. Oyun bir toplumu çeşitli yönlerden geliştirirken aynı zamanda eğlenme marifetinin de bir yansımasıdır. Fakat günümüz toplumlarında oyun kavramının yerini oyuncak ve eğlendiriciler almıştır. Bu durum toplumların oyun hafızasını silerken beraberinde bireyin oyun vasıtasıyla kazandığı marifetlerini de alıp götürmektedir. Çünkü oyun, kişinin dünya üzerindeki ilişkileri ve kuralları öğrendiği ilk modellerdir. Bununla birlikte, ilk icracısı Şamanlardan günümüz insanına gelene kadar oyun işlevselliğini korumaktadır. Ama günümüz dünyasında sanal oyunlar, oyuncusunu asıl bağlamından yani gerçek hayattan koparmaktadır. Bu durum dijital çağda psikolojik, sosyolojik ve biyolojik çeşitli sorunları beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada oyun kavramı kapsamında Adıyaman'da yaşayan geleneksel stratejik oyunlar ve bunların işlevleri ele alınmıştır. Çalışmada oyunlar Adıyaman halk yaşamında misafirlik geleneğine bağlı “harfane” gecelerinde oynanan oyunlarla sınırlandırılmıştır. Oyunlar derleme yöntemi ile sahadan derlenmiştir. Derlenen veriler doküman analizi yöntemi kullanılarak işlevsel açıdan analiz edilmiştir. Bu kapsamda “Yüksük Oyunu”, “Yok Deme Oyunu”, “Çakmak Oyunu”u ele alınmıştır. Oyunların hafızayı kuvvetlendirmenin yanında kişinin konsantrasyon marifetini arttırmadan psikolojik tahlil yapmayı öğretme gibi işlevlerinin olduğu tespit edilmiştir. Günümüz toplumlarında geleneksel stratejik oyunların büyük bir sorun teşkil eden odaklanma problemine bir çözüm olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oyun, Geleneksel Stratejik Oyun, İşlev, Adıyaman Harfane Geleneği.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TEKNOPEDAGOGJİNİN TÜRKÇE EĞİTİMİNE YANSIMASI

Ahmet Şanal¹

¹Antakya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Özet

1973 yılında Milli Eğitim Temel Kanunu ile resmi olarak ilk defa gündeme gelen eğitimde teknoloji kullanımı, Türkiye’de özellikle FATİH projesinin ilan edildiği 2010 yılından itibaren eğitim süreçlerinin en önemli öğeleri arasında, eğitim araştırmalarının da önemli tartışma konuları arasında yer almaya başladı. Son öğretim programlarında da sıklıkla Teknolojinin önemine, gerekliliğine ve teknoloji okuryazarlığı, dijital okuryazarlık gibi konulara yer verilmeye başlandı. Tüm bunlara öğrencilerin hemen hepsinin teknolojiye olan merakı ve ilgisi de eklenince teknoloji, eğitim gündeminin merkezine oturdu. Dil Eğitiminde olduğu gibi diğer tüm disiplinlerde de teknolojinin, bu denli eğitim süreçlerinde yer etmesi, kısa bir süre sonra etkili ve verimli bir eğitim süreci için başvurulacak bir model olarak teknopedagojiyi ortaya çıkardı. Bu araştırmanın amacı Teknopedagojik Eğitim Modelini ve uygulamalarını genel hatlarıyla analiz etmek ve özellikle Türkçe Öğretiminde kullanılabilecek teknopedagojik uygulamaları ve bu modelin uygulanmasında dikkat edilecek hususları, araştırmacılara tanıtıcı bir özet mahiyetinde sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Teknopedagoji, E-İçerik, Türkçe Eğitiminde Teknoloji Kullanımı, Teknopedagojik Eğitim Modeli, Dijital Okur Yazarlık, Türkçe Eğitiminde Sanal Ortamlar

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM TEKNOLOJİSİ YETERLİLİKLERİNE SOSYAL BEĞENİRLİĞİN ETKİSİ

Dr. Yusuf Mete Elkıran¹ , Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana¹

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkçe eğitimi öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik olarak yazılım kullanımı yeterliliklerinin sosyal beğenirlik yönünden incelenmesidir. Çalışmada derinlemesine araştırma yapmak amacıyla nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı açıklayıcı karma sıralı yöntem kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı olarak Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği'nin "Yazılım Kullanımı" faktörü dikkate alınmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma Türkiye'nin batısında bulunan bir üniversitenin 4. Sınıf Türkçe Öğretmeni adayları ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal beğenirliğin eğitim teknolojileri yeterlilikleri ile ilgili çalışmalarda dikkate alınmasının yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Eğitim Teknolojisi, Sosyal Beğenirlik

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE VE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETİM PROGRAMLARI İLE DERS KİTAPLARINDA “TÜRKÇE BİLİNCİ”

Uzman Serdar Arhan¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü

Özet

Toplumların gelişmesini sağlayan en önemli etkenlerden birisi de şüphesiz eğitimidir. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yanı sıra çağın ihtiyaçlarına göre toplumlar zaman zaman eğitim/öğretim politikalarını ve öğretim programlarını geliştirmek ve güncellemek zorunda kalırlar. Millî Eğitim Bakanlığı Cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze değin eğitim/öğretim öğretim programı geliştirme ve güncelleme çalışmalarını belirli aralıklarla devam ettirmiştir. MEB, 64 ve 65. Hükûmet Programı 2016 Yılı Eylem Planı’nın 130 No.lu “Eğitimin tüm kademelerindeki müfredat, temel becerileri içerecek şekilde güncellenecek ve etkin bir rehberlik sistemi oluşturulacak.” eyleminden hareketle 21 Aralık 2015 ve 21 Aralık 2016 tarihleri arasında temel eğitimden ortaöğretime kadar öğretim programlarını güncellemiş, birçok alanda da yeni öğretim programı geliştirmiştir. MEB, 2018 yılında son şeklini verdiği güncellenen öğretim programlarını 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulama kararı almıştır. Bu çalışmanın amacı, temel eğitim (ilkokul ve ortaokul) ve ortaöğretim (lise) okullarında 2018 yılında güncellenen Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programları ve bu öğretim programları doğrultusunda hazırlanarak 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarında Türkçe bilincine yönelik metin, etkinlik, proje vb. eserlerden hangilerinin, nasıl yer aldığı tespit edilmiş olup öğretim programı ve ders kitaplarına ilişkin genel bir değerlendirme yapılmış ve öneriler sunulmuştur. Bu araştırmada kullanılan model, var olan bir durumu var olduğu şekliyle ortaya koymayı amaçlayan tarama modelidir. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Çalışmanın; Türk Milli Eğitimine, öğretim programı geliştirme uzmanlarına, üniversitelerin Türkçe, Türk dili ve edebiyatı, çağdaş Türk lehçeleri, Türk halk bilimi öğretmeni yetiştiren ilgili bölüm/anabilim dallarına faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Türkçe Bilinci, Öğretim Programı, Ders Kitabı, Metin, Etkinlik

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇENİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ŞARKILAR: NİL KARAİBRAHİMGİL’İN “İYİ Kİ” ŞARKISININ ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ

Doç.Dr. Mesut Gün¹ , Naz Akgül¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Yabancı dil öğreniminin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi de ülkemizde önem kazanmıştır. Öğretici sadece ezber ve anlatım olan geleneksel yöntemler yerine öğretimi ve motivasyonu güçlendiren, öğrencileri sıkmayan, birden fazla duyu organa hitap eden yöntemler kullanarak yabancı dil öğrenenlere dersi ilgi çekici hale getirmelidir. Şarkı dinletilerek yabancı dil öğretimi yapılmasının öğrencilerin öğrendikleri dile olan ilgisi ve derse olan motivasyonu artırdığı bilinmektedir. Bu nedenle Türkçenin yabancılar öğretiminde şarkıları kullanmak öğretimi zenginleştirecek ve daha eğlenceli bir hale getireceği düşünülerek bu araştırmanın yapılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla başlanan araştırmada Nil Karaibrahimgil’in İyi ki adlı pop şarkı parçasının eleştirel söylem analizi yapılmış ve yabancılar Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabileceği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen verilerinden yararlanılarak geliştirilen önerilerin ise ilgili alana katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Söylem Analizi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Şarkılar

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ AMACIYLA HAZIRLANAN DERS KİTAPLARINDA DEĞERLER: TÜRKÇE ÖĞRENYORUM SETİ ÖRNEĞİ

Doç.Dr. Mesut Gün¹ , Sibel Çelik²

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancılar Türkçe Öğretimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Değer; bireylerin tercihlerine, davranışlarına ve düşünüş tarzına etki eden bir olgudur. Değerler, yeni olay ve durumlar karşısında doğru davranışın sergilenmesinde kişiye, gruplara veya topluluklara yol göstermektedir. Değerlerin kişiye özgü bir kavram olarak anlamlandırılmaması, farklı şekillerde tanımlanmasına ve bu tanımlar altında sınıflandırılmasına olanak sağlamıştır. Temelde ise bu sınıflandırmalar ulusal ve evrensel olarak ikiye ayrılmaktadır. Ulusal değerler, kişilere ulus olma özelliğini kazandıran kavramlardır. Evrensel değerler ise kültür alışverişinin hızlı bir şekilde ilerlediği günümüzde, etkileşim kurulan diğer kültürlerle uyumlu olunmasını sağlamaktadır. Bu çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsamında, 10- 15 yaş aralığına sahip öğrenenler için Yunus Emre Enstitüsü tarafından temel düzeyde hazırlanmış olan Türkçe Öğreniyorum Seti nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni ile değerler bakımından incelenmiş ve sınıflandırılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda A1 düzeyi gözetilerek hazırlanan Türkçe Öğreniyorum 1 ve Türkçe Öğreniyorum 2’ de yer alan değerlerin kullanım sayısının A2 düzeyi gözetilerek hazırlanan Türkçe Öğreniyorum 3 ve Türkçe Öğreniyorum 4’ e göre daha az olduğu gözlemlenmiştir. Çalışma sonunda ulaşılan veriler doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Değerler, Ders Kitapları

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE DİNLEME VE KONUŞMA BECERİLERİNİN KAZANDIRILMASINA YÖNELİK MATERYAL GELİŞTİRME

Öğr.Gör. Yasemin Aşcı¹ , Yasmin Alıcan²

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

²Bursa Uludağ Koleji

Özet

Yabancı dil öğretiminde temel dil becerilerinin kazandırılması ve bu becerilerin geliştirilmesi önemli hususlardır. Bu becerilerin gelişimi çeşitli öğretim materyalleri ve etkinlikler ile zenginleştirilmiş bir sınıf atmosferi ile mümkün kılınabilmektedir. Bu doğrultuda çalışmada algılayıcı beceri olarak ifade edilen dinleme becerisi ve ifade etme becerisi olarak bilinen konuşma becerisi özellikle görsel ve işitsel yönü ağır basan materyaller ve günümüz teknolojileri kullanılarak tasarlanan öğretim araçlarıyla daha etkili bir şekilde geliştirilebileceği üzerinde durulmaktadır. Nitekim yapılandırıcı ve iletişimsel yaklaşımların esas alındığı günümüz yabancı dil öğretiminde öğrenciyi aktif kılan, onun ilgisi çeken ve birçok farklı duyu organlarına aynı anda hitap eden öğretim materyalleri sayesinde hem öğrencinin günlük iletişimdeki dil kullanımını öğrenmesi hem de gerçek iletişim ortamındaki söz varlığını duyması sağlanabilmektedir. Böylece öğrenci öğrenmek istediği dilin yaşayan kullanımını görebilmekte dolayısıyla sözlü iletişim becerilerini geliştirebilmektedir. Bu bağlamda, çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir öğretim materyali geliştirilmiştir. Geliştirilen materyal, dersi tekdüzelikten kurtardığı ve öğrencilerin derse odaklanmasını sağladığı ifade edilen videodur. Video karşılıklı konuşmayı içeren röportaj şeklinde hazırlanmıştır. Öğrenilen dildeki iletişim örneğini sunan bu öğretim materyali kullanılmadan önce ve kullanıldıktan sonra gerçekleştirilecek etkinlikler için bir etkinlik kâğıdı hazırlanmıştır. Çalışmada benzer şekilde geliştirilen otantik materyaller aracılığıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bütünleşik beceriler olduğu düşünülen dinleme ve konuşma becerilerinin kazanım ve gelişiminin sağlanabileceği belirtilmiştir. Çalışma literatür taraması yoluyla oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, yabancı dil öğretiminde materyal kullanımı, dinleme ve konuşma becerileri ve öne çıkan öğretim yaklaşımları ile ilgili tespitler ifade edilmiştir. Çalışma sonunda geliştirilen öğretim materyali ve ilgili etkinliklere yer verilerek, yabancı dil öğretiminde materyal geliştirmenin önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Dinleme ve Konuşma Becerisi, Materyal Geliştirme

Sözlü Sunum

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE
EĞRETİLEMELERİN KULLANIMI**

Dr. Hüseyin Göçmenler¹
¹Hacettepe Üniversitesi TÖMER

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kelime öğretimi oldukça önemli bir boyutu oluşturmaktadır. Ancak kelime öğretimi/kullanımı kendi içinde değerlendirildiğinde bir kelimenin gerçek anlamı ile beraber alt/yan anlamları da kullanılabilir. Bu noktada kelime öğretiminde kelimenin sıklıkla kullanılan her anlamının verilmesi öğretim sürecinde işlevsellik açısından önem taşımaktadır. Eğretilmeler diğer bir ifade ile benzetmeler bir kelimenin anlamlandırılmasında/tanımlanmasında sıklıkla kullandığımız kavramlardır. Dil öğretiminde eğretilmelerin kullanımı kelime öğretimini kalıcı ve işlevsel kılmaktadır. Ancak eğretilmelerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanımına yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Söz konusu çalışma ile Türkçenin yabancı dil olarak kelime öğretiminde kullanılabilecek hayvan isimleri ile ilgili eğretilmeler ana dili olarak konuşurlara sorularak tespit edilmiştir. İlgili kelimelerin tespitinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Üniversitede eğitim gören ve Türkçeyi ana dili olarak konuşan bir örneklem grubu üzerinde anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Ortaya çıkan veriler yorumlanarak bir liste ile sunulmuştur. Hangi eğretilmelerle hangi kelimelerin öğretilbileceği bulgular kısmında yorumlanmıştır. Tespit edilen kelimelerin ilişkili eğretilmeleri ile öğretilmesi durumunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin daha etkili ve kalıcı bir öğretim/öğrenme sürecine muhatap olacakları öngörülmektedir. İlgili kelimelerin öğrenciler tarafından daha kolay hatırlanacağı ve durumuna uygun biçimde kullanacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğretilme, Kelime Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE GÖSTERGEBİLİM (BEDEN DİLİ)

Dr. Araştırmacı Manolya Omar¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

İnsanların günlük hayatlarında yaptıkları hareketler veya karşılaştıkları olaylar insanın zihninde yer alır. Özellikle dil öğretiminde görsel araçların ve kullanılabilecek materyallerin önemi büyüktür. Çünkü öğrenci, kelime öğretiminde (yazıyı, görseli vb.) görür daha sonra beyinde canlandırma yaparak onu hatırlamaya çalışır. Elbetteki öğretmenin de sınıf içerisinde beden dilini iyi bir şekilde kullanması gereklidir. Bu durum dil öğretiminin ve anlamayı kolaylaştırır. Bu araştırmada dil öğretiminde görsellerin ve beden dili kullanımının önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Beden Dili, Yabancı Dil

Sözlü Sunum

TÜRKİYE VE ÜRDÜN'DEKİ SURİYELİ MÜLTECİLERE YÖNELİK EĞİTİM POLİTİKALARININ ELEŞTİREL BİR DEĞERLENDİRMESİ

Dr. Nihan Aylin Ünlü¹ , Dr. Öğretim Üyesi Hatice Ergül¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Suriye'de savaşın başlangıcından itibaren, birçok Suriye vatandaşının Suriye ile sınırı olan diğer ülkelere taşınması ve göç etmesi gerekmiştir. Türkiye ve Ürdün, çok sayıda Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan ülkelerdir. Suriyeli mültecilerin çoğunun zorunlu eğitim yaşındaki çocuklar olduğu ve bu çocukların mülteci olarak gittikleri ülkelerde eğitim sistemine tam olarak adapte olamadıkları çeşitli kaynaklarda tespit edilmiştir. Bu çocukların, savaş sonrasında ülkelerinde döndüklerinde ülkelerindeki kurumları yeniden yapılandırmak için belirli bilgi ve becerileri edinmeleri gerekmektedir. Bu çalışma, Türkiye ve Ürdün'ün mülteci eğitim politikalarını incelemeyi, mevcut sistemle ilgili sorunları belirlemeyi ve verilen eğitiminin içeriğini daha iyi ve daha etkili hale getirmek için çeşitli önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Böylece mülteciler ülkeleri ve kendileri için daha parlak bir gelecek inşa edebilirler. Bu çalışma kapsamında, hem Ürdün'ün hem de Türkiye'nin, karşılaşılan sorunları çözmek için mülteci eğitim politikalarını yeniden gözden geçirdikleri ve bazı değişiklikler yaptıkları görülmektedir. Bu araştırmanın verileri doküman analizi ile toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriye, Türkiye, Ürdün, Eğitim Politikaları, Mülteci Eğitimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKİYE’DE EĞİTİM GÖREN AFRİKALI ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİL BİLGİSİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIKLARI ZORLUKLARA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ

Prof.Dr. Fahri Temizyürek ¹ , Uzman Ergin Baki ²

¹Gazi Üniversitesi

² Makedonya

Özet

Bu çalışmada, Türkiye Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) burslusu 15 Afrikalı öğrencinin Türkçeyi öğrenirken dil bilgisi açısından karşılaştıkları sorunlar ele alınmıştır. Çalışmamızda öğrenci sayısı gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Etik kurallar çerçevesinde öğrencilerin isimlerine yer verilmemiştir. Bu çalışmada, nitel analiz modellerinden içerik analiz modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması verilmiştir. Öğrencilerin eğitim düzeyleri; TÖMER, lisans, yüksek lisans ve doktora’dır. Bu sebeple öğrencilerin yaş ortalaması 27’ye tekabül etmektedir. Toplam 15 katılımcıdan 11’i erkek ve 4’ü kadındır. Çalışmamızı gerçekleştirmek üzere öğrencilere 15 sorudan oluşan görüşme formu verilmiştir. Görüşme formundan hareketle cevaplar, tablolar şeklinde oluşturulmuştur. Öğrenciler, A1’den-A15’e kadar rastgele kodlanmıştır. Bu öğrenciler eğitim düzeyine göre 3 TÖMER, 5 lisans, 4 yüksek lisans ve 3 doktora öğrencisi olarak sıralanmıştır. Görüşme formundaki soruları özetlemek gerekirse, öne çıkanlar arasında öğrencilerin ana dillerinin ne olduğu, Türkçeyi hangi amaçla öğrendikleri, karşılaştıkları dil bilgisi sorunlarının ne düzeyde olduğu, Türk kültürü hakkındaki düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrenciler, genellikle çatı ekleri konusunda sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Bunun yanı sıra TÖMER’de uygulanan eğitimde, okuma becerisine yönelik etkinliklerin eksik kaldığını da belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Afrikalı Öğrenciler, Dil Bilgisi, Türkçe Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÜNİVERSİTELERDE OKUTULAN ORTAK TÜRK DİLİ DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Öğr.Gör. Şiva Kolçak¹ , Dr. Öğretim Üyesi Nil Didem Şimşek²

¹Kocaeli Üniversitesi

²Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Bu çalışma, Türk dili dersinin önemi konusunda ortaöğretimden henüz yeni mezun olmuş üniversite birinci sınıf öğrencilerinin ne derecede farkındalığa sahip olduklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu sınıf seviyesindeki üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine verdiği önemi ve Türkçeye yönelik tutumlarını görmek hedefiyle 214 kız, 71 erkek öğrenciye “Türk Dili Dersi Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun annesi (192 kişi) ve babası (123 kişi) ilköğretim mezunudur. Çalışmaya katılan öğrencilerin 117’si günlük yarım saat kitap okumaya zaman ayırmaktadırlar. Çoğunun da (203 kişi) mezun oldukları lisede okuma saati uygulaması yapılmamıştır. Kızların Türk diline yönelik tutum puanları erkeklerinkinden yüksektir. Öğrencilerin Türk diline dersine yönelik tutumları kitap okumaya ayırdıkları süreye göre değişkenlik göstermektedir. Öğrenciler, kitap okuma sürelerini arttırdıkça Türk dili dersine karşı olumlu tutum geliştirmektedirler. Çalışmada; Akif Arslan (2012) tarafından geliştirilen ve geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmış olan “Yükseköğretimde Türk Dili Dersine Karşı Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 29 maddeden oluşmaktadır. Arslan, yaptığı çalışmada ölçeğin tek faktörlü yapısı olduğunu saptamış, Alpha güvenirlik katsayısını 0,96 olarak yüksek bulmuştur. Katılımcılar, ölçekten minimum 29 puan; maksimum ise 145 puan alabilmektedirler. Ölçekten alınan puanın yükselmesi derse yönelik olumlu tutumun arttığını göstermektedir. Bu araştırmada ölçeğin güvenirliği $\alpha=0,954$ olarak yüksek bulunmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda; üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine yönelik olumlu ve olumsuz tutumları incelenmiş, yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Türk Dili Dersi, Öğrenci Tutumu, Üniversite Öğrencileri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÜSTBİLİŞ BECERİLERİN EĞİTİMİ VE OKUMA ANLAMLANDIRMA SÜRECİNDEKİ YERİ

Dr. Öğretim Üyesi Tuncay Türkben¹

¹Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Özet

Okuma; görme, algılama, seslendirme, anlama, zihinde yapılandırma gibi ses ve beynin çeşitli işlemlerinden oluşan, aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecini içermektedir. Başarılı okuyucuların okuma sürecinde birtakım okuma stratejileri kullandıkları ve bu okuyucuların stratejilerin kullanımı sırasında hangi stratejiyi kullanmanın daha yararlı olacağı yönünde çaba sarf ettikleri bilinmektedir. Bu durum üstbilişsel etmenlerin okuma sürecinde etkili olduğunu göstermektedir. Üstbiliş (metacognition) kavramı John Flavell tarafından 1970'lerin başında ileri sürülmüştür. “Düşünme üzerine düşünme” veya “bilis bilgisi” şeklinde tanımlanan bu kavram dilimize bilis bilgisi, bilis ötesi, metakognitif bilgi, yürütücü bilis, bilis üstü, bilisnel farkındalık gibi değişik isimlerle aktarılmıştır. Üstbiliş, bireyin öğrenmesi üzerinde bilinçli biçimde düşünmesi ve bilislerini planlaması, izlemesi ve düzenlemesi olarak ifade edilmektedir. Üstbiliş stratejileri, bireylerin öğrenmede kontrol sağlamak ve bilisnel bir amaca ulaşmak için kullandıkları ardışık süreçlerdir. Okuma öğrenme alanında, okuyucuların kendi kavramalarını nasıl planlayacakları, izleyecekleri ve düzelteceklerini içeren bir kavramdır. Alanyazında üstbilişin öğretiminde farklı yaklaşımların olduğu görülmektedir. Bunlardan en etkili olanı öğrenciye hem bilisnel süreç ve stratejilerin bilgisini, hem de bilisnel ve üstbilişsel stratejilerin deneyim ve pratiğini veren yaklaşımların eğitim ortamlarında ele alınmasıdır. Bu çalışma da, üstbiliş stratejilerin öğretimine yönelik bir ders tasarım örneği önermeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Hazırlanılan eğitim durum örneği doğrultusunda farklı önerilere de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Okuma Eğitimi, Üstbiliş.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

UYGULAMALI HALK BİLİMİ ALANINDAKİ KONULARA AİT TEMA VE SÖZ VARLIĞININ TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK HAZIRLANAN DERS MATERYALLERİNDE KULLANIMI

Uzman Zeyne Şule Zengin¹

¹Başkent Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada evrensel bilinçten yerele, kültürlerarası iletişim yöntemiyle hazırlanan ders materyallerinde, hedef dile ait temel kültürel unsurlardan uygulamalı halk biliminin temel konularına dair dil içerikleri ve temalarıyla hedef kitle için planlanan dil öğrenme sürecinin daha hızlı gerçekleşeceği düşüncesi tartışılmıştır. Hedef kitleye dilin sahip olduğu kültürel unsurlara ait söz varlığının anlamlı mesaj araçlarıyla verilmesi hem dil öğrenim sürecinin hızlı gelişmesini sağlayacak hem de kültürlerarası etkileşim ve iletişim için zemin hazırlayacaktır. Uygulamalı halk bilimi unsurlarına ait tema ve söz varlığının dil öğretim materyallerinde kullanılması ile kültürlerarası iletişim sağlanacak ve bu yolla temel dil becerilerini geliştirerek anlamlı dil girdileriyle öğrenme süreci daha hızlı ve etkili hâle getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uygulamalı Halk Bilimi, Kültürlerarası İletişim, Yabancı Dil Öğretimi

Sözlü Sunum

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM ÖTESİ (POST METOT) DEVİRİ

Araştırmacı Ziyoda Khalmatova ¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

İnsanlar yeni bir dili öğrenmeleri ve bildikleri dili diğerlerine öğretmeleri için asırlar boyunca çeşitli yolların arayışında olmuştur. Bu arayış yollarında ve dil öğretimlerinin gerçekleşmesinde dilbilimin çeşitli alanlarında çok araştırmalar yürütülmüştür. Bu araştırmalar, dil öğretiminin nasıl gerçekleşmesi gerektiğiyle ilgili yaklaşımların, yaklaşımlar ise yöntemlerin, yöntemler ise tekniklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dil öğretim yöntemlerine, önemli bir zaman diliminde dil öğretim yöntembilimin kalbi olduğu, öğretmenlerin hem teorik hem de uygulamalı olarak sınıf uygulamaları için çerçeveler olarak algılandıkları ve tüm yöntemleri içeriğinde bulundurdıkları için ihtiyaç duyulmuştur. Dolayısıyla, dilbilimcilerin, eğitimcilerin, dil öğretiminde önemli olanın öğrencinin dili kavraması ve kullanmasına odaklanmanın yerine mükemmel ve en iyi yöntem arayışında olmaları söz konusu olmuştur. Bu nedenle yöntemlerin kullanımı yerine yöntemlerin hiyerarşik olarak gelişiminin sonucunda ve dil öğretim stratejilerinin oluşması ve pedagojik alanda reformun oluşmasıyla yöntem ötesi (post metot) kavramı ortaya çıkmıştır. Çalışmada yabancı veya ikinci dil öğretiminde yöntem ötesi (post metot) kavramı detaylı bir şekilde açıklanacaktır, takiben de yöntem ötesi pedagojisindeki makro ve mikro stratejiler hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretimi, Yöntem, Yöntembilim, Yöntem Ötesi, Yöntem Ötesi Pedagojisi, Makro Strateji, Mikro Strateji.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ KELİME ÖĞRETİMİ ETKİNLİKLERİNİN “DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ” BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Öğr.Gör. Murat Sami Türker¹

¹Anadolu Üniversitesi

Özet

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde bir yabancı dili öğrenebilmek o dili kullanabilme yetisiyle açıklanmaktadır. Bir yabancı dil öğrencisinin hedef dile ait yapıları ve kavramları kullanabildiği ölçüde o dili bildiği var sayılmaktadır. Bu nedenle, eğitimciler etkili ve kalıcı bir öğretim gerçekleştirebilmek için sürekli yeni yöntemlerin arayışı içerisindeyler. Ancak, bir yabancı dili etkili bir şekilde öğrenebilmek ve kullanabilmek için iyi bir öğretmenin sahip olması gereken nitelikler kadar öğrenen davranışları da son derece önemlidir. Yabancı dil öğrenenlerin bilgiyi edinmek, anlamak ve hatırlamak için kullandıkları yöntemler öğrenmeyi doğrudan etkileyeceğinden öğrenme stratejileri araştırılması gereken konular arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kullanılan kelime öğretimi etkinlikleri dil öğrenme stratejileri bağlamında incelenmiş, elde edilen sonuçlara bağlı olarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Dil Öğrenme Stratejileri, Kelime Öğretimi

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN BOSNA HERSEKLİLERİN YAZMA PROBLEMLERİ

Öğr.Gör. Önder Çangal¹ , Okutman Betül Göktaş²

¹Gaziantep Üniversitesi

²Yunus Emre Enstitüsü

Özet

Üretici beceriler olarak da adlandırılan yazma ve konuşma, kazanılması güç olan ve geliştirilmesi için pratik yapılması gereken dil becerileridir. Kişinin öğrendiği dili kullanabilmesi anlamında büyük bir öneme sahip olan yazma becerisinde öğrencinin istenen seviyede olup olmadığının belirlenmesi, hatalarının tespit edilip zamanında düzeltilmesi çok önemlidir. Betimsel tarama modeli kullanılarak hazırlanan çalışmada, Bosna Hersek'te Türkçe öğrenen kursiyerlerin yazma ödevlerinden ve sınavlardaki yazma bölümlerinden elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak incelenmiş; öğrencilerin hataları ses bilgisinde, biçim bilgisinde, söz diziminde ve yazımda yapılan hatalar olarak gruplara ayrılmıştır. Bulgular Bosna Hersek'te Türkçe öğreten okutmanların görüş ve tespitlerinden hareketle değerlendirilmiş ve sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Bosna Hersek, Yazma Becerisi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN İRANLI ÖĞRENCİLERİN “ORTAK KELİME”DEN KAYNAKLANAN SESLETİM SORUNLARI

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Çevik¹ , Okutman Bircan Nazife Selvi

¹ Bartın Üniversitesi

Özet

Her dil kendi coğrafyasında gelişirken kelime alışverişine ihtiyaç duymaktadır. Bu bütün dillerin yaşam süresinde kaçınılmaz bir durumdur. Dil sosyal yaşamın bir parçası olarak toplumun kültürel özelliklerini, geçirdiği dönemleri kelimelerinde saklar. Tarihi ve sosyal olgular dildeki kelime sayısını ve çeşitliliğini şekillendirmektedir. Toplumsal hayattaki gelişim, değişim ve alışveriş kelimelerin farklı diller arasında ortak olmasına sebep olmaktadır. Toplumlar geliştikçe alışveriş, komşuluk ilişkileri, din gibi olgular sayesinde diller arasında ortak kelimelere de daha sık rastlanmaktadır. Farsça ve Türkçe coğrafi yakınlık, din, kültürel alışveriş gibi unsurlar sebebiyle ortak kelimeleri söz varlığında barındıran dillerdir. Günümüzde birçok sebeple bireyler farklı dilleri öğrenmek istemektedir. Dil öğrenme sürecinde en önemli unsur hedef dili etkili kullanmaktır. Etkili kullanım ise sık ihtiyaç duyulan sözlü iletişimde gerekmektedir. Konuşma sürecinde yabancı dil öğrenenlerin yaşadıkları problemlerden birisi de sesletim problemleridir. Sesletim problemlerinin bir tanesinin de ortak kelimeler olduğu görülmektedir. Önceki öğrenmeler yeni öğrenmeleri güçleştirmekte bu da öğretimi zorlaştırmaktadır. Bu amaçla çalışmada Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlı öğrencilerin sesletim problemlerini belirlemek hedeflenmektedir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre desenlenmiştir. Özel bir kurumda en az B düzeyinde Türkçe bilen İranlı öğrenciler çalışma grubunu oluşturmaktadır. Türkçe öğrenen İranlı öğrencilerin bir ders saati içerisinde üç dakikalık sürede konuşmaları istenmiş sesletim hataları belirlenerek bir kelime havuzu oluşturmak hedeflenmiştir. Bu kelimelerin sesletimi için özel çalışma gerektiği araştırmanın bulgusudur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Farsça, Konuşma Sesletim, Ortak Kelimeler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEENLERİN TÜRKÇENİN DİL BİLGİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Öğr.Gör. Ezgi İnal¹ , Dr. Öğretim Üyesi Emrah Boylu¹

¹İstanbul Aydın Üniversitesi

Özet

Yapılan bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin Türkçenin dil bilgisine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu çerçevede nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından uzman görüşlerine başvurularak hazırlanan “dil bilgisi öğrenme anketi” aracılığı ile toplanmıştır. Bu araştırmaya B1 seviyesinde ve üzeri seviyede İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER’de Türkçe öğrenen 140 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçeyi dil bilgisi bilmeden öğrenebilme durumlarına, Türkçe dil bilgisinin zorluğuna ve kolaylığına, ana dilleri ile Türkçeyi karıştırma durumlarına ve Türkçenin dil bilgisine hâkim olmanın dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini doğru kullanma açısından ne derece önemli olduğuna ilişkin görüşleri saptanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi, Öğrenci Görüşleri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜR AKTARIMI: YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ ÖRNEĞİ C1 SEVİYESİ KİTABI

Enes Güleç¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Türkler yüzyıllar boyu etkisi devam eden büyük medeniyetler kurmuşlardır. Kurmuş oldukları bu medeniyet sayesinde çok sayıda önemli eserler ortaya koymuşlardır. Eserleri sözlü eserler ve yazılı eserler olarak incelediğimizde sözlü eserler milattan öncelere kadar uzanırken, yazılı eserlerin 7. yüzyılda ortaya çıktığı görülmektedir. Bu uzun tarihsel süreç Türk ve Türkçenin kültür bakımından da çeşitlenmesine olanak sağlamıştır. Bu zenginleşme ilk sırada ana dili öğretimi olmak üzere yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi de etkilemektedir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi tarihini, bazı çalışmalar sonucunda Sümerler dönemine kadar dayandığını iddia edilse de çoğu çalışmanın ortak olarak kabul ettiği eser Kâşgarlı Mahmud'un 11. Yüzyılda yazmış olduğu Dîvânu Lugâti't-Türk eseridir. Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan bu eser bilhassa yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kaleme alınan ilk eseri temsil etmiş olması sebebiyle oldukça önemlidir. Dil öğretimi aynı zamanda bir kültür aktarımıdır. Çünkü dilin önemli işlevlerinden biri olan kültür aktarımı, dil öğretimi sürecinde etkili olmaktadır. Dil, kültürün en önemli koruyucusu ve aktarıcısıdır. Dilin, dilsel ve kültürel bilgilerini aktarmada her ne kadar öğretmenler gerçekleştiriyor gibi görünse de etkili olan diğer bir araç da dil öğretimi için hazırlanmış kitaplardır. Bu sebeple son yıllarda ülkemizde giderek yaygınlaşan yabancılara Türkçe öğretimi alanında çok sayıda eser hazırlanmıştır. Bu bağlamdan yola çıkarak, yabancılara Türkçe öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe Öğretim Setindeki (C1) Türk kültürüne ait öğeler nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak toplu halde listelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dil, Kültür, Kültür Aktarımı.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA ETKİNLİKLERİNDE YER ALAN OKUDUĞUNU ANLAMA SORULARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Dr. Latif İltar¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Herhangi bir öğretim süreci içerisinde istenen hedeflere ne kadar ulaşıldığının tespiti ölçme değerlendirme aracılığıyla gerçekleştirilir. Ölçme değerlendirme; öğretimi gerçekleştirenlere, planlayanlara ve öğrenenlere geri bildirim sunması ve öğretimin doğru bir şekilde ilerleyip ilerlemediğini göstermesi açısından oldukça önemlidir. Ölçme değerlendirme öğretim sürecinin sonunda gerçekleştirilebildiği gibi öğretim süreci içerisinde de yoğun bir şekilde kullanılabilmektedir. Yabancı dil öğretiminde geri bildirimlerin sık aralıklarla yapılması öğretimin daha nitelikli bir şekilde ilerlemesini sağlamaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisi etkinliklerinde metni anlamaya yönelik olarak okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası sorular kullanılır. Bu çalışmada Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'nde yer alan B1 seviyesindeki okuma etkinliklerine ait okuma sonrası sorular okuduğunu anlamada geri bildirim niteliği taşıması sebebiyle ele alınmıştır. İlgili sorular karşılaştırmalı olarak incelenerek türlerine ve hangi becerilerle ilişkili olduklarına dair sınıflandırılmış ve çalışma sonunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Okuma Becerisi, Okuma Sonrası Sorular, Metin.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİİLLERİN BELİRLENMESİ (A1 DÜZEYİ)

Uzman Celal Bölükbaşı¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Günümüzde uluslararası etkileşimin hızlı artmasıyla Türkçe öğrenmeye olan ilgi de gittikçe çoğalmaktadır. Temel düzey materyallerinde kullanılan fiillerin niteliği, Türkçeyi yeni öğrenenler açısından çok önemlidir. Temel yaşam alanlarına yönelik A1 düzeyi dil öğretimi, sık kullanılan fiillerle daha kolay olacaktır. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni de dil öğretiminin belirli standartlara uygun olarak yapılması için oluşturulmuştur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde standartların oluşturulması da çok önemli bir husustur. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ilk 100 fiilin belirlenmesi çalışmasının yapılmadığı görülmüştür. Amacımız bu eksikliğin giderilmesine yardımcı olmaktır. Betimsel tarama yöntemiyle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan 4 dil seti incelenmiş ve fiillerin kullanım sıklığına ve ortaklık derecelerine bakılmıştır. Örneklem olarak Gazi TÖMER, İstanbul, Yedi İklim, Yeni Hitit A1 düzeyi ders ve çalışma kitapları seçilmiştir. Bu dil öğretim setlerinde kullanılan fiiller sayısal incelemeye tabi tutulmuş ve eksiklerin tamamlanması için Almanca, Fransızca ve İngilizce ile karşılaştırma yapılmış, böylelikle ilk 100 fiilin belirlenmesi mümkün olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Kelime Öğretimi, İlk 100 Fiil, Kullanım Sıklığı.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARARLARIN ALINMASINDA KULLANILAN SINAVLAR: DÜZEY BELİRLEME SINAVI

Öğr.Gör. Dilek Kocayanak¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğrenme sürecini; öğrenme ihtiyacı ve gereği, bu ihtiyaca bağlı eğitim süreci ve bu süreç sonrasında ulaşılan noktada dil beceri düzeyini belgeleme olarak özetleyebiliriz. Dil düzeylerini belgelemek ise sınavlarla mümkündür. Sınavlar eğitim kararları için bilgi toplamada, değerlendirmede, programın başarılı olup olmadığını belirlemede, öğrenci davranışlarının gözlenip incelenmesinde, eğitim verimliliğinin ve kazanımların ne düzeyde gerçekleştiği konusunda bilgi verir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sınavlar uygulanış amaçlarına göre değişmektedir. Öğrencinin bilgi ve beceri düzeyini belirlemek için yapılan Düzey Belirleme Sınavları öğrencinin hangi bilgi ve beceri düzeyinde olduğuna, bilgi ve beceri düzeyi benzer olan öğrencilerle aynı sınıflara yerleştirilmeye dair karar vermek amacıyla yapılmaktadır. Ülkemizde yabancı dil olarak Türkçe öğreten merkezlerde (TÖMER’lerde) uygulanan düzey belirleme sınavlarının nitelikleri ve içerikleri konusunda bir standartlaşma söz konusu değildir. Çünkü kimi dil merkezleri veya TÖMER’lerde düzey belirleme sınavları sadece dil bilgisi sorularından oluşmaktayken, kimilerinde yazma ve konuşma becerilerinden de sorular yer almaktadır. Oysa düzey belirleme sınavı bir dilbilgisi sınavı değildir. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerinden de öğrencilere sorular yöneltilmelidir. Düzey belirleme sınavlarında dört temel dil becerisini uygulayan TÖMER’lerin ise bu sınavları yeterlik sınavlarından ayırması gerekmektedir. Düzey belirleme sınavları işlevi ve üstlendiği yükümlüler bakımından yeterlik sınavları kadar önemlidir. Her ikisinde de öğrencinin genel beceri ve bilgisi ölçülmektedir. Bu iki sınavın sınırlarını netleştirmek önemlidir. Bu çalışmanın genelinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan sınav türleri üzerinde durulmuş, özelinde ise “Düzey Belirleme Sınavı” sorunsalı ele alınmıştır. Sınavların alanyazındaki tanımı, içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten merkezlerin yapmış olduğu düzey belirleme sınavları hakkında karşılaştırmalı bir araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Sınavlar, Düzey Belirleme Sınavı

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI ARACI OLARAK MULTİMEDYA DESTEKLİ HALK ANLATILARININ KULLANILMASI

Doç.Dr. Bahadır Gücüyeter¹ , Arş.Gör. Mülkiye Ezgi İskender¹

¹Atatürk Üniversitesi

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımı sadece Türk kültür ve yaşayışını yabancı ülkelere gelen öğrencilere tanıtmaya nispetinde işlevsel değildir, aynı zamanda Kültürlerarasılık Kuramı çerçevesinde Türkçe öğretimi sürecini destekleyen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre yabancı dil öğrenmenin amacı; kültürel yeterliklere sahip olmak ve hedef dilin nerede, ne zaman, nasıl uygun bir şekilde kullanılacağını öğrenmektir. Yani bağlam merkezli bir anlayış söz konusudur. Türk kültür ve yaşayışını anlatan halk anlatıları, zengin birer kültürel kaynak niteliğindedir. Bu düşünceden hareketle bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımı aracı olarak multimedya destekli halk anlatılarının kullanılmasıyla ilgili uzman kişilerin önerileriyle ve literatürde yer alan çalışmalar çerçevesinde bir program önerisi hazırlamaktır. Bu kapsamda yabancılara Türkçe öğretimi ve halk edebiyatı alanında çalışan 7 uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Aynı zamanda kültür aktarımı bağlamında halk edebiyatı ürünleriyle ilgili literatürde yer alan çalışmalar doküman incelemeye tabi tutulmuştur. Araştırmanın yöntemsel boyutu nitel bir araştırma olup gömülü kuram deseniyle yürütülmüştür. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak yabancılara Türkçe öğretimi ve halk edebiyatı alanında doktora derecesi olan öğretim üyeleri seçilmiş, SSCI'lı ve ULAKBİM'de taranan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde halk edebiyatı ürünleriyle kültür aktarımı konulu makaleler ele alınmıştır. Tasarımın teknoloji boyutuyla ilgili de uzmanların görüş ve önerilerinden faydalanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analiziyle çözümlenmiş olup kategorik frekans analizine de yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, halk anlatılarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilir bir araç olduğunu ancak dikkatli bir revizyon sürecinden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Kullanılması uygun olan tür ve anlatılara uzman önerilerinde ayrıca yer verilmiştir. Bu sonuçlar ile bir program önerisi hazırlanıp sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Kültür Aktarımı, Halk Anlatıları, Multimedia

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN HİZMET ÖNCESİ VE HİZMET İÇİ EĞİTİMİ

Öğr.Gör. Tarık Demir¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

1980’li yıllarda küresel boyutta yansımaları olan politik ve sosyolojik gelişmelerden etkilenen Türkçenin, yabancı dil olarak öğrenimi tarihe kıyasla daha fazla talep görür hale gelmiştir. Yaklaşık olarak son kırk yılda bu talep dönem dönem ivmelenerek hızlı biçimde gelişmiştir. Türkiye’de ve yurt dışında resmi kurumlar aracılığıyla Türkçe öğrenen sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu talebe cevap verecek arz boyutunu oluşturan, eğitimin birincil unsuru olan öğretmen bileşenin yetiştirilmesinde ve geliştirilmesinde ise hâlâ standartlardan uzak uygulamalar ve önemli eksiklikler bulunmaktadır. Bu alana özel öğretmen yetiştiren programların eksikliği temel sorunlardan biridir. Bu eksikliğin uygulamaya yansıyan aksaklıklarını giderecek bir akreditasyon merkezi vb. bir yapı da bulunmamaktadır. Bu durumun telafisi için sahadaki kurumların büyük bir kısmı hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle eksiklikleri kapatma yoluna gitmektedir ancak bunlarında bir standardı bulunmamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yaşanan pek çok gelişmeye rağmen ciddi bir takım eksiklikler hala bulunmakla beraber alanda çalışacak uzman öğretmen açığı karşımızda duran önemli sorunlardan biridir. Geçici bir çözüm olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretecek öğretmenler çok geniş bir alan yelpazesinden öğretmen kabulüyle ve genel olarak üniversitelerin düzenlediği kısa süreli sertifika programlarıyla yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Ancak öğretim sürecinde yaşanan aksaklıklar dikkate alındığında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği lisans programının kurulması bir zorunluluk halini almıştır (Kana vd., 2016: 1136). Çalışma kapsamında bahsi geçen temel eksikliklerin ve standardı olmayan uygulamaların gölgesinde yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim alma ve bu tür eğitimlere ihtiyaç hissetme oranlarının belirlenmeye çalışılmış; bu amaçla farklı kurumlarda çalışan 94 öğreticiden anket yoluyla veriler toplanmıştır. Ankete katılan örneklem grubunun hazırbulunuşluklarını yansıtabilmek amacıyla lisans beslemelerine ve sonrasındaki çalışmalarına bakılmakla birlikte kurumları tarafından gelişimlerine yönelik desteklenme oranlarını somutlaştırılmaya çalışılmıştır. Böylelikle sahada çalışan uygulayıcıların durumlarını yansıtarak ihtiyaca uygun öğretmen yetiştirme ve geliştirme programlarının düzenlenebilmesi için faydalı olabilecek veriler sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Hizmet İçi, Hizmet Öncesi, Öğretmen Yetiştirme, Eğitim

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DİNLEME ETKİNLİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Cihat Burak Korkmaz¹

¹Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Yabancı dil öğretiminde, öğretim setleri ve ders kitapları hem öğreticinin hem de öğrencinin işini kolaylaştıran en temel araçlardır. Bilginin yapılandırılarak öğrenciyi süreçte etkin kılan öğretim yaklaşımlarında, öğretim sürecinde metinler ve bu metinlere bağlı tamamlayıcı etkinlikler aracılığıyla öğretim yapılmaktadır. Etkinlikler birçok şekilde öğrencinin kullanımına sunulurken özellikle dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarında dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri için ayrı ayrı etkinlikler kullanılmaktadır. İlgili etkinlikler, adı geçen dil becerilerinin bilişsel özelliklerine bağlı olarak geliştirilmektedir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde özel amaçlı öğretim için kullanılan ve Gazi Üniversitesi tarafından Erasmus+ programına dâhil öğrenci grubu için hazırladığı Geleceğin Mühendisleri İçin "Çok Dilli Mesleki Yabancı Dil Eğitimi A1/A2(Futureeng-Future Engineers With Multilingual Vocational Foreign Languages)" adlı ders kitabında yer alan dinleme becerisini geliştirmeye yönelik olarak kullanılan tamamlayıcı etkinlikler türleri bakımından incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi, Dinleme Becerisi ,etkinlikler.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖZEL AMAÇLI ÖĞRETİMİNİN TARİHÇESİNE BİR BAKIŞ

Öğr.Gör. Volkan Kurt¹

¹Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Özet

Özel amaçlı dil öğretimi, öğrencilerin eğitimsel ya da mesleki ihtiyaçlarından yola çıkarak oluşturulan, belirli hedeflere yönelik bir yaklaşımdır. Bu alanda başta İngilizce olmak üzere pek çok farklı dilin özel amaçlarla öğretildiği görülmektedir. Türkçenin özel amaçlı öğretimi ise günümüzde artan ihtiyaçlara yönelik olarak talep gören bir sahadır. Türkçenin yabancılar tarafından öğrenilmesinin tarihçesine bakıldığında politik, ticari, dinî, askerî vd. sebeplerle Türkçe öğrenen yabancılarla karşılaşmaktadır. Bu bağlamda tarih boyunca Türkçeyi yabancılar öğreten eserler yazılmıştır. Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğreten eserlerden özel amaçlı öğretime yönelik olanların tespiti ve sınıflandırılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada kaynak taraması yapılmıştır. Divânü Lugâti't-Türk ile başlayıp günümüze kadar gelen Türkçenin özel amaçlı öğretimi sürecinde Türklerin ekonomik, siyasi, askerî ve kültürel ilişkileri çerçevesinde farklı ihtiyaçları karşılamaya yönelik eserlerin verildiği tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilecek verilerle henüz akademik olarak yeterli altyapıya sahip olmayan Türkçenin özel amaçlı öğretimi sahasına katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Türkçenin Özel Amaçlı Öğretimi.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE VE PEYK-E PARŞİ TEMEL DÜZEY DERS KİTAPLARININ KÜLTÜR AKTARIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof.Dr. Fahri Temizyürek¹ , Fahimeh Shırazı¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Dil, kültürün oluşumunda, gelişiminde ve aktarımında çok önemli bir rol oynamaktadır. Kültürün de aynı şekilde dilin üzerinde etkisi vardır. Dolayısıyla dil ve kültür iç içedir. Böylelikle dil öğretiminde kültür aktarımı ihmal edilmemesi gereken hususlardan biridir. Bu konu hem ana dil hem de yabancı dil öğretimi için geçerlidir. Özellikle yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı çok önemlidir. Zira öğrenciler kültürü öğrenmezse öğrendiği yabancı dille iletişim kurmakta sorunlarla karşılaşabilmektedirler. Bundan dolayı yabancı dil öğretimi amacıyla hazırlanan kitaplarda her zaman kültürel unsurlara yer verilmektedir. Bu araştırma, yabancı dillerin öğretimini kültür aktarımı açısından karşılaştırmak üzere yabancı dil olarak Türkçe ve yabancı dil olarak Farsçanın öğretimini örnek olarak ele almaktadır. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için kullanılan Gazi Üniversitesi TÖMER, Yabancılar İçin Türkçe temel düzey ders kitapları ve yabancı dil olarak Farsça öğretimi için kullanılan Peyk-e Parsi temel düzey ders kitabındaki kültürel unsurları tespit etmekte, söz konusu kitapları kültür aktarımı açısından karşılaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Farsça Öğretimi, Kültür Aktarımı, Temel Düzey

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KURS PROGRAMININ DİNLEME KAZANIMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Fidan¹

¹Aksaray Üniversitesi

Özet

Dinlemenin ilk kazanılan dil becerisi olması eğitim-öğretim süreçlerinde de bu becerinin etkin şekilde kullanılmasına imkân oluşturmaktadır. Dinleme becerisi ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde genelde doğru anlama üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bu araştırmanın amacı Yabancılar Türkçe Öğretimi Programlarında kullanılan dinleme kazanımlarının değerlendirilmesidir. Bu amaçla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2016 yılında yayınlanan Yabancılar Türkçe Öğretimi Kurs Programları çalışma kaynağı olarak belirlenmiştir. Çalışma kaynağı olarak bu programlarının belirlenmesinde, programların uygulanış sahası olarak geniş bir öğrenci kitlesine yönelik olması etkili olmuştur. Nitekim programların yaş grup aralıkları 6-12, 13-17'tür. Bu yaş grubu aralığı incelendiğinde programların ilkökul ve ortaokul da bulunan yabancı öğrencileri kapsadığı görülmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada dinleme becerisine yönelik kazanımlar program odaklı olarak belirlenmiştir. Daha sonra bu kazanımlar ilgili yaş grupları ve seviyeler açısından değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma konusunu oluşturan programlar incelendiğinde yaş grubu ve bu gruplar arasında seviye ayırımına gidildiği görülmektedir. Bu durum program tasarımında öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşluğuna önem verildiğini göstermektedir. Nitekim kazanımların da bu doğrultuda hazırlandığı görülmektedir. Programlarda yer alan dinleme kazanımları incelendiğinde dolaylı ve doğrudan dinleme becerisine yönelik etkinlikler olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretim Programı, Dinleme Becerisi, Dinleme Etkinlikleri

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ YAZMA YÖNERGELERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Çevik¹ , Dr. Öğretim Üyesi Merve Müldür²

¹Bartın Üniversitesi

²Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Dil becerileri içerisinde yazma, diğer becerilere oranla daha yavaş gelişmektedir. Bunun temel sebepleri arasında günlük hayatta yazmaya daha az ihtiyaç duyulması ve bireyi zorlayacak yazma ortamlarının konuşmaya oranla daha az olması sayılmaktadır. Ayrıca yazma sürecinin bireye esnek zaman tanınması ve bireyin yazma için yeteri kadar istekli olmaması yazma sürecinin planlanmasını zorlaştırmaktadır. Bunlar da yazma becerisinin gelişimini yavaşlatabilmektedir. İster ana dili öğretiminde ister ikinci dil öğretiminde olsun yazma süreçlerinin iyi planlanması, doğru uygulanması ve tam değerlendirilmesi ayrıca önem taşımaktadır. Ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin de bu aşamalara uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanan ders kitaplarında yazma becerisini geliştirmeye yönelik hazırlanan etkinliklerdeki yönergelerin anlaşılabilir, konuya uygun, tür açısından yönlendirici ve yazma sürecinin düzenlenmesinde rehber olabilmesi beklenmektedir. Bu çalışmada Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki yazma yönergelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine göre desenlenmiştir. Belli bir türde düzenli bir metin oluşturmanın birikim gerektirmesi sebebiyle çalışmada C1 düzeyindeki bir ders kitabının incelenmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda yazma yönergeleri “açıklık, türe uygunluk, üniteye uygunluk, süreç odaklı yaklaşıma uygunluk” gibi ölçütler açısından analiz edilecektir. Analiz sonuçları doğrultusunda elde edilen bulgular tebliğ edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Ders Kitabı, Yazma Öğretimi, Yönerge.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ YAZMA YÖNERGELERİNİN İNCELENMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Arzu Çevik¹ , Dr. Öğretim Üyesi Merve Müldür²

¹Bartın Üniversitesi

²Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Dil becerileri içerisinde yazma, diğer becerilere oranla daha yavaş gelişmektedir. Bunun temel sebepleri arasında günlük hayatta yazmaya daha az ihtiyaç duyulması ve bireyi zorlayacak yazma ortamlarının konuşmaya oranla daha az olması sayılmaktadır. Ayrıca yazma sürecinin bireye esnek zaman tanınması ve bireyin yazma için yeteri kadar istekli olmaması yazma sürecinin planlanmasını zorlaştırmaktadır. Bunlar da yazma becerisinin gelişimini yavaşlatabilmektedir. İster ana dili öğretiminde ister ikinci dil öğretiminde olsun yazma süreçlerinin iyi planlanması, doğru uygulanması ve tam değerlendirilmesi ayrıca önem taşımaktadır. Ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin de bu aşamalara uygun şekilde hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanan ders kitaplarında yazma becerisini geliştirmeye yönelik hazırlanan etkinliklerdeki yönergelerin anlaşılabilir, konuya uygun, tür açısından yönlendirici ve yazma sürecinin düzenlenmesinde rehber olabilmesi beklenmektedir. Bu çalışmada Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki yazma yönergelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine göre desenlenmiştir. Belli bir türde düzenli bir metin oluşturmanın birikim gerektirmesi sebebiyle çalışmada C1 düzeyindeki bir ders kitabının incelenmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda yazma yönergeleri “açıklık, türe uygunluk, üniteye uygunluk, süreç odaklı yaklaşıma uygunluk” gibi ölçütler açısından analiz edilecektir. Analiz sonuçları doğrultusunda elde bulgular tebliğ edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Ders Kitabı, Yazma Öğretimi, Yönerge.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YAYGIN EĞİTİMDE YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KURS PROGRAMLARININ ETKİLİLİĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Yeliz Çelen¹

¹Amasya Üniversitesi

Özet

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli öğelerden biridir. Diğer insanlarla ilişkilerimizde bize aracılık eden, sosyal bağlarımızı düzenleyen bir sistem olarak hayatımızın her aşamasında mevcuttur. Karşılıklı iletişimle toplumlar arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkiler sürekli gelişmekte, kültürler arası etkileşim ve iletişim gerçekleşmektedir. Bu etkileşim ve iletişimin sağlıklı olması ancak insanların kendi dillerinden başka dilleri öğrenmesi ve dili yerinde, anlamlı ve işlevsel kullanmalarıyla mümkündür. Türkçe, Asya ve Avrupa'da çok geniş bir alana yayılmış, iki yüz otuz milyonluk büyük bir insan topluluğu tarafından konuşulmaktadır. Gerek konuşulduğu coğrafyanın genişliği gerek bu coğrafyanın dünyadaki stratejik önemi Türkçeye her geçen gün daha fazla önem kazandırmaktadır. Ayrıca Türkiye Orta Doğu'nun önemli bir kültür merkezidir. Siyasi ve ekonomik alanda uzak ve yakın bütün ülkelerle kurduğu ilişkilerini eğitim ve kültür alanında da geliştirme yolunu benimsemiştir. Dünyanın birçok ülkesinden gelen insanları öğrenim görmek üzere kabul etmiş ve etmektedir. Ülkemizde verilen eğitimle, bu kişilerin kendi ülkelerine ve insanlığa katkıda bulunacak bilim adamı, sanatçı ve devlet adamı olarak yetişmelerine imkân sağlanmıştır. Özellikle Arap ülkelerinden, İran'dan, Afganistan'dan, Pakistan'dan gelerek öğrenimlerini Türkiye'de tamamlamış binlerce aydın ve bürokrat vardır. Son dönemde dil öğretimi, iletişimsel ve kültürler arası bir boyut kazanmıştır. Bu gelişmeden hareketle dil öğretiminde, dil bilgisi kurallarından ziyade dilin kullanılması ön planda tutulmaktadır. Bu ve benzeri etkenler ve ihtiyaçlar, yabancılara Türkçe öğretiminin yeni bir yağın eğitim faaliyetleri aracılığıyla verilmesini zorunlu hale getirmiştir. Dil öğretiminde dilin toplumsal iletişim bağlamının önem kazanmasının bir sonucu olan ve "iletişimsel eylem kuramı" diye adlandırılan bu anlayış, dil öğrenenlerin veya kullananların sosyal aktör olarak kabul edildiği; dil öğretimi sürecindeki içeriklerin ve planlamaların dilin nerede, ne zaman, nasıl ve kim tarafından kullanılması gerektiğini esas alan bir anlayıştır. Bu kapsamda Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve halk eğitimi merkezlerinde uygulanan yabancılara Türkçe öğretimi kurs programının geliştirilme aşamaları açıklanmış ve programların etkililiği istatistiklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Program Geliştirme, Türkçe Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YEREL DEĞERLERİN İZİNDEN 1: AYDINLI ŞAİR ŞÜKRÜ ÖKSÜZ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Yıldız Yenen Avcı¹

¹MEB

Özet

Aydın ili Samim Kocagöz'den, Hidayet Sayın'a kadar birçok değerli edebiyatçıyı yetiştirmiş olan coğrafyalardan biridir. Bu çalışmada Aydın'ın Bozdoğan ilçesinde dünyaya gelmiş olan, vermiş olduğu birçok eseriyle hem yerel, hem de ulusal edebiyata katkıda bulunmuş olan Şükrü Öksüz'ün hayatına, sanatçı kişiliğine ve eserlerine yer verilecektir. Araştırma tarama modelindedir. Veriler şairle yapılan görüşme kaydından ve eserlerinden elde edilmiştir. Ortaokul yıllarında şiire başlamış olan ve kimi eserlerinde "Albeni Akçay" müstear ismini kullanmış olan şairin yayımlanmış on şiir kitabı –Gözümdesin (2001), Sevgi Pınarı (2002), Evrensel Sevgi (2003), Sevgi Işığı (2004), Sonsuz Sevgi (2005), Sevgi Yolunda (2009), Bendeki Sevgi (2013), Sevgi Dünyası (2013), Vatan Sevgisi (2013), Sevgiyle Yaşamak (2016) bir de "Kelimeler Dile Geldi" adlı deneme kitabı bulunmaktadır. Şairin üç şiir kitabı (Şiirlerle Aydın İli ve Efeleri, Sevgiye Gel Sevgiye, Sevgi Yürekdedir) ise basım aşamasındadır. Bugüne kadara şiirleri birçok antolojiye girmiş olan şairin edebiyatımıza yapmış olduğu diğer katkı ise sayısı on beşi bulan şiir antolojisini hazırlamış olmasıdır. Aydın Yazarlar ve Şairler Derneğinin kurucu üyelerinden olan ve halen aynı derneğin başkanlık görevini yürüten Şükrü Öksüz'ün şiirlerinin en belirgin özelliği evrensel bir kavram olan sevgi temasının bütün eserlerinde ve çok yönlü olarak ele alınmış olmasıdır. Şairin dizeler aracılığıyla insanlarda güzel duygular uyandırmayı ve onları güzelliğe davet etmeyi amaçladığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Şükrü Öksüz, Hayatı, Sanatçı Kişiliği, Şiirleri.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

“VATANDAŞ” FUAD A. ATTAOULLAH VE İNGİLİZLERE TÜRKÇE ÖĞRETEN KİTABI: TURKISH SELF-TAUGHT AND GRAMMAR

Dr. Halit Çelik¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dünyanın dört bir yanında ilgi duyulan ve üzerinde akademik çalışmalar yapılan bir alan hâline gelmiştir. Kadim bir milletin kadim bir dili olan Türkçe, dünya üzerinde önemini her geçen gün artırmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çeşitli yaklaşım, yöntem ve teknikler ile Kaşgarlı Mahmud’un Dîvânü Lûgati’t-Türk adlı eserinden beri ele alınmakta ve bu alanda çeşitli amaçlar için kitaplar yazılmaktadır. Genellikle İngiliz yazarların İngilizlere Türkçe öğretmek için oluşturdukları eserlerin yanında, Türklerin de İngilizlere Türkçe öğretmek için eserler kaleme aldığı görülmektedir. Bu kişilerden birisi de Fuad Ataullah’tır. Güney Afrika’daki Müslümanlar için bir irfan ve ilim adamı olan Erzurumlu Ebubekir Efendi’nin torunu Türk asıllı Fuad Ataullah, Güney Afrika’da 1893 yılında doğmuştur. Ataullah, eğitim için İstanbul’da bulunmuş ve 1939 yılında vatandaşlıktan çıkarılarak vatanına Londra pasaportu ile girmesi reva görülmüş Atatürk aşığı bir münevverdir. Cape Town’da metfun Ataullah, 1940 yılında Londra’da basılan Turkish Self-Taught and Grammar adlı kitabı ile tüm İngiltere’de tanınmıştır. Bu çalışmada Turkish Self-Taught and Grammar adlı eserin biçim ve içerik özellikleri ele alınmış ve her yönüyle Türkçe öğretimine katkısı tartışılmıştır. Eser alfabe, dil bilgisi öğretimi, dil öğretimindeki yöntemler, kültür aktarımı gibi temel dil öğretim unsurları açısından ele alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine başvurulmuştur. İçerik analizi ve betimsel analizin kullanıldığı çalışmada, eserin günümüzdeki Türkçe öğretim kitaplarından farklı bir bakış açısı ile yazıldığı tespitine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretimi, Fuad Ataullah, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Öğretim Kitabı, İnceleme.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

"-RAK, -REK" KARŞILAŞTIRMA EKİNİN TARİHİ TİP METİNLERİNDEKİ KULLANIMI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Dr. Mücahit Akkuş¹

¹Hitit Üniversitesi

Özet

Tarihî tıp metinleri zengin söz varlığı açısından önemli olan eserlerdir. Tıp terimlerini Uygar Türkçesi döneminden itibaren görmek mümkündür. Ancak en çok eserin yazıldığı dönemin Osmanlı sahası olduğu bilinmektedir. Özellikle 14. yüzyıldan başlayarak 19. yüzyıla kadar yazılmış tıp metinlerinde anlam bilimi, dil bilgisi ve diğer konularda önemli çalışma alanları ortaya çıkmıştır. Tıp metinleri o zamanların tıp anlayışını anlatması adına da değerli eserlerdir. Bu eserler incelendiğinde cümle yapısından eklerin yapısına varıncaya kadar zengin bir dil bilgisi malzemesi olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Osmanlı sahası tıp metinleri incelenecektir. Bu metinlerde rastlanan "-rak, -rek" karşılaştırma eki ele alınacaktır. Bu ekin hangi sözcükler üzerinde görüldüğü örneklerle tespit edilecektir. Eski Türkçeden Osmanlı sahasına kullanım sıklığı belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler: -Rak, -Rek Eki, Tıp, Osmanlı

Sözlü Sunum

"TÜRKELİ'NİN BÜYÜK İÇ DENİZLERİNDEN BİRİ BAY GÖL"

Assel Lakhayeva¹

¹Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Bölümü

Özet

Tarihin en eski dönemlerinden beri Baykal Gölü Türk Dünyası için büyük önem taşımaktadır. Dahası başka hiç bir göl hakkında bu kadar çok efsane anlatılmamış ve türkü söylenmemiştir. Bu sözlü edebiyat ürünleri sadece bu en derin ve en eski göle duyulan saygıyı değil, aynı zamanda Baykal'a has bir görkemi vurgulayan ve onu dünyanın tüm göllerinden ayıran özelliklerindendir. Sibirya'nın güneyinde bulunan, Irkutsk Oblastı ve Buryatya arasında yer alan Baykal gölü, sadece dünyanın en derin ve en eski gölü değil aynı zamanda eşsiz manzaralar sunan bir doğa harikasıdır. Makalede "Sibirya'nın Mavi Gözü" diye adlandırılan Baykal Gölü'nün farklı halklarda geçen isimleri incelenecektir. Bunlardan en gizemli olanı Baykal'dır. Kökenini açıklamak için Çince, Ket dili, Eski Türkçe, Buryatça, Arapça, Tibetçe seçenekleri önerilecektir ancak Baykal kelimesi hem sözlüklerde deniz, okyanus manasına geldiği, hem de kahramanlık destanlarında korumuş olduğu Yakut Türkçesine ait olan, halkın mitleri, efsaneleri, türküleri, kahramanlık destanları, tarihi ve etnogenezi, antropolojisi ile incelenip açıklanmaya çalışılacaktır. .

Anahtar Kelimeler: Baykal Gölü, Yakut Türkleri, Mit, Sibirya, Türk Mitolojisi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

-LIK YAPIM EKİNİN ANLAMSAL İŞLEVİ

Dr. Yusuf Gökkaplan¹

¹Erciyes Üniversitesi

Özet

Yapım ekleri Türkçede sözcüklerin hem anlamını hem de türünü değiştirerek yeni sözcüklerin türetilmesinde sıkça kullanılan eklerdir. -lik, -luk ekleri de yapım ekleri içinde sıkça kullanılan ve çeşitli adların türetilmesinde görev yapan ekler olarak dikkate değer eklerdendir. Dilimizde en etkin kelime türetme metodu olarak ele alabileceğimiz yapım ekleri üzerine yapılan çalışmalarda söz konusu eklerin ses ve şekil özelliklerinden hareketle eklendikleri sözcüklerde gerçekleştirdiği tür ve anlam değişikliği esas alınmıştır. -lik, -luk eki eklendikleri sözcüklere yer adı, sıfat, alet araç-gereç adı, meslek adı, rütbe adı, makam adı, soyut adlar, sayı adları, renk adları, bağlılık adı, özellik ve topluluk adı anlamları katarak yeni isimler yapan ve işlek olarak kullanılan bir ektir. -lik, -luk yapım eklerinin yazı ve konuşma dilinde kullanımlarına baktığımızda daha zengin anlam içeriği ile kullanıldığını görmekteyiz. Hem yazı hem de konuşma dilinde sıkça kullandığımız yapım eklerinin soyut ve somut kavramların ifadesinde ve bu kavramlardan yeni sözcüklerin türetilmesinde de farklı görevlerle kullanıldığını söyleyebiliriz. Özellikle yazı dilimize farklı bir pencere açan sosyal ortam yazışmaları da başta olmak üzere söz konusu eklerin çeşitli bağlamlarda farklı anlam ifadesiyle kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, söz konusu edilen bağlamlarda, yazı ve konuşma dilimizde sıkça ifade ettiğimiz -lik, -luk yapım ekinin semantik yönü ele alınacaktır. Bu ek ile türetilmiş sözcüklerin ihtiva ettiği anlamlardan hareketle bu yapım eklerinin bir sözcüğe yükleyebileceği farklı anlam ilişkilerinin incelenmesi yapılacaktır. Ayrıca eğer var ise söz konusu yapım eklerinin günlük kullanımda oluşturmuş olduğu ifade kalıplarının da anlam boyutu ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili, Yapım Ekleri, -lık Yapım Eki, Anlam Bilim

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÇANKIRI'DA DERLENEN ÖLÜM İLE İLGİLİ İNANIŞLARIN İNCELEMESİ

Dr. Öğretim Üyesi Seval Kasımoğlu¹

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Çankırı'dan derlenen ölümle ilgili gelenekleri ve inanışları ele alarak çözümlemektir. İnsanoğlu var olduğundan beri ölüm olgusunu anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmıştır. Dünya hayatının sonu, ebedi hayatın başlangıcı olan ölüm; pek çok insana acı, korku, üzüntü ve çaresizlik hissi veren bir olaydır. Ölüm bazı insanlar için de yeni bir başlangıcı ifade etmektedir. Bu yüzden insan hayatının en önemli geçiş dönemidir. Ölüm ile ilgili inanışlar kültür açısından önemlidir. Ölüm kültürü pek çok toplumun inancı gereği bir ritüel oluşturmuştur. Ölüm olayıyla birlikte birçok inanış da ortaya çıkmaktadır. Ölüm hakkında farklı coğrafyalarda aynı olan ve benzer olan inanışlar mevcuttur. Çünkü en az değişime uğrayan inanışlar ölümle ilgili olanlardır. Çankırı hem ticaret merkezlerinin de geçiş güzergâhı olması hem de tarihî geçmişi sebebiyle önemli bir kenttir. Bu özelliğiyle halk kültürü açısından önemli bir kent olan Çankırı'da geçiş dönemlerinin en önemlilerinden biri olan ölümle ilgili de birçok inanış ve uygulama bulunmaktadır. Bu amaçla yapılan derlemelerde, ölümle ilgili inanış, adet ve pratiklerle ilgili pek çok bilgiye rastlanmıştır. Bildiride ölüm öncesi, ölüm sırası ve ölüm sonrası olmak üzere üç başlık altında uygulamalar ve inanışlar incelenecektir. Bu uygulama ve inanışlarla ilgili olarak Çankırı'da yapılan derlemelerden elde edilen veriler tahlil edilerek, bunların halkbilimsel önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çankırı, İnanış, Yas, Ölüm Gelenekleri.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

CEMAL ŞAKAR’IN “GİDENLER GİDENLER” HİKÂYE KİTABINDA HALKBİLİMİ UNSURLARI

Dr. Öğretim Üyesi Metin Eren¹

¹Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Özet

2 Şubat 1962 yılında Balıkesir ilinin Gönen ilçesi Kocapınar Köyü'nde dünyaya gelen Cemal Şakar ortaokul yıllarından itibaren yazı ile ilgilenmiştir. 1979 yılında girdiği Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nü 1983 yılında bitiren yazar uzun bir süre memleketinde hayatını sürdürür. 2010 yılından itibaren İstanbul'da bir kamu kurumunda çalışma hayatını sürdürmektedir. Üniversite yıllarında tanıştığı Necip Tosun aracılığıyla İslami çevrenin yazar, şair ve çizerleriyle tanışır. Üzeyir Sali, Ali Sali, Yusuf Ziya Cömert, Hüseyin Bektaş, Ömer Lekesiz, Ramazan Dikmen bu isimler arasındadır. Ankara'daki çevrenin dışında İstanbul'da bulunan Osman Bayraktar ve Hasan Aycın'la da bağ kurmuştur. Kendi döneminin önemli yazar ve şairlerinden Cahit Zarifoğlu, Erdem Beyazıt, Rasim Özdenören, Alaaddin Özdenören, Mehmet Akif İnan, Nuri Pakdil, Sezai Karakoç ve İsmet Özel gibi insanların çevresinde de bulunan Cemal Şakar'ın yazınsal ve düşünsel hayatında bu isimlerin önemli bir yeri vardır. Yazar ilk öykülerini Yaşar Kaplan'ın çıkardığı Aylık Dergi'de yayınlar. Cemal Şakar öykülerini, yayınladığı diğer dergiler arasında Yönelişler, Maveria, Yedi İklim, Kayıtlar, Hece, Hece Öykü, Ğ, Tasfiye, Söz ve Adalet, Eski Yeni, Kur'ani Hayat, İtibar, Post, Öykü, Temmuz. Yazar, sanal ağ ortamında yayın yapan www.edebistan.com adlı edebiyat sitesinin genel yayın yönetmenliğini yapmaktadır. Bu incelemede Cemal Şakar'ın “Gidenler Gidenler” adlı öykü kitabı halkbilimsel açıdan incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Cemal Şakar, Halkbilimi, Hikâye, Gidenler Gidenler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÇİN'DE NASREDDİN HOCA- AFANTİ 阿凡提

Doç.Dr. İnci Erdoğan¹

¹Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sinoloji Anabilim Dalı

Özet

Çin Halk Cumhuriyetinde Nasreddin Hoca Afanti olarak bilinmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti, Xinjiang Uygur Özerk Bölgesinde bulunan Tulufanlılara göre bu bilge ve nüktedan kişi Dalusangai köyünde dünyaya gelmiştir. Afanti'nin yaşadığı evde bulunan anıt taşında doğum tarihi 5.6.1777, ölüm tarihi 5.6.1876 olarak geçmektedir. Kendisi 100 yıl yaşamıştır. Afanti, fakir köylü bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. 6 yaşında ilkokulu bitirmiştir. 11 yaşında Kuran öğrenmeye başlamıştır. 17 yaşına geldiğinde Arapça kaynakları tercüme edecek seviyeye ulaşmıştır. Tulufan beyinin, toprak ağalarının halkın üzerinde oluşturduğu baskılar karşısında halkın tercümanı olmuş ve kendi nüktedan diliyle bu düzeni eleştirmiştir. Başında sarığı, eşeğine ters binmiş şekilde resmedilir.

Anahtar Kelimeler: Çin, Nasreddin Hoca, Afanti

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DİCLE’NİN ŞİİRİ

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Ulucan¹

¹Fırat Üniversitesi

Özet

Su, varlığın ortaya çıkmasında ve devam etmesinde etkili olan bir maddedir. Bu yüzden suya varlığın, yaşamın/canlılığın vazgeçilmezi olarak bakılır ve inanılır. Dünya yüzeyinin yaklaşık dörtte biri kara, üçü sulardan oluşmaktadır. Yeryüzünde bulunan suların ancak dörtte biri, canlıların çoğu ve insanlar tarafından kullanılmaya elverişlidir. Başka bir ifade ile dünya, üzerindeki canlıların çoğu ve insanların tamamı için suyu az veya kıt denilecek bir yerdir. Bu yüzden su; her zaman için hayattır, memattır, nimettir, azizdir. Kültür ve inancımızda varlığı oluşturan ve anasırı erbaa olarak bilinen; su, hava, toprak ve ateşle ilgili eskiden beri çok çeşitli araştırmalar yapılmış, değerlendirmeler ve yorumlarda bulunulmuştur. Yapılan araştırmalar, yorum ve değerlendirmeler, çeşitli icatların ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Dolayısıyla dört unsurla ilgili bilimselliğin yanında inançlar oluş(turul)muş, kültürel değerler üretilmiş, gelenekler ortaya çık(arıl)mış ve gelişt(iril)miştir. Bu unsurlar aynı zamanda coğrafyanın birer parçasıdır. Coğrafya ise üzerinde yaşayan pek çok canlı gibi insanları da derinden etkilemektedir. Dağlar, ovalar, nehirler, akarsular, çaylar, dereler ve bunlara bağlı olarak iklim şartları, yer altı ve yer üstü zenginlikleri, canlılar ve insanlar için son derece önemlidir. Çünkü coğrafya her bakımdan üzerinde yaşayan canlılar için vazgeçilmezdir. Başından beri canlılar ve insanlar için vazgeçilmez olan coğrafyanın en değerli varlıklardan biri de sudur. Yeryüzündeki sular; göller, nehirler, akarsular, çaylar ve derelerde bulunur. Bu sabit ve akarsular, birbirinden uzakta bulunan canlılar ve insanlar için son derece hayati önemdedir. Bunlardan biri ülkemizin sınırları içinde doğup sınırlarımızı aşan Dicle nehridir. Dicle nehri, yaklaşık 2000 km uzunluğundadır. Ancak Türkiye sınırları içinde kalan kısmı yaklaşık 520 km civarındadır. Kaynağını Elazığ’ın Güneydoğusunda bulunan Hazar (Gölcük) gölünden ve Güneyindeki Hazarbaba dağından çıkan suların oluşturduğu Dicle, Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğusu ile İran’dan gelen ve Irak’taki bazı akarsular, çaylar ve derelerin katılımıyla güçlenerek, Irak topraklarında eğime bağlı olarak daha durularak akan ve Basra yakınlarında Fırat nehri ile birleşerek Şattularap adıyla/olarak Basra körfezinde denize dökülmektedir. Yaklaşık bin yıldır, Dicle ve Fırat nehirlerinin çevresinde yaşayan milletimizde; bu nehirlerin her bakımdan etkileri söz konusudur. Dilden kültüre, inançtan ekonomiye, siyasetten geleneğe, eğitimden ahlaka, sanattan estetiğe kadar pek çok alanla ilgili etki(lenim)leri görmek, gözlemlemek mümkündür. Dicle de Fırat gibi toplumumuz için birçok açıdan önem arz etmektedir. Çünkü çok uzun bir süreden beridir toplumumuzda Dicle’nin önemi ve onunla olan ünsiyeti vardır. Bu önem ve ünsiyet, edebiyatımızda özellikle şiirimizde çok daha belirgin olarak görülmektedir. Bu tebliğimizde; şiirimizdeki Dicle’yi birkaç yönden ele almaya çalıştık. Giriş, Dicle-Fırat, Dicle-Şiir, Dicle-Cinsiyet, Dicle-Kutsiyet, Dicle-Siyaset ve Dicle-Aşk ilişkisi başlıkları altında inceleme ve değerlendirmelerde bulunduk.

Anahtar Kelimeler: Dicle, Edebiyat, Şiir

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

EDEBÎ GELİŞİM SÜRECİNDE ÜÇ MERHALE (ABDULLA ŞAİK'İN PERSPEKTİFİNDEN)

Prof. Dr. Ali Erol¹

¹Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü

Özet

Kültürel dokunun yapı taşlarından olan dil ve edebiyat, milliyet kavramını tanımlayan anahtar sözcükler arasında yer alır. Her iki unsur da siyasi, sosyal, coğrafi ve ekonomik nedenlere bağlı olarak zaman içerisinde gelişir, olgunlaşır. Tıpkı bizde ve diğer Türk topluluklarında olduğu gibi geleneksel anlatıdan, yazılı edebiyat safhasına ulaşıncaya kadar farklı etkenler altında şekillenen edebiyat, Azerbaycan sahasında da belli bir sürecin ürünü olarak tezahür etmiştir. Sahanın önde gelen isimlerinden Abdulla Şaik bu süreci başlıca üç başlık altında ele alır. Dış etkilerin olmadığı müşterek zevklerin, geleneksel, kültürel mirasın yaşatıldığı “Şifahi” dönem; baskın kültürlerin diğerlerini etki altına aldıkları “İxtilat” devri ve orjinalitenin yakalandığı “milli edebiyat” safhasından önceki “Taklit ve İktibas” devridir. Bu çalışmada özellikle edebiyatımız ve bütün Türk dünyası edebiyatlarında da yaşanan benzeri süreç, Abdulla Şaik’in değerlendirmeleri ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan Edebiyatı, Edebî Dönemler, Abdulla Şaik

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ELEKTRONİK KÜLTÜR BAĞLAMINDA ANLATI

Dr. Öğretim Üyesi Filiz Güven¹

¹Sinop Üniversitesi

Özet

Kültürel olanın canlı olduğu fikrinden hareketle, geleneğin lineer bir ilerleme içinde olmadığı söylenebilir. Çünkü gelenek, kültürel olanla iç içedir ve bir şeyin canlı olması aynı zamanda o şeyin etkileşim, iletişim halinde olması anlamına gelmektedir. Kaldı ki günümüzde iletişimin yetişilemeyen hızı, kültürel değişimin etkilerinin popüler medya araçlarında, dizilerde, filmlerde sergilenmeye başlandığı yeni bir ortam anlamına gelmektedir. Bu şekliyle diziler, filmler, sosyal medya ve diğer bütün popüler medya araçları, değişimin sözlüden yazılıya, yazılıdan basılıya geçişteki kadar hissedildiği bir bağlam olarak kabul edilebilir. Değişimin bireyleri aşan bu işleyişi belli formlara bağlıdır ve bu formlar, temelde bütün bireylerin etkilenmesine ve farklı derecelerde de olsa değişime katılmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, yeniden yorumlanan anlatı türleri, arkaik dönemden itibaren varlığı ritüeller ve mitler aracılığıyla tespit edilen idealize edilmiş tip(ler) ve onun karşısı tip(ler)in, süreç boyunca genel hatları itibarıyla sanala dönüşmüş hali olarak kabul edilebilir. İnsanlığın gelişim evreleri doğrultusunda açıklanabilecek bu dönüşüm, anlatıların yeni bir bağlamda yeni bir bakış açısıyla yorumlanmasına yol açmıştır. Öte yandan bugünün anlatıları işlevsellik bakımından ele alındığında, genel olarak geçmiş anlatı türlerinin içerik özellikleriyle birçok noktada bütüncül bir yapı arz etmektedir. Kavramsal kelime hazinesinin gelişmesi, beraberinde yeni sorunlar, yeni çözümler, yeni tartışmalar getirmiştir. Bugünün en tartışmalı meselesi teknolojinin ulusal değerleri ne derecede etkilediği, bu etki karşısında alınabilecek önlemler? Bu kapsamında çalışma, interdisipliner bir anlayışla; sözlü ve yazılı anlatı türlerinin elektronik kültür ortamında hangi anlayışla sürdürülebileceğini, bu ürünlerin elektronik ortama nasıl uyarlanabileceğini, halk kültürünün bütün katmanları açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elektronik Kültür Ortamı, Anlatı Türleri, Sözlü Kültür, Yazılı Kültür

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ESKİ UYGUR TÜRKÇESİ METİNLERİNDE TERİM YAPMA YÖNTEMLERİ

Doç.Dr. Hacer Tokyürek¹

¹Erciyes Üniversitesi

Özet

Eski Uygur Türkçesi metinleri incelendiğinde genellikle Çince, Soğdca, Toharca gibi dillerden çeviriler yapılmıştır. Bu metinlerin çoğunluğu dinî eserler olmasının yanı sıra tıp, astronomi, astroloji gibi konuları da kapsamaktadır. Dinî ve bilimsel bu metinlerde pek çok terimle karşılaşmaktadır. Bu terimlerin bir kısmı doğrudan çevrildiği dilden alıntı şeklindeyken bir kısmı ise Uygurcaya çeviri şeklindedir. Konuyla ilgili en dikkat çekici örnekleri şu şekilde sıralamak mümkündür: Uyg. aşleş, Skr. Āśleṣā ‘yıldız ismi’; Uyg. teñridem köz ‘ilahi göz’, Skr. deva-caksus, Çin. 天眼 tiānyǎn; Uyg. bodi tégme tuyunmak köñül ‘bodhi denilen uyanma gönlü’, Skr. bodhicitta, Çin. 菩提心 pútí xīn. Dolayısıyla bu çalışmada Eski Uygurcadaki terimlerin oluşturulma yöntemleri hakkında bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eski Uygur Türkçesi, Terim, Yöntem.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

GAGAUZ ŞAİRE VALENTİNA BUJİLOVA (HACİOGLO)’NIN ÇOCUK ŞİİRLERİNE ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİ İŞİĞİNDA BİR BAKIŞ

Doç.Dr. Ertuğrul Karakuş¹

¹Kırklareli Üniversitesi

Özet

Bir yazı dilinin edebî yönü, ancak ve ancak şairler-yazarlar tarafından sürekli işlenmek suretiyle belli bir sanat olgunluğu ve buna bağlı olarak da tanınırlık seviyesine ulaşır. Gagauz Türklerinin edebiyatı, hem kendi alfabesine geç kavuşması hem de bundan dolayı yazı-edebiyat dilinin geç oluşmasından dolayı, Türkçe edebiyat sahaları içerisinde tanınırlık bakımından maalesef dezavantajlı bir durumdadır. Bu ülkeler ve Türk topluluklarıyla edebî bağlantıların geç kurulması, Türkiye’de özellikle dil ve edebiyat alanında genel olarak Türkiye dışındaki Türk edebiyatlarına layıkıyla yer verilmemesi gibi nedenler de bu tanınırlık derecesini olumsuz etkilemiştir diyebiliriz. Sanatçının “Soluyan Sözlär” kitabında yer alan 214 adet şiirin 42 adeti çocuklara yöneliktir. Bu sayı, Gagauz Türkleri çocuk edebiyatının Türkiye’de tanıtımı için önemli bir yekuna işaret etmektedir. Filoloji eğitimi alan, hayatı boyunca Gagauz Türkçesi ve Rusça öğretmenliği yapan, ders kitabı yazarlığı yapan, birçok ödülleri almış olan sanatçının çocuk şiirleri, eğitimle geçen hayatının da etkisiyle “çocuğa görelilik ilkesi”yle genel olarak örtüşen eserlerdir. Aslında onun bütün şiirlerinde olduğu gibi çocuk şiirlerinde de üç unsur ön plana çıkar: İnanç, sevgi ve çocuk. Hem çocuk şiirlerinde hem de diğer şiirlerde “sevgi”nin başat unsur olduğu rahatlıkla görülebilir. Şiirlerin geneline yayılmış bir diğer özellik olarak da şiirlerin dar bir kavram dünyasına sıkışmaması; böcekten kuşa, dostluktan bilgiye kadar geniş bir anlam çerçevesinde kaleme alınmış olmasını görüyoruz. Çocuk şiirlerinde dikkat çeken en mühim iki özellik ise, Gagauz Türkçesinin duru ve akıcı bir şekilde kullanılması ile hitap ettiği kesim için eğitici bir işlev olarak zengin kelime hazinesidir.

Anahtar Kelimeler: Gagauz Türk Edebiyatı, Çocuğa Görelilik İlkesi, Valentina Bujilova (Hacioglo), Çocuk Edebiyatı, Çocuğa Görelilik İlkesi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

GELENEK VE MARJİNALLEŞME: TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELİN KUŞAĞININ RENGİNDEKİ DEĞİŞİM

Dr. Emine Çakır¹

¹Ordu Üniversitesi

Özet

Toplumsal ritüellerde renklerin önemli bir işlevi vardır. Nerede ve ne zaman hangi rengin tercih edileceğini, kültürel bellek belirler. Fakat kimi ritüellerde çeşitli nedenlerden dolayı geleneğin dışına çıkma söz konusu olabilir. Bu çalışmanın konusu, geçiş dönemlerinden evlilik ritüelinde tesadüf edilen ve gelinlerin beline bağlanan kırmızı kuşağın günümüzde kırmızı dışında farklı renklerde kullanma eğilimi ve bunun gerekçelerinin tespiti. Bu kapsamda, öncelikle kırmızı kuşağın Türk kültüründeki anlam ve öneminden bahsedilmiş, sonrasında sözlü kültür ortamında kaynak kişilerin görüşlerine yer verilerek konu tartışılmıştır. Kültürel bellekte kırmızı kuşağın, anlam kötüleşmesine uğrayarak marjinalleştiği tespit edilmiştir. Kırmızı rengin bekareti temsil ettiğine yönelik söylem, kırmızı kuşak bağlamayı reddeden düşünce ve protest eylemi beraberinde getirmiştir. Bu durum kuşaklararası kültür aktarımında, bireylerin kendi kültürüne yabancılaşması ve kendi kültürel kodlarını bilmemesiyle açıklanabilir. Olumsuzlanan ve toplumsal cinsiyet tartışmalarına da konu olan kırmızı kuşağın gerçek anlamının kitle iletişim araçlarıyla paylaşılması, farkındalık sağlayacaktır. Örneğin; senaristlerin özellikle düğün sahnelerinde kırmızı kuşağın gerçek anlamını vurgulamaları, toplumun sevdiği kişilerin bu konuda örnek teşkil edecek paylaşımları, toplumsal algıya yön verebilir ve bu kültürel değerin olumsuz anlamdaki değişim ve dönüşümünü engellenebilir.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Bilimi, Gelenek, Gelin Kuşağı, Marjinalleşme.

Sözlü Sunum

GÖKTEPE KÖYÜ SİLİKYERADLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Merve Yorulmaz Kahve¹

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Özet

Var olanı ad verme geleneği insanlık tarihi kadar eskidir. Çevresindeki canlı ve cansız varlıkları kullanım amaçları, şekil özellikleri, renkleri gibi özelliklerine bakarak adlandıran insanoğlu coğrafyayı adlandırırken de benzer eğilimler göstermiştir. Adlandırma geleneği içerisinde özel bir inceleme alanı olan yeradları ait olduğu milletin kültürünü ve karakterini yansıtmaları açısından büyük bir öneme sahiptir. “Silikyeradları” ifadesi ise çok ayrıntılı haritalarda (1/100000) dahi yer almayan halkın hafızasında yani ağızlarda yaşayan yeradlarının tümünü içermektedir. Bu çalışmada Muğla ili merkez köylerinden biri olan “Göktepe” köyünden derleme yöntemiyle elde edilen silikyeradları “Silikyeradlarının Türleri” ve “Silikyeradlarının Kelime-Anlam Bilgilik İncelemesi” başlıkları altında tasnif edilmiştir. Yapılan tasniften hareketle köyün ad verme geleneği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göktepe, Silikyeradı, Derleme

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

İĞNE VE KALEM: MUSTAFA SAFVET EFENDİ’NİN ‘BERANJE’ MANZUMESİ

Öğr.Gör. İsmail Alperen Biçer¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

İstanbul’da yorgancılıkla iştigal eden Mustafa Safvet Efendi, kaleme aldığı “Seydi” kasidesiyle Lebib Efendi’nin dikkatini çekmiş ve dostluğunu kazanmıştır. O dönem Tophane Ruznamçeciliği görevinde bulunan Lebib Efendi’nin yardımı ve himayesiyle memuriyet hayatına başlayan Mustafa Safvet Efendi’nin devletle olan münasebeti emekli olana dek sürmüştür. Ancak belirtmek gerekir ki Mustafa Safvet Efendi’nin tezkirelerde kendisine yer bulmasını sağlayan yönü kuşkusuz edebî kişiliğidir. Mustafa Safvet Efendi’nin edebî kişiliğini ve şairlik kudretini gösteren şiirlerinden biri “Beranje” başlıklı manzumedir. Tenkit ve hiciv unsurlarının öne çıktığı bu manzumede şair, Pierre Jean de Béranger adlı Fransız bir şaire vefatının ardından gösterilen hürmete dikkat çeker ve Osmanlı şairlerinin içinde bulunduğu durumu gözler önüne serer. Biyografik yöntemle metin tahlili yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Mustafa Safvet Efendi’nin hayatı dikkatlere sunulmuş; onun “Beranje” manzumesi, yazılış sebebi de göz önünde bulundurularak biçim ve içerik bakımından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Biyografi, Şiir, Mustafa Safvet Efendi, Beranje, İnceleme.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KLASİK ŞERHLERİN METODOLOJİSİ

Arş.Gör.Dr. Mustafa Yasin Başçetin¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Şârihler, metinleri daha anlaşılır kılmak amacıyla, bilgi ve kabiliyetlerine göre, farklı izah yöntem ve uygulamalarından istifade etmişlerdir. Klâsik dönem şiir şerhlerine bakıldığında, bu metinlerde filolojik izahların ağırlıkta olduğu görülür. Bu tür şerhlerde, öncelikle kaynak metin verilir. Daha sonra ise, kelimelerin ek kök vs. dil bilgisi izahları yapılır. Farklı kaynaklardan alıntılarla yorumlamalar ve metinde yer alan telmihlerin izahı yapılır. Bununla birlikte, klâsik şerhlerde genel olarak benimsenmiş bir tertip düzeni vardır. Bu düzene göre; besmele, hamdele ve salve bölümlerini, eserin şerh sebebinin ifade edildiği “sebeb-i teşrih” bölümü takip eder. Daha sonra ise, şerh edilen kaynak metinden beyitler yazılır; altında şerh metni yer alır. Klâsik şerh metinlerinin izah kısımlarında, genellikle beyitler mısralara ve kelimelere tecziye edilerek ele alınmaktadır. Bu nedenle, ilk aşamada kelime ve dil bilgisi açıklamaları yapılır. Birçok klâsik şerhte şârih, metinde geçen kelimelerin veznini belirtip farklı anlamlarını izah eder. Bazı şârihler, kelimenin Arapça, Farsça ve Türkçedeki anlamlarını aktarırken hadis başta olmak üzere, tefsîr, hadis, fıkıh, kelâm, akâid, tasavvuf, felsefe, mantık, tıp, astronomi, coğrafya, tarih, tezkire, siyaset, dil bilgisi, lügat, belâgat, inşâ gibi alanlarda yazılmış kitaplardan; divân, mesnevî ve bazı mensur edebî metinlere kadar birçok kitaptan kaynak gösterilerek şerhe dayanak oluşturulur. Öte yandan beyitte yer alan manâya göre menkıbeler, hikâyeler ve tarihî olaylar nakledilir. Yine şerh edilen beyitteki anlama benzer başka bir şâirin Divânı’ndan örnekler verildiği de görülmektedir. Metinle alâkalı alâkasız çok geniş malumat ve izahatdan sonra, kaynak metin farklı bir dilde yazılmışsa, şârih, “mahsûl-ı beyt”, “mahsûl manâ”, “takdîr-i manâ” vs. ifadelerle, beyti Türkçe olarak anlamlandırır. Çalışmada Klasik Farsça Eserlere yazılan şerhler bağlamında metin çevirisi, gramatik izahlar ve sözlük bilgileri, açıklama (şerh, izah), açıklamayı güçlendirme, delillendirme, örnekleme, anlamı yorumlama amacıyla ek bilgi verme ve metin tercümesi vs. klasik şerh yöntemleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eski Türk Edebiyatı, Klasik İran Edebiyatı, Klasik Şerhler, Metodoloji.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA AŞK ETİĞİ BAĞLAMINDA RİNT VE ZAHİT

Dr. Öğretim Üyesi Bekir Kayabaşı¹

¹Adıyaman Üniversitesi

Özet

Klasik Türk edebiyatının aşk anlayışı, evren algısı, kalıplaşmış benzetmeler gibi konular bu edebiyatın üzerinde yükseldiği ana kolanlardır. Aşık, maşuk, rakip aşk üçgeni dışında Klasik edebiyatın dünyasında iki tip daha bulunmaktadır Rint ve Zahit. Bu iki tipten birisi aşkın yanında diğer ise karşısındadır. Bu iki tipin aşkla hayatla ilgili yorumları Klasik edebiyatın düalist dünyasını sergilemesi bakımından dikkat çekicidir. Klasik Türk edebiyatında sınırları belirlenmiş bir aşk eylemi bulunduğu kuşkusuzdur. Bu aşkın etiği açısından Rint ve Zahidin durumu nedir? Bu çalışmada Rint ve Zahidin aşk etiği konusunda nerede durdukları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rint, Zahit, Klasik Edebiyat, Aşk

Sözlü Sunum

KORKUNÇ YILLAR VE YURDUNU KAYBEDEN ADAM ROMANLARINDA KÜLTÜREL BELLEK METAFORU: HAFIZA MEKÂN

Dr. Öğretim Üyesi Hilal Akça¹

¹Erciyes Üniversitesi

Özet

Toplumları etkileyen tarihi, siyasi ve sosyal hadiseleri depolayan ve milletlerin var olma sürecini bünyesinde barındıran insan belleğinin dış boyutuna kültürel/kolektif bellek adı verilir. Kültürel kimliğin somutlanması, yapılandırılması ve bir sonraki nesle aktarılması için hatırlatma görevi üstlenen kültürel bellek yeniden canlandırma işlevi yüklenir. Kültürel bellek ortak dil, din tarih/geçmiş, mekân gibi öğeler vasıtasıyla bir sonraki nesle aktarılır. Bu bağlamda kültürel bellek geçmiş/an/gelecek arasında bağ kurarak kuşaklar arasında sezgisel zamanın tarihini oluşturur. Diğer taraftan da olayların yaşandığı, saklandığı ve korunduğu mekânlar geçmişe, hatıralara ve deneyimlere köken oluşturur. Mekânın zamanla kurduğu bütünlüklü ilişki kültürel belleği diri tutar. Fiziksel mekânlar ve mekâna ait bütün unsurlar/kitaplar, eşyalar metaforik düzlemde hafıza mekânı olarak bir çeşit müze görevi üstlenirler. Ancak hafızanın diri tutulmasını sağlayan mekânlar modern çağda yok olabilir. Bu sebeple zamanla insan hafıza mekânının kendisi olur. Çağdaş Türk Dünyası edebiyatının en önemli temsilcilerinden olan Cengiz Dağcı yapıtlarıyla Kırım Türklerinin yaşadığı trajediyi anlatarak hafıza mekânları oluşturmuş, kültürel belleğin yapılandırılmasına ve diri tutulmasına aracılık etmiştir. Yayımlanan ilk iki romanı Korkunç Yıllar ve Yurdunu Kaybeden Adam'da Sovyet emperyalizmi ve II. Dünya Savaşı'nın insanlık dışı dramını tüm boyutlarıyla anlatmaya çalışan yazar, esaret ve sürgünlük temasıyla oluşturduğu hafıza mekânlarıyla Kırım halkının kültürel belleğinin oluşumunda önemli bir yer tutar. Çalışmada bu hafıza mekânlarının oluşturdukları sembolik ve imgesel yapılar çözümlenerek metnin örüntüsü içinde geçmişten geleceğe Kırım halkının kültürel bellek dokuları yansıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cengiz Dağcı, Kültürel Bellek, Hafıza Mekân

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KÜLTÜR MİRAS UNSURU OLARAK “KAVUT”

Bayram Bilir¹ , Begüm Balcı²

¹Uşak Üniversitesi

²MEB

Özet

Kültürel miras unsurları müzeler, saraylar, camiler, kiliseler, manastırlar gibi somut, meddahlık, Mevlevi sema töreni, âşıklık geleneği, nevrüz, karagöz, geleneksel sohbet toplantıları gibi somut olmayan olarak ikiye ayrılmaktadır. Her iki kültürel miras unsurunun çoğaltılarak ve araştırılarak öncelikle içinde bulunulan topluma ve sonrasında insanlığa mâl edilerek ortaya çıkarılması kültür araştırmacılarının ve konu uzmanlarının görevleri arasındadır. Türk dünyasının çeşitli bölgelerinde de “kavut”un bir Nevruz yiyeceği olarak yapılmaktadır. Türkçenin elimizdeki en eski kaynak sözlüğü niteliğini taşıyan Kaşgarlı Mahmut’un ünlü eseri DLT’de; “kagut= kavut, darıdan yapılan bir yemek.” anlamlandırması ve göndermesiyle verilmektedir. “Kavut” kelimesi ile aynı yerde anlamları sıralanan kaw, kavuz, kavık/ kawık, kawrul-/ kagrul-, kagur-, kugur-, kuwur-, kawurmaç/ kogurmaç kelimeleri; kabuk, kavurma anlamları yönünden “kavut” kelimesi ile ilgilidir. Bozyazı ve çevresinde yaşayan yörükler Orta Asya’dan yöreye gelinceye kadar geçen zamanda Kavut (Gavut) dedikleri yiyeceği üretmeye devam etmişlerdir. Orta Akdeniz’de Mersin’in batısında Orta Toroslarla deniz kıyısı arasında göçebe olarak yaşayan Sarı Keçililer, Kara keçililer ve Tekelioğulları yörede doğal olarak yetişen Keçiboynuzu (harnup) susam (küncü), yerfıstığı ve akdarıyı dibekte döverek öğütüp özleştirerek ürettikleri bir çeşit helvadır (Çoban Helvası). Bozyazı kavutu son yıllara kadar Yörüklerin dağlarda uzun süre işleri olduğunda yanlarında götürdükleri vazgeçilmez bir yiyecekti. Hacca, askere giderken mutlaka azık olarak yanlarına alırlardı. Besin değeri çok yüksek olan bu yiyecek uzun süre bozulmadan saklanabilmektedir. Günümüz de unutulmaya yüz tutmuş bu kültürel lezzet yeniden canlandırılarak ekonomiye kazandırılmıştır. Kültürel lezzetlerin ekonomiye kazandırılarak yerel ekonomileri güçlendirmeyi savunan DOKÜDER (Dokuma ve Kültür Ürünleri Geliştirme Derneği) Bozyazı kavutunun Coğrafi işaret belgesini de alarak (Mahreç işareti) tescilli bir marka ile (Bozyazı kavutu Cankatan Çoban Helvası) ekonomiye kazandırmıştır. Bozyazı’da doğal olarak yetişen ürünlerden üretilerek E- ticaret üzerinden birçok sanal mağazada ve organik ürün satan marketlerde pazar alanı bulmuştur. Doğal kaynakların kullanılmasıyla habitatın korunması sağlıklı besinlerin genç nesillere sevdirmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kavutun Etimolojisi, Bozyazı Yörükleri, Coğrafi İşaret(Mahreç), Yöresel Lezzet, Yerel Ekonomi.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KÜLTÜREL BELLEKTE İKİZ ÇOCUKLARA AD VERME GELENEĞİ

Dr. Emine Çakır¹

¹Ordu Üniversitesi

Özet

Her toplumun kendine özgü gelenek ve göreneklerle örüntülü ad verme sistematigi mevcuttur. Kişiyi ad verilmesi, sadece bireyi ilgilendiren bir durum olmadığından ve ad ile çocuğun yazgısı arasında doğrudan ilişki kurulduğundan adla ilgili inanış ve uygulamaların önemli bir sosyal olgu olduğu muhakkaktır. Çalışma kapsamında Türk kültüründe ikiz çocuklara toplumsal inanç ve gelenekler doğrultusunda hangi adların ve neden verildiğinin yanıtı aranmış; sözlü kültür ortamda tespit edilen veriler, halkbilimi disiplini kapsamında tasniflenerek analiz edilmiştir. İncelemede istisnalara rastlanılmakla birlikte ebeveynlerin ikiz çocuklara ad verirken genellikle ve öncelikle birbiriyle fonetik ve semantik anlamda uyumlu adları tercih ettiği, ayrıca ebeveynlerin önceden belirledikleri ada bağlı olarak ikizlerden diğerinin adını, bu adla “ses ya da anlam” uyumu gözeterek verdikleri de belirlenmiştir. Tek doğan çocuklara genellikle bağımsız bir ad verilirken ikiz çocuklara birbiriyle ilişkili yani uyumlu ad verilme eğilimi görülmektedir. İlaveten çocukların ikiz olduklarının doğum öncesinde ya da doğum sırasında öğrenilmesi, adların dinî ve ideolojik arka planı ve kaynağı, adın modern ya da geleneksel olarak kabul edilmesi, adı veren kişinin kimliği ve gelenekteki yeri, adın estetikle ilgisi, adın medyadan esinlenerek verilmesi ya da doğumu gerçekleştiren doktorun adının veya soyadının verilmesi, nüfus memurlarının ad koyması, ölen büyüklerin adının verilmesi, bebeğin anne karnındaki hareketlerinin çocuğun kendi adını belirlemesi, mevcut diğer kardeşlerin adıyla uyumlu ad koyma eğilimi, adın kurayla belirlenmesi gibi birçok etkenin ikizlere ad verirken belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Geçmişte ikiz çocuklara hangi toplumsal gerekçeyle ve nasıl ad verildiğini yanıtlamak gayet güçtür, fakat günümüzde ikizlere nasıl ad verildiğini belirleyen ve bu konuda bir sistematik ortaya koyan bu araştırmanın gelecekte bu konuda yapılacak başka çalışmalara da katkı sağlayacağı, kültürel bellekteki değişim ve dönüşümleri ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Bilimi, Kültürel Bellek, Ad Verme Geleneği, İkiz Çocuklar

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MAHMUT AFİF’İN “NASIL KONUŞTUĞUMUZU BİLELİM: İSTANBUL ŞİVESİNİN HUSUSİYETLERİ HAKKINDA İLMÎ BİR TETKİK” ADLI YAZISI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğretim Üyesi Hatice Çiğdem Yıldırım¹

¹Başkent Üniversitesi

Özet

31 Ekim 1928 yılında İkdam Matbaasında basılan “Nasıl Konuştuğumuzu Bilelim: İstanbul Şivesinin Hususiyetleri Hakkında İlmî Bir Tetkik” başlıklı, önsözü ile 16 sayfadan oluşan eser; “İstanbul Şehremaneti Müfettişlerinden” Mahmut Afif tarafından kaleme alınmıştır. Yazar, eserinde İstanbul şivesinin (ağzının) neden konuşulduğu gibi yazılmadığını açıkladıktan sonra; toplam on adet ilke ile bu konuşma dilinin özelliklerini açıklamış ve örneklendirmiştir. Bu on ilkenin ardında da altı adet ilke vererek ahenk kaidesi olarak adlandırdığı önlük-artlık uyumunun dışında kaldığını ifade ettiği bazı çekimleri göstermiştir. Yazarın dile getirdiği bu ilkelerin büyük bir kısmının günümüz dil bilgisi çalışmalarında göçüşme, gerileyici benzeşme, ünlü/ünsüz düşmesi gibi ses olaylarıyla karşılandığı görülmekle beraber; eserin asıl özelliğinin dönemin konuşma dili hakkında bilgi sunması ve bu doğrultuda yalnızca yazılı eserler aracılığıyla yüksek dil kullanımı dışında halkın konuştuğu dil hakkında örnekler sunması olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada da eser hem kendi özellikleri hem de dönem içerisinde anlam ve önemi açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mahmud Afif, İstanbul Ağzı, Konuşma Dili, Yazı Dili

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MEDYANIN TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNE ETKİSİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER AKTARIMI BAKIMINDAN SAVAŞÇI DİZİSİ ÖRNEĞİ

Fadime Boztoprak¹

¹İstanbul Arel Üniversitesi

Özet

Yabancı dil öğrenim süreci aynı zamanda yabancı bir kültürle karşılaşma sürecidir. Dil ve kültürü birbirinden ayırmak mümkün değildir. Çünkü dil; bir milletin kültür kodlarını, tarihini, ezeli ve ebedi üzerinde taşır. O dilin sahip olduğu milletin düşünce dünyası, yaşayış biçimi hedef dilin içinde gizlidir. Günümüzde kültürel öğelerin aktarılmasında medyanın etkisi oldukça yüksektir. Özellikle televizyon dizileri, filmler ve sanal âlemde paylaşılan videolar; bu aktarım sürecinde önemli bir role sahiptir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yazılı materyaller hedef dilin kültür kodlarını aktarmada eksik kalmaktadır. Çoklu öğrenme kuramlarına dayanarak yabancı dil öğretiminde medya kullanımı; kültür aktarım sürecine de katkı sağlayarak dinlediğini anlama, okuduğunu anlama, konuşma, yazma temel dil becerilerinin yanı sıra, telaffuz ve iletişim gibi becerilerin de gelişimine yardımcı olacaktır. Türkçenin yabancılara öğretiminde ders ortamına ve ders için hazırlanan materyallere dikkat edilip Türkçenin doğru bir şekilde aktarılması gerekmektedir. Avrupa Dil Portfolyosu'nda da belirtildiği üzere, dil öğrenme bir kültürleşme sürecidir. Bu çalışmada, kültürleşme sürecinden yola çıkılarak, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde medyanın etkisi incelenmiştir. Medya bağlamında Savaşçı dizisi örneğinden faydalanılarak dört dil becerisinin nasıl kazanılacağı üzerinde durulmuştur. Çalışmada, Savaşçı dizisinden alınan örneklerle B1 seviyesinde çeşitli etkinlikler oluşturulmuştur. Her etkinlik farklı beceri alanını kapsamaktadır. Bu çalışmayla Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi aşamasında Türk kültürünün aktarılmasına katkı sağlayan, milli ruhu yansıtan medya örnekleri ve Savaşçı dizisinin kültür aktarım sürecine yardımcıları ve kültür aktarımındaki rolleri üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Türkçe, Kültür, Medya, Savaşçı Dizisi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MEMLUK KIPÇAK SÖZLÜK VE GRAMERLERİNDE TÜRKMENÇE OLARAK KAYDEDİLEN SÖZCÜKLERDEN ÇAĞDAŞ OĞUZ LEHÇELERİNE ANLAM DEĞİŞMELERİ

Dr. Öğretim Üyesi Onur Balcı¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Özet

Saussure'nin gösterge kuramı, gösteren, gösterilen ve göstergeden oluşmaktadır. Gösteren, ses veya yazı; gösterilen ise zihinde oluşan kavramdır. Bir bakıma anlam göstergenin gösterilen tarafıdır. Yani zihinde oluşan kavram, içeriktir. Göstergenin anlam yönünü inceleyen anlambilim, genellikle sözcük anlambilimi, cümle anlambilimi ve genel anlambilim olmak üzere üçe kısma ayrılır. Memluk Devleti'nin yönetiminin Türklerin eline geçmesi ile bu coğrafyada başlayan Türkçe öğrenme modası neticesinde pek çok sözlük ve gramer yazılmıştır. Bu gramerlerde genellikle ölçünlü dilin özellikleri görülse de dönemin farklı lehçelerine dair bilgiler bulmak mümkündür. Bu lehçelerden en önemli olan iki lehçe Kıpçakça ve Türkmencedir. Kıpçakça halkın ve devlet ricalinin lehçesidir. Türkmence ise Oğuz boylarının lehçesidir ve genellikle hakir hatta 'müstehten' sayılmaktadır. Bu sözlük ve gramerlerde Türkmenceye/ Oğuzcaya ait pek çok sözcük ve gramer açıklaması mevcuttur. Sözlük ve gramerlerde toplamda 286 sözcük Türkmence olarak kaydedilmiştir. Bu sözcüklerden pek çoğunu çağdaş Oğuz lehçelerinde tanıklamak mümkündür. Bazı sözcükler, sözlük ve gramerlerdeki anlamı halen korumakta iken bazı sözcüklerde anlam değişimleri gözlemlenmektedir. Bu çalışmada Memluk Kıpçak sözlük ve gramerlerinde Türkmence olarak kaydedilen sözcüklerin çağdaş Oğuz lehçelerinde geçirdikleri anlam değişimleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Anlam, Memluk Kıpçak Sözlük ve Gramerleri, Türkmence.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SAHA (YAKUT) BÜYÜ MASALLARINDAN “ÇAAÇAHAAN”IN ÖZ-BİÇİM İLİŞKİSİ BAKIMINDAN TAHLİLİ VE ŞAMANIN YOLCULUĞU

Öğr.Gör. Tuğba Akkoyun Koç¹

¹Bayburt Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı; genelde “uydurma” metinler olarak nitelendirilen masalların, estetik biliminin öz-biçim kavramları yönüyle ve söylem çözümlemesinin de olanaklarından yararlanılarak incelenmesidir. Metinden elde edilen veriler yoluyla masalların yüzlerce yılın bilinciyle yoğrulmuş “kurmaca” metinler olduğunu ortaya koyabilmektir. Bu amaçla, Saha (Yakut) Türklerine ait büyü masallarından “Çaaçahaan” metni örnek seçilmiş ve tahlil edilmiştir. Masal; özünü oluşturan millet, o milletin yaşayışı, tarihi, sosyolojik durumu, diğer milletlerle veya kültürlerle iletişimi bağlamında ele alınmıştır. Masalda kullanılan dil öğelerinin her birinin özenle seçilip masala yerleştirildiği, masalın kurgusunun N. Hartmann’ın değerler ontolojisinde söz ettiği tabakaların tamamını barındırdığı görülmüştür. İlk bakışta bir dev masalı gibi görülen yapının, şamanın metafizik yolculuğuna uzanan katmanları irdelenmiştir. İncelemenin sonucunda, Türk şaman kültürünün pek çok ögesinin masal içindeki kodlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şaman, Saha/yakutlar, Çaaçahan, Masal, Yeni Ontoloji, Türk Kültürü, Öz-Biçim

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SANAT VE MİZAÇ ARASINDAKİ İLİŞKİ BAĞLAMINDA TÜRK EDEBİYATINDAKİ ÖZGÜN ŞAHSİYETLER

Doç.Dr. Mehrali Calp¹

¹Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Özet

Sanat eserleri, sanatçının kendini ifade etmesinin bir ürünü olarak ortaya çıkar ve onun dünyasını yansıtır. Denilebilir ki sanatçıyı tanımak için en doğru ve kestirme yol, eserlerini okumak, dinlemek ya da seyretmektir. Benzer şekilde bir edebiyatçının da, yazdıklarının dışında ya da yazdıklarından bağımsız olduğunu söylemek güçtür. Edebî eserler okurdan, tarihi ve toplumsal şartlardan bağımsız olarak incelenemeyeceği gibi onları üretenlerin duygu ve düşüncelerinden ya da kişilik özelliklerinden bağımsız olarak da düşünülemez. Edebiyatçının adeta aynası olan eserlerinde onun kişiliğine dair pek çok ipucu saklıdır. Seçilen kelimeler, oluşturulan tasvirler, kullanılan imgeler veya anlatımla ilgili pek çok özellik, yazarın kişiliğini ele verir. Her toplumun kendine özgü bir sanatkârlık yeteneği, bir yatkınlığı, sanata karşı belirli bir yönelişi vardır. Benzer durum, şahıslar için de geçerlidir. Her insanın içinde az ya da çok sanatsal bir özellik mevcuttur. Bundan dolayı sanat şahsidir. İşte bu bakış açısını dikkate alan Emile Zola sanatı tarif etmek için “Sanat, bir mizaç arasından görülmüş olan tabiattır.” demiştir. Bu çalışmada sanat ile mizaç arasındaki ilişki bağlamında Türk edebiyatında mizaç farklılaşması üzerinde durulacaktır. Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı ile yürütülmüştür. Araştırmada nitel araştırmada en çok kullanılan veri toplama yöntemlerinden olan doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Türk edebiyatında karakteristik niteliklere sahip üç önemli sanatkâr; “Ahmet Haşım, Behçet Necatigil, Necip Fazıl Kısakürek” ve eserlerine yansıyan mizaçları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Mizaç, Türk Edebiyatı, Ahmet Haşım, Behçet Necatigil, Necip Fazıl Kısakürek

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SOVYET DÖNEMİ DİL POLİTİKALARININ TÜRKMEN TÜRKÇESİNE ETKİLERİ

Prof.Dr. İhsan Kalenderoğlu¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Çarlık Rusya'sının Ekim 1917'de yıkılıp yerine kurulan Bolşevik rejimin devrıldığı geniş coğrafya içinde kendi kültürlerini, kimliklerini, dil, din ve edebiyat gibi temel değerlerini koruma, yaşatma, gelecek nesillere öğretme noktasında en çok mağdur olan toplumların başında Sovyetler Birliği sınırları içinde yaşayan Türk toplulukları gelmektedir. Özellikle 1925 yılında kurulan otonom Sovyet cumhuriyetleri içinde self determinasyon vaadiyle başlanan kültür ve kimlik yasaklarından Türk toplulukları bu mağduriyeti ağırlıklı olarak dillerine uygulanan politikalar yoluyla yaşamışlardır. 1552'de Kazan Hanlığının Çarlık Rusya'sı tarafından işgal edilmesi süreciyle başlanan Hristiyanlaştırma politikalarının en önemli aracı dil olmuş; uygulanan dil politikaları hem Çarlık hem de Bolşevik dönemlerinde asimilasyon ve kimlik değiştirmede etkili olmuştur. Sovyetler Birliği döneminde dil politikaları, "dillerin ve birlik içindeki toplumların eşitliği" prensibine dayanıyordu. Bu politikaya göre SSCB sınırları içinde Rusçadan sonra en konuşulan dil Türkçeydi. Ancak gerek Çarlık döneminde gerekse Bolşevik dönemde Ruslar Türkçeyi hiçbir zaman tarihsel geçmişiyle değerlendirmemiş; otonom cumhuriyet olarak böldüğü her bir Türk toplumunun dilini de ayrı bir dil gibi kabul etmiştir. Özellikle, aynı kökenden gelen benzer seslere bile farklı harflerden oluşan alfabe ihdas eden rejimin dil politikalarından en çok Türkistan bölgesinde yaşayan Oğuz grubu Türk boyları içindeki Türkmenler ve onların dili Türkmen Türkçesi etkilenmiştir. Türkmenistan'da Bolşevik rejim inşa edilmeye başlandığı dönemde; Rusça bilenlerin sayısı yok denecek kadar azdır. Ancak 1921 yılında başlanan Türkmen yazı dili ve Arap harfli Türkmen alfabesinin değiştirilme çalışmaları 1929 yılından itibaren uygulanmaya başlanmış; dönemin Rus ve Türkmen bilim insanları tarafından sözlük, alfabe çalışmaları Bolşevik rejimin istediği yönde devam etmiştir. 1930 yılında Stalin yönetimin uyguladığı dil politikalarıyla Türkmen Türkçesi âdeta müstemleke dili olmuş; Türkmen diliyle ilgili çalışmalar yapan bilim insanlarına çok ağır baskı politikaları uygulanmıştır. Tebliğimizde, yukarıda açıklamaya çalıştığımız hususlar doğrultusunda Sovyet döneminde Türkmen Türkçesine uygulanan dil politikaları ve sonuçlarından bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkmen Türkçesi, Sovyet Dönemi, Dil Politikaları

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SÖZLÜ VE YAZILI KÜLTÜR BAĞLAMINDA KAZAK TÜRKLERİNDE JUMBAK AYTISI

Meruyert Satinbekova¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Kazak sözlü şiir geleneğinde deyişme sanatının sıkça kulanılanı jumbak aytısı olarak bilinmektedir. Jumbak aytısı, soru ve cevaplardan oluşan bilgiye dayalı, bilmece şeklindeki zor bir aytıs çeşididir. Bu tarz aytılarda iki aşık dünyanın ve insanoğlunun yaratılışı, toplumdaki siyasi ve sosyal durumlar ile Peygamberler tarihinden söz ederek deyişirler. Bu yüzden jumbak aytılarının insanın zihnini yükseltip, irtical yeteneğini geliştirmeye sağladığı katkısı kuşkusuz büyüktür. Kazak edebiyatı tarihinde jumbak aytısının en bilinenleri olarak Aset ile Irıscan, Saparğali ve Nurcan, Küderikoja ve Ulbike, (Molda) Musa ve Manat kız deyişmelerini ifade edebiliriz. XIX yy. Kazak akını Sarbas ile Kırgız ırçısı Kalmırza'nın arasında gerçekleşen deyişme jumbak aytısının sözlü kültür ortamında ortaya çıkan örneği olarak kabul edilmektedir. Aşıklara iki kardeş ülkenin aksakalları Kazak-Kırgız halklarının pürüzlerini eleştirmelerini yasaklamasına karşılık Kalmırza soru ve cevap şeklinde deyişmeyi istemiş. İki aşık ülkedeki yenilikleri, Rus Çarlığı tarafından yürütülen yerleşik siyaseti eleştirerek jumbak aytısı yapmışlar. Bazı araştırmalarca jumbak aytısının Ekim devriminden önce kazaklar tarafından İslam dininin daha yeni kabul edilip, Arap alfabesini kullanarak eğitim görmeye başladığında, mektup halinde ortaya çıktığı tespitlenmiştir. Bu bildiride, Kazaklardaki jumbak aytısının temel özelliklerine dair bilgiler verilip, yapı ve şekil özellikleri, icra bağlamı meseleleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sözlü Şiir, Jumbak Aytısı, Deyişme Sanatı, İcra Bağlamı

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TATAR ŞARKILARINDA AYRILIK

Prof.Dr. Birsal Oruç Aslan¹

¹Balıkesir Üniversitesi

Özet

Hayatın her merhalesinde karşılaşılan bir durumdur ayrılık. Doğumla ana rahminden ayrılır bebek, sonra anne sütünden. Büyüdükçe oyuncaklarından. Bazen de istemese de yerinden yurdundan, sevdiklerinden. Ayrılık öyle bir durumdur ki insan her zaman aynı metaneti gösteremez karşısında. Kimi zaman isyan eder. Hissettiği ayrılık acısıyla birleşen bu isyan mısralara, notalara dökülür. İnsan işte bu durumda hissettiği acıları, duyguları mısralara, notalara dökünce rahatlayacağını, ayrılık acısının hafifleyeceğini umar. Tatar şarkılarında ayrılık konusu şiddetiyle doğru orantılı olarak ele alınmıştır. Vatandan ayrılma, ana babadan, kardeşlerinden ayrılma, sevdiğinden ayrılma, evladından ayrılma gibi başlıklar altında toplayabileceğimiz şarkılardır bunlar. Bazen vatandan ayrılma ile ana babadan, kardeşlerinden, sevdiğinden ayrılma da gerçekleşir, bazen de bu ayrılığı aile hep birlikte yaşayabilir. Ayrılık, süresine göre; uzun süreli olanlar, kısa süreli olanlar, kalıcı olanlar şeklinde de ele alınabilir. Bu çalışmada Zinnur Mansurov'un 1993 yılında tertip ettiği "Cırlap Açıla Küñel – Tatar Cırları" adlı eserdeki şarkılarda ayrılık konusunun nasıl ele alındığı, hangi durumlarda ayrılığın zuhur ettiği gibi durumlar tarama yöntemiyle incelenip ortaya konmaya çalışılacaktır. Eserde dikkati çeken bir husus da yer alan şarkıların güftelerinin pek çoğunun tanınmış Tatar şairlerine ait olmasıdır. Şiirler çok sevilince bestelenmiş, şarkı olarak da taşıdığı duyguları bu kez sadece okuyucuya değil, dinleyiciye de aktarmayı amaçlamıştır. Tatar şarkılarında vatana, doğulan yere, çocukluk çağının geçtiği yerlere olan sevgi ve hasret duygusu oldukça çoktur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Tatar Cırları/şarkıları, Ayrılık, Hasret, Vatan Hasreti

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK LEHÇELERİYLE YARATILMIŞ HALK BİLGİSİ ÜRÜNLERİNİN AKTARIMINDA YAŞANAN PROBLEMLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Fatoş Yalçınkaya¹

Özet

Türkler tarih boyunca geniş coğrafyalara yayılmış, birçok devlet kurmuş, farklı din ve inançlara mensup olmuştur. Karşılaştıkları kültürlerle alış-verişte bulunmuş, onlardan etkilenmiş ve onları etkilemiştir. Hızla çoğalan ve yayılan Türk toplulukları zamanla coğrafi uzaklıklar, siyasi karmaşalar vb. sebeplerden birbirlerinden uzaklaşmıştır. Karşılaşmış oldukları yeni dillerin, dinlerin ve kültürlerin etkisiyle birbirine yabancılaşmışlardır. Siyasi, coğrafi ve tarihi sebeplerden doğan ayrılıklar ana dilden kopuşları hızlandırmıştır. Ortak bir ana dili konuşan topluluklar artık birer lehçe sahibi olmuşlardır. Mekânsal olarak yakın ya da iletişim içinde olan Türk topluluklarının lehçeleri birbirine yakın kalmıştır. Ama uzak olan, baskın kültürlerin etkisi altında kalan lehçeler arasındaki fark ise artmıştır. Türk topluluklarının yaratmış oldukları halk bilgisi ürünleri de bu farklılıklardan etkilenmiştir. Türk dünyasında kültürel birliği sağlamak için birçok bilimsel çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar yapılırken birçok sorunla karşılaşmaktadır. Çalışmaların yeterli sayıda olmaması, sözlüklerin az, kaynaklara ulaşımın zor oluşu, üniversiteler arası iletişimin azlığı vb. durumlar sorunların asıl sebepleridir. Son yıllarda Türkiye’de Türk dünyası topluluklarıyla ilgili çalışmaların arttığı görülmektedir. Üniversitelerde özellikle Türkoloji, Türk Dili ve Lehçeleri, Türk Halk Bilimi vb. bölümlerde çalışmalar artmıştır. Halk Bilimi bölümlerinde Türk lehçeleriyle yaratılmış birçok halk bilgisi ürünü Türkiye Türkçesine aktarılıp Türkiye’de yapılan çalışmalara göre incelenip analiz edilmektedir. Bu çalışmada “Lehçeler arası aktarım yapan araştırmacının sınır ve sorumlulukları ne olmalıdır?” sorunu üzerinde durulacaktır. “Aktarıcının sınırları ne olmalı, aktarıcı metni aktarırken metne ne kadar müdahale edebilir, aktarıcı yeni bir yaratıcı mıdır?” vb. sorulara cevap aranacak, aktarıcının karşılaştığı sorunlar ve çözümler üzerinde durulacaktır. Bütün bu sorulara ise halk bilgisi ürünlerinden hareketle cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk, Lehçe, Halk Bilgisi Ürünü, Aktaran, Aktarım

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇEDEN OSMANLICAYA CEP KILAVUZU'NDA EYLEMLER: TÜRETKENLİK ÜZERİNE BİR İNCELEME

Arş.Gör.Dr. Işıl Aydın Özkan¹

¹Sinop Üniversitesi

Özet

Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu (=CK), temelleri on dokuzuncu yüzyılın ortalarına dayanan ve 1932'de Türk Dili Tedkik Cemiyeti'nin kuruluşuyla birlikte kapsamlı bir hal alan dilde sadeleşme ve özleşme sürecinin bir ürünüdür. Bu süreçte özellikle Arapça ve Farsça sözcüklere Türkçe karşılık bulmak amacıyla yapılan tarama, derleme ve türetme/üretme çalışmalarının bir sonucu olarak 1935'te yayımlanan küçük bir sözlük olan CK, aynı zamanda, yine aynı yıl yayımlanan Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu'nun (=OTCK) da indeksi niteliğindedir. CK ve OTCK'da yabancı kökenli sözcüklere bulunan Türkçe karşılıkların büyük bir bölümü günümüzde de kullanılmaya devam etmektedir. Ancak bir o kadar sözcük ise Eski Türkçe sözvarlığından aktarıldığı, artık kullanımda olmayan bir ekle türetildiği, standart Türkçeden uzak bir ağızdan ya da diğer Türk dillerinden geldiği için dilde tutunamamış ve unutulmuştur. Dilde bir birimden yeni biçimler meydana getirmek için yapılan türetme işlemine ve bu işlemin ilgili birimler için söz konusu olan niteliğine ve niceliğine türetkenlik adı verilir. Bu çalışma kapsamında CK ve OTCK'da yer alan 1029 adet eylem soylu maddebaşı fişlenmiş ve bu maddebaşlarından 193 tanesinin Güncel Türkçe Sözlük, Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğünde bulunmadığı, yani dilde tutunamadığı belirlenmiştir. Bildiride bu eylemlerin hangi biçimbirimlerle türetildiği belirlenecek ve bu biçimbirimlerin türetkenlik oranı belirlenmeye çalışılacak, sözkonusu biçimbirimlerin Türkiye Türkçesindeki durumu gözden geçirilerek türetim sıklığı açısından bir karşılaştırma yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu'nda Eylemler, Türkçeden Osmanlıcaya Cep Kılavuzu, Türetkenlik, Eylem.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKİSTAN SAHASINA AİT BİR CENKNAME: KAZAK TÜRKLERİNİN ZARKUM KISSASI

Doç.Dr. Seyfullah Yıldırım¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Cenknemeler XIII. Yüzyıldan itibaren telif, tercüme ve uyarlama yoluyla Türk edebiyatına kazandırılmış, Türk edebiyatının en sevilen ve en yaygın türlerinden biri olmuştur. Cenknemeler çoğunlukla Hz. Peygamber, Hz. Ali (en yaygın olanı) ve Hz. Ali'nin çocuklarının etrafında meydana gelen olayların edebi bir üslupla ve olağanüstü özelliklere sahip kahraman temelinde anlatıldığı bir türdür. Anadolu sahasında Cenkname ve halk hikayesi gibi türleri genel anlamda ifade etmek için Kazak Türklerinde Kiyssa (Kıssa) ve Dastan terimleri kullanılmaktadır. Halk arasında dini emir ve yasakların yayılması konusunda büyük bir etkiye sahip olan bu kıssaların büyük bir çoğunluğu medrese tahsili görmüş Kitabi akınlar tarafından aktarım ve uyarlama yoluyla yeniden oluşturularak toplumun istifadesine sunulmuştur. Bu tarz kıssalara verilecek en önemli örneklerden birisi de Kıssa-i Zarkum'dur. Kıssa'da Hz. Perygamber zamanında Müslümanlar ile putperestler arasında geçen mücadeleler anlatılır ve öne çıkan olayların büyük bir kısmı Hz. Ali'nin mücadeleleri etrafında geçer. Kıssa ilk olarak 1877 yılında Kazan'da yayımlanmış olup sonraki yıllarda mükerrer baskıları da yapılmıştır. Zarkum kıssası İslam dinini açık olarak anlattığından dolayı diğer dinlere karşı bir nefret oluşturabilir, düşüncesiyle Çarlık Rusya yönetimi tarafından bir dönem yasaklanmıştır. Kıssanın ilk defa kim tarafından yazıldığı ya da icra edildiği konusu tartışmalı olup yayımlanan ilk metnin tamamı 3742 mısradır. Bu çalışmada Zarkum kıssası bilim âleminde tanıtılarak kıssanın Türk cenknamecilik geleneği içerisindeki yeri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cenkname, Kıssa, Kazak Türkleri, Hz. Ali, Zarkum,

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİ VE UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Doç.Dr. Lokman Tanrikulu¹ , Gizem Alptekin¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Türkiye'nin bulunduğu jeopolitik konumu, son yıllarda gösterdiği ekonomik, siyasal gelişmeleri neticesinde bugün Türkçe yabancılar tarafından öğrenilmek istenen bir dil konumundadır. Yabancıların Türkçeye olan bu ilgileri neticesinde yabancılarla Türkçeyi nasıl daha iyi öğretebilir sorusu doğmuştur. Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçe öğretimi hususunda birçok çalışma yapılma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki derslerde öğrencilerin aktif olarak katıldığı, kuralın bağlam içinde sezdirildiği, öğrenilen kuralların çok boyutlu etkinliklerle pekiştirildiği dersler işlenildiği takdirde öğrenilenlerin kalıcılığı artmakta ve bilgilerin gündelik hayata aktarımı kolaylaşmaktadır. Bu gerçeklerden hareketle bu çalışmada öğrencilerin etkin olarak derse katılacakları aktif öğrenme tekniklerinin yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik uygulamalar tasarlanmış, aktif öğrenme tekniklerinin yabancılarla Türkçe öğretimine uyarlanması, uygulama örneklerinin verilmesi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde aktif öğrenme tekniklerinin uygulanması gerekliliğinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma desenlerinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında aktif öğrenme teknikleri açıklanmış, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek aktif öğrenme tekniklerinden Top Taşıma, Kim Olduğunu Bul, Öğrenme Galerisi, Kart Eşleştirme, Bunu Kim Yapar, Doğru Mu Yanlış Mı teknikleri açıklanarak bu teknikler ile ilgili örnek uygulama senaryolarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Aktif Öğrenme, Uygulama.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE GAZİ ÜNİVERSİTESİ A1 SEVİYESİ DERS KİTABI DİNLEME BÖLÜMÜNÜN İÇERİK ANALİZİ

Doç.Dr. Lokman Tanrıkulu¹ , Medine Bakırdöğen¹

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört önemli dil becerisi vardır. Dört temel dil becerisi içinde yer alan dinlemenin önemi oldukça fazladır. Çünkü dinleme, anne karnında işitilen seslerin anlam kazanması ile başlayan ilk dil becerisidir. Dinleme, diğer dil becerilerinin kazanılmasında da önemli bir yere sahiptir. Ancak çeşitli nedenlerden dolayı dinleme becerisine gerekli önem verilmemekte ve bu becerinin eğitime çok az zaman ayrılmaktadır. Ayrıca dinlemenin edinilmiş ve geliştirilemeyen bir beceri olduğuna dair birçok düşünce bulunmaktadır. Ancak dinleme düşünme becerisini destekleyen, bir süreç sonunda kendini geliştirebilen bir beceri alanıdır. Bu çalışmanın temel amacı yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Gazi Üniversitesi A1 seviyesi ders kitabındaki dinleme metinlerinin öğrenci seviyesine uygunluğunun incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı takip edilmiş ve doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Buna göre A1 seviyesi ders kitabındaki dinleme metinleri diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde yer alan kriterlere göre incelenmiştir. İçerik analizinde incelenen noktalar şunlardır; dinlemenin içeriği, dinleme etkinlik soru tipi, dil bilgisi yapısı, dinlemede kullanılan kelimelerin seviyeye uygunluğu, dinlemenin hız ve anlaşılabilirliği, dinlemede görsel kullanımı, dinlemenin varsa kültür aktarım boyutu.

Anahtar Kelimeler: Gazi Üniversitesi Ders Kitabı, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dinleme Etkinlikleri.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

“KISSA BİRJAN SAL İLE SARA KIZIN ATIŞMASI” ESERİNDEKİ KAZAK KADIN TİPİ OLARAK SARA ÖRNEĞİ

Araştırmacı Laura Bolatova¹

¹İstanbul Üniversitesi

Özet

Birjan ile Sara'nın atışması – Kazak atışma kültürünün en güzel örneklerinden biridir. Bu atışma 1871 yılında günümüzdeki Almaty Bölgesinin Kapal-Aksu ilinde Birjan Kojagululy ve Sara Tastanbekkyzy arasında geçmiştir. 1918 yılına kadar sekiz defa, Sovyet Devrinde ise on bir kere yayımlanmış ve günümüzde de halk arasında hem yazılı hem sözlü olarak yaşamaya devam etmektedir. Birjan ile Sara atışmasında o devirdeki Kazak kadınının özgürlüğü meselesi, insanlıkve adalet kavramları, Kazak toplumunda yaşanan olaylar, konu edinilmiştir. Bu çalışmada “Kıssa Bijan sal ile Sara kızın atışması” eserin tarihsel derinliğinden yararlanarak o dönemdeki Kazak toplumunun kadın tipiele alınıp incelenmeyeçalışılmıştır. Kazak halkının kibarlık ve güzelliğinin bir örneği olarak Sara, 19. Yüzyılda Kazak kadınlarının toplumdaki yeri ve yaşayışı hakkında önemli bir örnektir. Kazak toplumunda kadının yerini göstermesi bakımından eserde yer alan felsefi görüş ve düşünceler de gözler önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birjan ile Sara Atışması, Kazak Sözlü Edebiyatı, Kazak Atışma Örneği, Kazak Kadın Tipi, Sara Tastanbekkyzy.

Sözlü Sunum

KANAVİÇE NAKIŞLARINDA GÖRÜLEN GEYİK MİTİ

Öğr.Gör. Sema Özhan¹

¹Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Özet

Geçmişte farklı toplumlar tarafından bazı hayvanlar kutsal sayılmıştır. Geyik, eski çağlardan bu yana pek çok kültürde üzerine kutsallık yüklenmiş bir hayvandır. Türk kültür hayatında da önemli bir yer tutan geyik, kutsal bir hayvan olarak kabul edilmiştir. Bozkurt gibi bazı Türk boylarının sembolü olmuştur. Türk mitolojisinde ve efsanelerinde sıkça rastlanan geyik figürü mimari ve sanatta sıkça kullanılmıştır. Bozkırlarda yaşayan Türkler, kutsal saydıkları hayvan figürlerini sembol olarak eserlerinde kullanmışlardır. Hayvanların sanat eserlerinde kullanılmasından dolayı Hayvan Üslubu adı verilen bir tür ortaya çıkmıştır. Dokumalarda, keçelerde, kılıç, mızrak ve bıçaklarda, at koşumlarında, eyerlerde, kılıçların saplarında, maşrapaların kulplarında ve gövdelerinde hemen her tarafa hayvan figürleri yer almıştır. Bu figürlerden biri olan geyik motifi göçler sonucu kültürel miras olarak Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar taşınmıştır. Anadolu'da çeyiz kültürünün önemli bir parçası olan kanaviçe işlemlerinde geyik motifi yastıklarda, karyola eteklerinde, elbise örtülerinde vb. kullanılmıştır. Bu çalışmada; geyik figürlü kanaviçe işlemlerine yer verilmiştir. Tarama yöntemiyle 12 adet farklı geyik figürlü kanaviçe nakışına ulaşılmıştır. Tespit edilen kanaviçe nakışlarında geyik, ağaç figürü ile sembolize edilmiştir. Bazı kanaviçe nakışlarında geyiklerin boynuzunda kuş figürüne de rastlanmıştır. Bir çift kırlent işleminde ise geyik kuş ve ağaç birlikte sembolize edilerek üzerine Alageyik yazısı da yazılmıştır. Geyik figürlü nakışların Konya, Edirne ve Aydın yörelerinde işlendiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak; geyiğin kültürümüzdeki bu denli önemli olmasında onun antik çağlarda Türk mitolojisinde Ağaç Ana ile birlikte yaratıcı tanrıça ve soyun ata-anası olarak görülmesi gibi daha pek çok önemli değerler yüklenen bir hayvan olmasının büyük rolü olmuştur. Anadolu'da yaşam alanı bakımından nadir rastlanan geyiğin iç Anadolu ve Batı Anadolu'da nakışlara konu olması geçmişten gelen kültür mirasının kuşaklar boyu efsane ve destanlarla aktarılmasının bir sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Geyik, Kanaviçe, Hayvan Üslubu, Sanat, Geleneksel

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÜLERİN “POPÜLER MÜZİK” HALİ

Dr. Öğretim Üyesi Ayça Avcı¹

¹Adıyaman Üniversitesi Devlet Konservatuarı Müzikoloji Bölümü

Özet

Kültür, toplumun içinde doğan, gelişen ve aktarılan bir üründür. İnsanın dünyaya gözlerini açtığı ilk andan son nefesine kadarki sürede gördüğü, duyduğu, yediği, kokladığı, dokunduğu kısacası deneyimlediği her şey, onun kültür edinmesinde etkin rol sahibidir. Bu nedenle diyebiliriz ki, kültür doğuştan gelen kalıtsal özellikler değil, sonradan kazanılan öğrenilmiş niteliklerin toplamıdır. Topluma her yeni katılan üye bunu öğrenerek kültürel birikimini geliştirebilmektedir. Özellikle teknolojinin giderek artan imkânları sayesinde, yediden yetmişe herkes medya araçları aracılığıyla yeni durumlar ve olaylara şahitlik ederek kültür hazinesini farklı açıdan genişletmeye devam etmektedir. Buna göre denilebilir ki, eskiden birey, kültürünü doğduğu çevrede öğrenirken şimdi medya araçları sayesinde her yerde olup bitene tanıklık ederek daha çok veriye ulaşmakta ve daha farklı kültürleri de öğrenebilmektedir. Ancak medya ve internet gibi etkenler aracılığıyla birçok medeniyetin yaşantısı hakkında bilgi sahibi olan özellikle Batı’da yaşayan Türk gençleri, türkülerimizden yani öz kültürümüzün müzik kültürünün temelinden uzak kalabilmektedir. Bu nedenle ortaya giderek bir kavram kargaşası çıkmaktadır. Bu da “türkülerin popüler müzikle birlikte gençlere ve çocuklara sevdirmesi.” olarak ifade edilmektedir. Oysa burada ifade edilen “popüler” yani Latince “populus” kelimesi “halk” anlamına gelmektedir. Bu da göstermektedir ki, aslında türküler de halk müziği olarak tanımlandığına göre ve popüler müzik de halk müziği olduğuna göre türküler birbirini tamamlayan bir yoldan gençlere ulaştırılmaktadır. Kimilerine göre türkülerin popüler müzikte kullanılan batı çalgıları ile sunulması geleneksel bakış açısıyla yanlış ve yozlaşma başlangıcı görünse de kavramlar üzerinden bakıldığında her ikisinin de halka hitap ettiği gerekçesiyle uygun bir eşleşme olduğu söylenebilir. Bu nedenle her ne kadar “pop” sözcüğü İngilizce “patlamak” anlamında düşünülüp hızlıca parlayan ama bir o kadar da hızlıca yok olan müzikleri tanımlamak için kullanılsa da, buradaki önemli nokta pop olanın yani patlayanın halk müziğini yani türkülerini poplere yani halka ait olana dönüştürüp yeni nesil ile tanıştırmak becerisidir. Bu nedenle popüler müziğin, gençlere türkülerini sevdirmeye ve öğretmeye oldukça etkili bir araç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Popüler, Müzik, Türkü, Halk, Kültür

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SAFEVİ İDARESİNDE HINUSLU KABİLESİ

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Dağlar¹

¹Iğdır Üniversitesi

Özet

Safevilerin kuruluşunun öncesinden başlayarak askeri ve siyasi anlamda destekçileri olan çeşitli kabileler devletin kurumsallaşmasında etkin rol oynamışlardır. Çoğunluğu Anadolu kökenli olan bu kabilelerin Safevi şahlarına yakınlıkları ve şahların bu kabilelere olan tavrı değişmiştir. Safevi Devletine bağlılığa göre şekillenen Kızılbaşlık ideolojisi Resmi mezhep olan Şiilikle Hınıslu kabilesi de Safevi Devleti kurulmadan önce bağlılığını bildiren ve çeşitli görevler üstlenen bir kabiledir. Ancak İran'da Şiiliğin yerleşmesinin sonucu olarak gözden düşmeye başlamıştır. Kızılbaş aristokrasi içerisinde yer almasına rağmen mezheplerinden dolayı devletin resmi ideolojisine aykırı oldukları gerekçesiyle arka plana itilmişlerdir. Bu çalışmada Hınıslu kabilesinin Safevi Devleti içerisinde aldıkları görevler, konumları ve devletin tutunduğu tavıra odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Safevi Devleti, Hınıslu Kabilesi, İran.

Sözlü Sunum

10. YÜZYIL İSLAM COĞRAFYACILARINDA: HORASAN BÖLGESİNİN İLMİ, KÜLTÜREL VE SOSYO-EKONOMİK DURUMU

Arş.Gör.Dr. Yunus Arifoğlu¹

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Özet

Horasan 10. yüzyılda doğuda Rönesansın yaşandığı bir yer olarak da kabul edilmektedir. Burası 10. yüzyılda zengin bir bölgeydi. Burada gelişmiş çarşı-pazarlar bulunurdu. Doğu-batı, kuzey-güney dört bir yandan ürünler bu mekanlarda yer alırdı. İktisaden güçlü olması ilmi ve sosyal hayatını canlandırmıştı. Bu ise farklı coğrafyalardan ilim adamlarının gelmesine sebep olmuştu. Sosyal, iktisadi ve ilmi gelişmeler bölgeyi canlı ve hareketli bir yer haline getirmişti. Bölge sahip olduğu avantajlı konumu ile üzerinde barındığı sakinlerine ve buraya gelen birçok millete çeşitli imkânlar sunmuştur. Horasan, sahip olduğu tarımsal üretim potansiyeli, zengin sanayisi ve farklı coğrafyaların kesişme noktasında olmasından dolayı ticari bağlantısı sebebiyle önemli bir bölge olma özelliğini 10. yüzyıl boyunca sürdürmüş, her anlamda yaşanan gelişmeler bu yüzyılda üst noktalara ulaşmıştır. Bölge, İran kültürünün doğduğu yer olarak kabul edilmektedir. Burası aynı zamanda Türk tarihi açısından önemli bir yerdir. Selçuklular öncesinde birçok Türk boyu bölgeye gelmiş, burada mücadele etmiştir. Bu çalışmada bölgenin sınırlarına, fiziki konumuna, su kaynaklarına, verimli arazilerine, yol güzergâhlarına, geçitlerine değinileceği kadar, bölgenin ilmi, kültürel, sosyal ve refah yönleri de incelenecektir. Çalışma, 10. yüzyılda bölgeyi gezip gören İslam coğrafyacılarının eserleri esas alınarak hazırlanacaktır. Bu çalışma ile Selçuklular öncesinde bölgenin sahip olduğu potansiyel görülmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Horasan, İlim, Kültür, Sosyal, Refah

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

2018 ORTAÖĞRETİM TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE DERS KİTAPLARINDA (9-10-11-12. SINIFLAR) YAŞAYAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Öğr.Gör. Selçuk Dağdelen¹

¹Aksaray Üniversitesi

Özet

Şiir söyleme eskiden beri birçok toplumda görülmekle birlikte Türklerde ölçülü ve kafiyeli şiir söyleme bir gelenek halini almış ve bu geleneğin temsilcileri, tarihi süreç içerisinde Türk toplumundaki inançlar ve kültürel yapıdaki değişmelere paralel olarak “şaman, kam, baksı, ozan” gibi adlarla anılmış, 15. yüzyıldan itibaren de “âşık” olarak nitelendirilmişlerdir. Bu değişimler aynı zamanda onların toplumdaki görevlerinde, üstlendikleri rollerde, dil ve üsluplarında da farklılaşmalara neden olmuştur. Günümüzde bu geleneğin temsilcileri “âşık” adından başka “saz şairi”, “halk şairi” adlarıyla da anılmaktadır. Ayrıca halk arasında “ehli dil” ve “kalem şairi” adlandırmaları da vardır. Bu adlandırmalar ve bunların anlam özellikleri farklı da olsa bu temsilcilerin hepsi aynı amaca hizmet etmektedir. Ancak “halk şairi” daha genel bir tabir olup hepsini kapsayıcı niteliktedir. Gelişen ve değişen dünyada âşıklık geleneğinde de âşıkların sanatlarını icra makamlarında değişimler olmuş, yeni icra makamı olarak sosyal medya kullanılır hale gelmiştir. Sosyal medyayla daha fazla kişiye ulaşma ve geleneğin yaşatılması gayreti içerisinde olan geleneğin mensuplarına; onların, kültürel unsurları, içinde bulundukları çevrenin ve toplumun değerlerini sanatlarıyla icra etmeye çalıştıkları eserlerine ders kitaplarında yer vermek Türk Milli Eğitiminin genel ve özel amaçlarına uygun bireyler yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu çalışmadaki amacımız; 2009 yılı itibarıyla UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine alınan Âşıklık geleneğine, geleneğin temsilcilerine, bu temsilcilerin farklı türde eserlerine 2018 Ortaöğretim Programında ve Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarında (9,10,11 ve 12. sınıflar) ne kadar yer verildiğini tespit etmek ve bu tespitlerle beraber birkaç öneride bulunmaktadır. Bu bakımdan çalışmamızda nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Âşıklık Geleneği, Âşık Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı, Kültürel Miras Aktarımı

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ANADOLU’DA MEDRESELER VE TÜRKLERİN İLİM HAYATINA KAZANDIRDIKLARI

Prof.Dr. Bahar Berberoğlu¹

¹Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi

Özet

Türkler tarih boyunca bilimsel çalışmalara destek vermişler ve bilimsel çalışmalarda üstün başarılar göstermişlerdir. Özellikle Selçuklular devrinde eğitim ve öğretim alanında önemli bir devlet politikası olarak Nizamiye Medreseleri kurulmuş ve bu girişim ile Türk tarih ve medeniyetinde bir dönüm noktası oluşturulmuştur. Bu dönemde Türkler dini olarak İslamiyet’in hamisi olmuş ve önemli İslami eserler üretmişlerdir. Ayrıca yükseköğretim kurumları olan bu medreselerde sadece dini ilimler konusunda değil, matematik, astronomi, geometri, tıp, fizik, felsefe, edebiyat, tarih gibi akli ilimler de okumaktaydı. Dönemin en iyi ilim adamları bu kurumlarda hocalık yapmış ve nitelikli insanlar yetiştirmiştir. Moğol istilasından kaçan ilim adamları, ilmi ve ulemayı koruyan güçlü bir siyasi otoriteye sahip Selçuklu Devleti’ne sığınmışlardır. Büyük Selçuklular tarafından başlatılan bu medrese kurma geleneği zamanla, Anadolu’da devam etmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti’nin fiilen ortadan Anadolu Beylikleri Döneminde de medrese kurma faaliyetleri devam etmiş, hatta hız kazanmış ve Anadolu’nun birçok ilinde medreseler kurulmuştur. Biz de bu çalışmamızda özellikle Anadolu topraklarında inşa edilmiş bu medreseleri, bulunduğu il, yapılış tarihi, yaptıran kişi ve verilen eğitim türleri açısından detaylı bir biçimde inceledik. Ayrıca Selçuklular döneminde yetişmiş ilim adamlarını, eserleri, ilim alanı, dönemi ve hangi hükümdar döneminde olduğuna dair araştırmamızı sürdürdük ve bu bilgileri detaylı olarak tablo haline getirdik. Bu sayede literatür taraması yaparak buradan ürettiğimiz bilgilerin özetini betimsel istatistik çalışmalarında sıklıkla kullanılan tablolastırma ile bir bütün olarak gözler önüne serdik.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Selçuklu Devleti, Anadolu Beylikleri, Medrese, Yükseköğretim

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÂŞIK VEYSEL ŞİİRLERİNDE YER ALAN SÖZLÜKSEL ALANLAR

Arş.Gör.Dr. Ceren Selvi¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Sözlüksel alan terimi, aynı kavram etrafında toplanabilen, aynı kavramsal imgeyi zihinde canlandıran yapısal düzen şeklinde tanımlanabilir. Sözlüksel alan teriminin karşılığı ancak aynı metin içerisinde bulunabilir. Bir metin içerisinde yer alan, aynı konu etrafında bir araya gelebilen terimler, o konunun sözlüksel alanını oluştururlar. Bu görüşün temelinde, Humbolt vb. düşünürlerin, dünya görüşünün temelini dil penceresinin oluşturması yer alır. Bir metin içerisinde sözlüksel alan oluşturan terimlerin tespiti; metin oluşturan yazarın imge dünyasını ortaya koyar. Bu çalışmada da sözlüksel alan hakkında yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilecek ve Âşık Veysel'in şiirlerinde yer alan ve sözlüksel alan oluşturan terimler tespit edilerek bir sınıflandırma yapılacaktır. Yapılan bu sınıflandırma ile şâirin dünyaya bakış açısı, imge dünyası ve okuyucuya iletmek istediği mesajlar dilbilim alanının bakış açısı ile ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sözlüksel Alan, Şiir, Âşık Veysel

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÂŞIK VEYSEL'İN METAFOR DÜNYASI

Prof.Dr. Celal Demir¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

“Metafor” sözcüğü, Güncel Türkçe sözlüklerde (TDK, 2015), “mecaz” kelimesiyle karşılanmıştır. Büyük Türkçe Sözlük’te (Doğan, 1999), “metafor” kelimesi; “mecaz”, “istiare”, “kinaye” ve “teşbih” kelimeleriyle açıklanmaktadır. Fransızca -Türkçe Sözlükte métaphore: “eğretileme”, “istiare” şeklinde açıklanmaktadır (Saraç, 1999). Misalli Büyük Türkçe Sözlük’te (Ayverdi, 2016) de, aynı şekilde “istiare” ve “ödüncleme” terimleriyle eş anlamlı gösterilmektedir. Terim sözlüklerinde ise aynı açıklamalara küçük ilaveler yapılarak metaforun bir sanat terimi olduğuna vurgu yapılmaktadır (Karaağaç, 2018). Köken bakımından metafor (Fr. métaphore, İng. metaphor), Eski Yunancada bir kavramı, bir olguyu, kendinden daha öteye taşımak, olduğundan daha fazlasını yüklenmek anlamındaki Yunanca “phérō” sözcüğünden gelmektedir (Dur, 2016: 123). Kelimenin etimolojisini yapanlara göre de “Metafor kelimesi, meta: öte ve pherein: taşımak, yüklenmek kelimelerinden mürekkeptir” (Lakoff ve Johnson, 2015: 15). Bu yaklaşıma göre kelimenin morfolojisine bakıldığında “phérō ” kelimesine “meta” ön eki getirilerek türetilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Yazılı/sözlü edebiyattaki kullanımlar ve günlük hayattaki pratikler dikkate alındığında “mecaz” ile “metafor”un bir terim olarak aynı durumları ifade etmediği açıkça görülmektedir. Her ikisi de sanat (retorik/belagat) terimi olmakla birlikte karşılaşmış oldukları kavramlar hem görünürde hem de derin yapıda birbirinden farklı özellikler göstermektedir. “Mecaz”, bir anlam inceliği yaratmak, sözün etkisini artırmak veya anlamayı/anlatmayı kolaylaştırmak amacıyla bir durumu, bir olguyu, bir kavramı veya bir eylemi kendi adıyla söylemek yerine bu durumlarla ilişkisi olan başka bir kelimeyi kullanarak anlatmak; bir kelimeyi geçici olarak başka bir kelimenin yerine kullanmak (ödüncleme yapmak) biçiminde açıklanabilir (Karataş, 2018). Neticede mecaz, bir şeyi kendi adı veya özelliği ile ifade etmek yerine “bir anlam inceliği yaratmak / dikkat çekmek için” kasıtlı olarak o şeyi, başka bir şeyin adı veya özelliği ile anlatmaktır. “Metafor” ise Türkçeye uyarlandığında bir anlatım biçimi veya tarz değil, böyle bir anlatım tarzının içinde anlatım aracı olarak kullanılan müstakil bir unsura tekabül etmektedir. Mecaz iki kelime arasındaki alış-veriş / gidiş-geliş yani ödünclemeyi ifade etmektedir. Metafor ise donmuş (gelişmesini tamamlamış / stabil) veya gelişmekte / oluşmakta olan, kurgulanmış yahut kurgulanmakta olan bir tasavvurun kendisidir. Bu tasavvur donmuş bir hikâye, bir aforizma, bir eşya, bir kavram, meşhur bir olay, bir eylem, bir anekdot, önemli özelliği olan bir insan veya başka bir varlık olabilir. Şu hâlde anlatı sanatında metafor, bir eylem biçimi, bir ifade manevrası değil, bu eylemi kuran ve gerçekleştiren sanatçının kullandığı malzemelerden/unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşık Veysel’in kullandığı metaforların, daha çok mantık ve hayallerle biçimlenmiş tasavvurlar olduğunu görüyoruz. Veysel’in şiirlerinde göme algısına dayalı metaforların son derece az olduğunu, bu metaforların da yedi yaşından önceki edinimlerine dayanan imajlardan oluştuğunu düşünmek durumundayız. Âşık Veysel’in şiirlerinde görme yetisine dayalı özgün betimleme ve benzetmelere çok fazla rastlayamayız. Onun şiir dünyasını oluşturan ve zenginleştiren motifler, gözlemlerinden çok hayallerinin ürünüdür. Veysel, daha çok, görüp izlediklerini değil hayal ettiklerini anlatmıştır. Örneğin “karadutum, çatalkaram, çingenem Nar tanem, nur tanem, bir tanem” (Bedri Rahmi Eyuboğlu) dizelerinde olduğu gibi sevgilinin renk cümbüşüyle betimlendiği söyleyişlere Veysel’in şiirlerinde rastlayamayız. Bunun gibi, Dadaloğlu’nun şu dizelerinde gördüğümüz nesnel betimlemeleri Veysel’in şiirlerinde göremiyoruz: “Atın höyük sağrı kalkan döşlüsü, Kalem kulaklısı çekici başlısı, Güzelin dal boylu samur saçlısı, Severi kır atı bir de güzeli” (Dadaloğlu) Bu dizelerde şair kendi idealindeki cins atın özelliklerini

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

anlatmıştır. Atın her bir uzvu, somut varlıklarla doğrudan ilişkilendirilmiştir; sırtı “höyük”e, göğüs kısmı “kalkan”a, kulakları “kalem”e başı da “çekiç”e benzetilmiştir. Bu ilişkilendirmede kullanılan öğelerin hepsi şairin bizatihi görüp gözlediği somut varlıklardır. Veysel, yedi yaşından sonra görme yetisini kaybetmiş bir şairimizdir. Bu nedenle şiirlerinde, betimleme, çağrıştırmaya ve benzetme unsuru olarak somut varlıklara çok fazla rastlayamayız. Onun şiirlerinde, mantık ve muhakemeyle üretilmiş kişisel ve anonim imajlara daha çok rastlarız: Örneğin “Uzun, ince bir yoldayım Gidiyorum gündüz gece” dizelerinde durmadan yürüyen bir insan metaforu yahut imajı vardır. Ama bu imaj, görme algısına dayanan bir gerçek değil, mantıken kurgulanmış bir mizansen olarak önümüze gelmektedir. İnsan hayatının uzun bir yol olarak, yaşama eyleminin ise bu yolda durmadan devam eden bir yürüyüş olarak düşünülmesi, görsel değil, mantıksal bir kurgunun ürünüdür. Yine “İki kapılı bir handa Gidiyorum gündüz gece” dizelerinde dünyanın giriş kapısı (doğum) ve çıkış kapısı (ölüm) olan iki kapılı bir han gibi düşünülmesi mantıksal bir kurgudur. Bu çalışmamızda Âşık Veysel’in şiirleri, tek tek incelenerek kullandığı metaforlar tespit edilmiş ve kendi içinde gruplandırılmıştır. Bu metaforlar; şairimizin yaşamı, hayalleri, çevresi ve iç dünyası ile ilişkilendirilerek tartışılmış ve araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Metafor, Metaforik Anlatım, İmaj, Âşık Veysel’in Şiirindeki Metaforlar

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

BİR YOLCULUK SERÜVENİ: VESİLETÜ’N-NECÂT

Dr. Sedanur Dinçer Arslan¹

¹Kültür ve Turizm Bakanlığı

Özet

Kâinat, devingen bir oluş düzeninde yaratılmıştır. Yaratılan her varlığın ortak özelliği yaşam denen bu süreçte daima seyr halinde oluşudur. Evrenin merkezindeki bireyin yolculuğu ilk nazariyede doğum-yaşam-ölüm gibi basit kademelerden ibaret olduğu izlenimi uyandırabilir. Ancak hakikat birey için bundan daha kapsamlı, daha manidar ve derunidir. Ontolojik olarak bireyin evrendeki mevcudiyeti tensel olmaktan çok tinsel özellik taşır. Birey, yolculuğunda eylemlerinden bilinçli ve sorumludur. Dolayısıyla onun yolculuğu değişim, dönüşüm, keşif, arayış, kopuş ya da kavuşma gibi belli hedeflere yöneliktir. Edebiyatta klasik zamanlardan modern zamanlara kadar olan bütün süreçlerde yaşamın “yola”, bireyin de yaşam içindeki deneyim ve yaşantıları bir “yolculuğa” teşbih edilerek işleniş, genel itibarıyla bu öz üzerine kuruludur. Yol ve yolculuk metaforlarının Klasik edebiyatta ekseriyetle tasavvufi bağlamda Tanrısal boyutta ele alındığı söylenebilir. Özellikle vak’a merkezli anlatılardan mesneviler için bu değerlendirme esas alınabilir. Mesnevilerin başkarakterleri rutin yaşamlarında mitik bir çağrının sesiyle irkilerek yolculuğa çıkar. Bol maceralı ve türlü engelli bir yolculuk onu değiştirir, olgunlaştırır ve farklı bir boyuta taşır. Yolun sonunda başkarakter vazifesini tamamlayarak nihai hedefe varır. Klasik Türk edebiyatın 15. asrına ait Süleyman Çelebi’nin yazdığı mevlid türündeki Vesiletü’n-Necât adlı mesnevide de Hz. Muhammed (s.a.v.) başkarakterdir. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) doğumunun öncesi, doğumu, miracı, hicreti, ölümü Tanrısal ve mitik özellikte yolculuk aşamalarıdır. İlahî kudretle donatılan Hz. Muhammed (s.a.v.), yine İlahî dürtüyle bir serüvene başlar ve yolculuğunu tamamlar. Bu çalışmada da Vesiletü’n-Necât adlı eser, Hz. Muhammed’in (s.a.v.) yolculuğu bağlamında geçirdiği aşamalar, bahsedilen çerçevede irdelenecek ve değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mevlid, Mesnevi, Yol, Yolculuk, Yükselme, Değişme

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

CENGİZ AYTMAOV’UN TOPRAK ANA ADLI ESERİNDE KÖK DEĞERLER

Nilay Kaya¹ , Doç.Dr. M.celal Varışoğlu²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Kırgız yazar Cengiz Aytmatov’un Toprak Ana adlı eserini kök değerler açısından incelemektir. 18 Temmuz 2017’de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan basın toplantısıyla anlatılan ve sonrasında öğretim programlarına dâhil edilen kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik gibi değerleri içerir. Bu değerler ile öğrencilerin hem millî değerlerini tanıyıp benimsemesi ve davranışa dönüştürmesi hem de bu davranışlarla evrensel boyutta var olabilmesi hedeflenmiştir. Cengiz Aytmatov, savaşın yıkıcı etkilerini sevdiklerini kaybeden yaşlı bir kadın üzerinden anlattığı bu eseriyle çok sayıda ödüle de layık görülmüştür. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada veri toplama amacıyla doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Veriler, Cengiz Aytmatov’un Toprak Ana adlı eserinden toplanmıştır. Verilerin analizi nitel araştırma yöntemine uygun olarak betimsel analiz tekniği ile yapılmıştır. Eserdeki kök değerler ise sayfa numaraları ve eserdeki kullanım sıklıklarının gösterildiği bir tablo ile sınıflandırılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında eserde en sık gözlenen kök değerlere ilişkin bulgular değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cengiz Aytmatov, Toprak Ana, Kök Değerler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ÇORUM OSMANCIKLI HALK ŞAİRİ ÂŞIK ALİ ACIK'IN MİRACNAMEŞİ

Dr. Öğretim Üyesi Zeki Gürel-Rabia Betül Gürel¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Âşık Ali Acık, Çorum'un Osmancık ilçesinde 1914 tarihinde dünyaya gelmiş yine aynı ilçede 1984 yılında vefat etmiştir. Babası Çanakkale şehitlerindendir. On yaşına geldiğinde annesini de kaybetmiştir. Hiçbir eğitim almamıştır. Okuma yazmayı kendi gayretleriyle öğrenmiştir. İlk gençlik çağında Bedriye adlı bir kıza âşık olmuştur. Bu kızın kendisine verilmemesi üzerine başına pek çok olaylar gelmiştir. Bunlardan biri de iki ayağının da dizlerinin altından tirenin altında kalarak kesilmesi olmuştur. Âşık Ali Acık, bu olaydan sonra Topal Ali olarak anılmış ve tanınmıştır. Seyyar gazetecilikle başladığı iş hayatını daha sonra Osmancık'ta gazete bayii olarak devam ettirmiştir. İlk şiirlerini âşık olduğu kız Bedriye için söyleyen/yazan Ali Acık, bu şiirlerinin halk arasında dolaşmaya başlamasıyla Âşık Ali olarak tanınmıştır. İlerleyen zamanlarda beşerî aşk şiirlerinin yerini sosyal konular ve İlâhî aşk almıştır. Âşık Ali Acık'ın İslâmî Türk Edebiyatı içinde değerlendirebileceğimiz şiirleri arasında “münacat”, “Niyazname”, “Naat” ve “Miraçname” tarzında şiirleri bulunmaktadır. Âşık Ali Acık, şiirlerini iki defterde toplamıştır. Her iki defter de Arap Harfli Türkçe elyazmasıdır. Biz bu bildirimizde Âşık Ali Acık'ın 2. Defterinde yer alan Miraç-ı Nebi başlıklı şiirini eski harflerden yeni harflere aktararak ilk defa bu şekliyle dikkatlere sunmuş olacağız.

Anahtar Kelimeler: Âşık Ali Acık, Miraçname, Âşık Ali Acık'ın Miraçnamesi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DEFİNECİLİK ETRAFINDA GELİŞEN İNANIŞLAR VE BU İNANIŞLARIN ESKİ İNANIŞLAR AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Berivan Pervin Aybek¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Bulunduğumuz toprakların kültür ve tarih taşıyıcılarından olan defineler ve defincilik etrafında gelişen inanışlar sürekliliğini korumaya devam etmektedir. Defineciliğin günümüzde hala dernek, vakıf, çeşitli kahvehane toplantıları vb. topluluklarla yasal ve/veya yasal olmayan şekilde devam ediyor oluşu bu inanışların çeşitli halk grupları tarafından aktarımı, yeniden üretimi, çeşitli icra ortamları ile eski inanış motiflerini yakından görmemize olanak vermektedir. Bununla birlikte icra ortamlarının bölgeden bölgeye etnocoğrafik ve bölgesel inanış çeşitleri bağlamında farklılık göstermesi definecilik etrafında gelişen inanış zenginliğinin bir göstergesi olmasının yanında, çeşitli sorunları ve boşlukları da içinde barındıran bir konudur. Definecilik etrafında gelişen inanışların büyük insan toplulukları tarafından kabul edilmiş olan eski inanış kodları ile uyum gösterip göstermemesi hususunda düşünülmesi, sosyal bilimler açısından farklı inanış kodlarının, yaşatılan inanış şekillerinin ve doğru tanımlanmış ancak kaybolmuş inanış şekillerinin tespiti hususunda faydalı bir yöntem olacaktır. Bu inanışların tanımlanmış ve tanımlanmakta olan eski inanış şekilleri ile örtüşmesi, eski inanış şekillerinin bölgelere göre yerinin belirlenmesinde ve ne derece yaşatılıyor oldukları hususunda yeni fikirler vermektedir. Aksine örtüşmemesi ise, bu inanış şekilleri de dikkate alınarak eski inanış şekillerinin yeniden tanımlanması ve farklı olanların tespiti, şimdiki inanışlar ile olan bağlantılarının kurulması, kavramsallaştırılmaları ve motif benzerlikleri ya da motiflerin göçü bakış açısı ile tarihi-coğrafi olarak yeni değerlendirmelere gidilmesi gerektiğini zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla definecilik etrafında gelişen inanış motifleri eski Türk inanç sistemleri içindeki inanış şekilleri hakkında önemli bilgiler verdiği gibi bu inanışların eski inanışlar içinde yerinin tespit edilememiş olması durumunda da bir takım sorunların olduğunu haber vermektedir. Bu çalışmada definecilik etrafında gelişen inanış şekillerinin tespiti amaçlanmış, bu inanış şekillerinin çeşitli halk grupları üzerindeki etkileri gösterilmiş ve bu inanışların temel aldığı bazı sembollerin eski inanışlar açısından değerlendirmeleri yapılmıştır. Ayrıca definecilik etrafında gelişen inanış şekilleri, eski Türk inanç sistemleri içindeki inanış şekilleri ve motifleriyle benzerlikleri ve farklılıkları temelinde sorgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Definecilik, Sembol, İnanış, Motif.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DİN - EDEBİYAT İLİŞKİSİNİ EROL GÜNGÖR'DEN SORMAK

Arş.Gör. Halil İleriş Kutlu¹

¹Başkent Üniversitesi

Özet

Tefekkür tarihimizin yakınçağdaki en önemli isimlerinden biri olan Erol Güngör, İslâm'ı ve milliyetçiliği yeniden ele alıp değerlendirenler arasında önemli bir yer edinmiştir. Hicretin XV. yüzyılına armağan olarak yayımladığı İslam'ın Bugünkü Meseleleri adlı kitabında edebiyat ile din ilişkisine değinen Güngör bu iki kavramı insan hakkında bilgi sahibi olmanın temel referansları olarak görmektedir. Bu bağlamda da dini ilim, edebiyatı da sanat başlığı altında değerlendirmekte ve sanatta insanı tanıtmaya ve anlatmaya en elverişli form olarak roman türünün üzerine eğilmektedir. Güngör'ün insanı anlama ve anlatma gayesiyle roman türünün üzerinde durmasının sebebi ise daha çok sezgi yolunu ve günlük hayatı kullanması hasebiyle roman kahramanlarının daima cemiyete yakın olmalarından kaynaklanmaktadır. Güngör, her ne kadar roman özelinde olsa da genel olarak Avrupa edebiyat geleneği ile cumhuriyet devri Türk edebiyatını sistematik bir mukayeseye tabi tuttuğunda ise yine Avrupa edebiyatının medeniyet hususiyetleri bağlamında Hristiyanlık ile olan yakın irtibatın, bilhassa cumhuriyetten sonra Türk edebiyatı ile İslam arasında kurulamadığından, daha doğrusu kasıtlı olarak kurulmadığından yakınmaktadır. Erol Güngör bu durumu Türkiye'de müşterek bir kültür yokluğunun söz konusu olduğu ve muayyen bir medeniyet dairesine mensup olamamanın getirdiği bir sosyolojik ve zihinsel kriz olarak tanımlamaktadır. Bu bildiride yirminci yüzyılın ikinci yarısındaki Türk edebiyatının din ile arasındaki ilişkisine ve yirminci yüzyılın ikinci yarısında baş göstermeye başlayan oryantalistleşme eğiliminin din ve edebi algıya olan etkisi, Erol Güngör'ün ortaya koyduğu fikirler ışığında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Edebiyat, Oryantalistleşme, Roman, Medeniyet.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE KONARGÖÇER HAYATA DAİR UYGULAMALAR: GİRESUN ÖRNEĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Nazım Kuruca¹ , Doç.Dr. Muammer Ak²

¹Giresun Üniversitesi

²Gümüşhane Üniversitesi

Özet

Bozkır medeniyeti, asırların süzgecinden geçerek birçok kültürel unsurun yeşermesine zemin hazırladığı gibi insanlık âlemine değerli medeniyet unsurlarını da beraberinde getirmiştir. Bozkır medeniyetinin kaynağında hayvancılık üretimi ve bu üretimin merkezinde oluşan organizasyonun bütünü yer almaktadır. Türk kültür coğrafyası bozkır medeniyetinin önemli merkezlerinden birisi olarak kabul edilmekte ve bu medeniyete ait zengin unsurlara sahip olduğu görülmektedir. Türk kültür hayatının ilham kaynakları arasında konargöçer, yaylak kışlak, yarı göçebe ya da atlı göçebe olarak ifade edilen göçlerin önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Değişen sosyo-kültürel hayatın yarattığı olumsuzluklarına rağmen, bozkır hayat tarzı özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde sürdürülmektedir. Bu hayat tarzı üzerinde en başta bölgenin engebeli ve sarp arazi yapısının etkili olduğunu, bölgedeki doğa-insan ilişkisinin büyük bir mücadele ile sürdürüldüğünü ve bu mücadelenin kazanımının olmadığını ifade etmek gerekir. Giresun ve havalisi bahsi geçen sarp ve engebeli arazi yapısı ile yaylak kışlak hayat tarzının en güzel örneklerini bünyesinde barındırmaktadır. Bu hayat tarzı yörenin iktisadi, sosyal, kültürel, sanatsal, sosyolojik ve dinî hayatı üzerinde de belirleyici bir özelliğe sahiptir. Yöre insanının yaylak-kışlak arasındaki hareketlerine aynı zamanda iklim şartları yön vermekte ve hareketler iklime göre şekillenmektedir. Giresun havalisindeki yaylacılık bünyesinde birçok kültürel faaliyeti de barındırmakta ve aynı zamanda kültür hayatına ilham kaynağı teşkil etmektedir. Özellikle folklorik özellikler incelendiğinde bu konargöçer hayatın izlerini görmek mümkündür. Asırlardır sürdürülen “otçu göçü” ve “koç katım” gibi geleneksel bayramlar konargöçer hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmektedir. Aynı şekilde göç sırasındaki “düşün yeri eğlencesi”, “yol havaları” gibi kültürel uygulamalar konargöçer hayatın sanat ve musiki zenginliğinin göstergesidir. Bunların yanında hayvancılık üzerine birçok uygulamanın yörede devam ettiğini görmekteyiz. Yapılan çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi ve Giresun havalisinde konargöçer hayatın kültürel birikimleri ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğu Karadeniz, Giresun, Konargöçer, Kültür, Değerler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

DOĞU TÜRKİSTAN'DA UYGURLAR ARASINDA ONİKİ İMAMCI ŞİİLİK ETKİSİ: HOTEN SAHASI

Dr. Öğretim Üyesi Zahide Ay¹

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü

Özet

Bu çalışma 2015 ve 2016 yıllarındaki Hoten ve Yarkent'teki saha araştırmamızın bize sunduğu verilerden ilham alınarak hazırlanmıştır. Bu saha araştırmasına göre Doğu Türkistan'da Şii gruplar ve Şiilik etkisi üç başlık altında incelenmelidir: (1) Yarkent'te yaklaşık beş bin kişilik bir Oniki İmamcı Şii cemaat olduğu tespit edilmiştir. Yarkent'teki bu Şii cemaatin bir kısmı Yarkent'e göç etmiş Keşmirilerdir. Cemaatin dini liderlerinin Keşmiri olması geleneği hâlâ devam etmektedir. Bu Keşmiri cemaat liderlerinin aile tarihlerinin her biri saha araştırmamız sırasında toplanmıştır. Bu aile tarihlerinden en eskisi, kendi aile tarihini 1530'lu yıllara götürmektedir. (2) Yarkent'teki Oniki İmamcı Şiiler dışında Doğu Türkistan'da Şii İsmaililer de yaşamaktadırlar. Dağlık Pamir bölgesindeki Taşkurgan'da ve Yarkent'e bağlı Kargalık, Poskam, Buyluk, Zerepşad'da Sünni çoğunluk arasında yaşayan bu İsmaili Şiiler Taciktirler. (3) Bu iki farklı Şii cemaat dışında bir de Şii olmadığı halde, Şiilik unsurlarının yerel kültürde yoğun bir şekilde gözlendiği Hoten'den söz edilmelidir. Hoten'de Oniki imamların her birine atfen bir mezar bulunmaktadır. Ayrıca bu mezarların her biri için birer tezkire üretilmiştir. Bu tezkirelerin tamamı saha araştırmamız sırasında toplanmıştır. Biz bu bildiride, Doğu Türkistan'da gözlenen bu üç temel Şii etki arasından, Hoten'deki Şii unsurlar konusunu irdeleyeceğiz. Sahadan topladığımız daha çok antropolojik ve folklorik mahiyetteki tezkireler ve veriler eşliğinde, kaynak eser olarak da, Zelili Divanı, Molla Musa Sayrami'nin Tarih-i Hamidiye'si ile 20. asır başlarında bölgede arkeolojik çalışmalar yapmış olan Aurel Stein'in Sand-Bruide Ruins of Khoten adlı çalışması ve Gunnar Jarring'in Yarkent'le ilgili dökümanlarından yararlanacağız. Günümüzde ise Rahile Davut ve Ablimit Yasin'in çalışmaları, bu çalışmada sıkça başvurulacak eserlerdir. Şimdiye dek daha ziyade antropolojik açıdan çalışılan konuya, tarih metodolojisi perspektifinden yaklaşarak, temel problematiğimiz olan Şiilik unsurlarının Doğu Türkistan'a nasıl ve ne zaman girdiği üzerine sorusuna cevap aramaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Şiilik, Doğu Türkistan, Uygur, Hoten, Yarkent, Taşkurgan.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

GELENEK VE MODERNİZM BAĞLAMINDA SARI TRAKTÖR ROMANINDAKİ ‘TRAKTÖR’ SİMGESİ

Gülçin Tuğba Nurdan¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Köy Enstitülerinde yetişen bir öğretmen olan Talip Apaydın, Türk edebiyatında köy romanları ile varlığını kanıtlamış yazarlardandır. Talip Apaydın'ın ilk romanı olan ve 1958 yılında yayınlanan Sarı Traktör romanı köy romanı içerisinde yenilikçi tutumu destekleyen bir noktada yer almaktadır. Köye gelen traktör, tarımda makineleşmeye geçiş sürecini, yeniliği temsil eder. Her yeniliğe olduğu gibi traktöre de tepkili olan bir köy halkı ve bu yenilik, modernlik karşısında geleneksel tarım yöntemlerinin sakil kalması durumu temel olarak işlenmektedir. Yeni olan her şeye olan önyargılı tutum bu romanda da görülmektedir. Fakat romanda modern gibi traktör de büyük ilgi görmekte ve geleneksel tarım yöntemlerine kıyasla özellikle gençlerin gözdesi olmaktadır. Aynı zamanda yazar köyde çağdaş bir öğretmenin kahramanın görev yapması ile de Köy Enstitülerine bir göndermede bulunmuştur. Bu noktada da Köy Enstitülü yazar Apaydın'ın yeniliğin yanında olması ve köy halkını, toplumu eğitme amacı olduğunu görmekteyiz. Yazar bu tutumunu realist bir bakış açısıyla okurlara sunmaktadır. Tarım üzerinden yeniliğin, modernitenin vurgusunu yapan Talip Apaydın, köhne zihniyet eleştirisini Sarı Traktör romanında traktör simgesi ile vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sarı Traktör, Köy Enstitüsü, Traktör, Modernleşme, Tarımda Yenilik

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

HASAN ALİ TOPTAŞ'IN BEN BİR GÜRGEN DALIYIM ROMANI ÜZERİNE BİR DİL ÇALIŞMASI

Dr. Osman Türk¹

Özet

Bu çalışmada çağdaş Türk edebiyatının önemli temsilcilerinden olan Hasan Ali Toptaş'ın Ben Bir Gürgen Dalıyım romanındaki fiiller ele alınmıştır. Romanlar duygu ve düşüncelerin, hayallerin, felsefî görüşlerin, olgu ve olayların işlendiği edebî yönü zengin metinlerdir. Edebî zenginliklerinin yanında söz varlığı unsurlarıyla da önemli değere sahip metinlerdir. Bu bağlamda yola çıkarak, Hasan Ali Toptaş edebî kişiliği hakkında genel bilgi verildikten sonra, romanda yer alan fiillerin tespit edilip yapı bakımından incelenmesi amaçlanmaktadır. Hasan Ali Toptaş'ın Ben Bir Gürgen Dalıyım Romanında yer alan basit fiilleri tespit edip, bu fiilleri yapı bakımından incelenecektir. Fiiller tasnif edilip örnek verilirken romanda yer aldıkları cümlelerle birlikte sunulmuştur. Bu çalışma sonunda, Hasan Ali Toptaş'ın kullandığı fiiller ile Türkçede yapı bakımından fiiller hakkında bilgi verilmeye, Türkçenin türetme gücü ve fiil zenginliği ortaya konulmaya çalışılmıştır. . Fiillerin anlamları verilmemiş etimolojisi yapılmamıştır. Tespit edilen fiiller yapı bakımından tasnife tabii tutulduktan sonra romanda cümle içinde geçtiği örneklerle verilmiştir. Ayrıca romanda aynı fiilin başka sayfada ve satırda geçtiğini belirten referanslar verilmiştir. Örneğin; (12/2), referansın birinci sayısı sayfa numarasını, ikinci sayısı satır numarasını işaret etmektedir

Anahtar Kelimeler: Hasan Ali Toptaş, Dilbilgisi, Fiiller

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

İSLAMİYET'İN TÜRKÇEYE KAZANDIRDIĞI KELİMELER VE GÜNEŞ DİL TEORİSİ

Prof.Dr. Ömer Akdağ¹
¹KTO Karatay Üniversitesi

Özet

Dil bir milletin varlık sebebidir. Türkçe'mizde iki tür kelime vardır. Bunlardan biri kök itibarıyla Türkçe olan kelimelerdir. Bu kelimeler bizimdir. İkinci tür kelime kök bakımından Türkçe olmadığı halde Türkçe kıyafeti giydirilmiş olan kelimelerdir. Bu tür kelimeler milletimiz tarafından kabul gördüğü takdirde Türkçe olarak kabul edilirler. Kökü Türkçe olmadığı halde milletimizin asırlarca kullandığı ve Türkçeye kazandırdığı kelimelere “fethedilmiş” kelimeler denir. Çok tekrar edilen kelime “kazanılmış” kabul edilir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla İslam dünyasında en çok tekrar edilenlerin başında besmele ve Fatiha suresi gelir. Her Müslüman sadece ibadet ederken değil, her işine başlarken de besmele çeker. Şüphesiz bütün Müslümanlar Kur'an-ı Kerim'e ve sevgili peygamberimize hürmetin en yükseğini gösterirler. Fakat Türk milletinin İslamiyet ile olan münasebeti diğer milletlerden bazı yönleriyle farklıdır. Bunlardan biri Kur'an-ı Kerim'deki kelimelerin büyük bir çoğunluğunun lafzen ve anlam bakımından aynen Türkçeye geçmesidir. Bu durum, Türk milletinin Kur'an ile bütünleşmesinin tabii bir sonucudur. Kur'an-ı Kerim'de bulunan kelimelerin Türkçeye geçtiği hususunda bildiğimiz kadarıyla bir araştırma mevcut değildir. Fakat bizim yapabildiğimiz tespitlere göre, Kur'an-ı Kerim'deki bütün ayetlerden her birinden en az iki kelime, şu anda Türkçede kullanılmaktadır. 1932'de başlayıp 1936'da Güneş Dil Teorisiyle “vazgeçildiği” ifade edilen “öztürkçe” uygulamasıyla Türkçemiz kelime ve kavram zenginliği bakımından ciddi kırılmalar yaşamıştır. Yüzlerce yıl kullanageldiğimiz kelimelerin bir kısmını Güneş Dil Teorisiyle “kurtarabilmişsek de” halen devam etmekte olan “sadeleştirme, öztürkçe, arı Türkçe” isimleri altında lisanımızın fakirleştirilmesine devam edildiğini esefle görmekteyiz. Bu tebliğde; İslamiyet'in dilimize kazandırdığı kelimelerden örnekler verilerek, Türkçenin yüzyıllar boyunca kazandığı derinlik üzerinde durularak, milletçe varlık sebebimiz olan dilimizin muhafazasının önemine dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Dil, Kelime, Tasfiye,

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KARİZMATİK OTORİTE OLARAK KÖL TEGIN VE BİLGE KAĞAN

Aylin Benazır Ateş¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Çalışmada Weber'in karizmatik otorite tipi temelinde Köl Tegin ve Bilge Kağan incelenmektedir. Weber rızaya dayalı, meşru iktidara otorite adını vermektedir. Weber'e göre üç farklı otorite tipi bulunmaktadır, bunlardan biri de karizmatik otoritedir. Liderin kişisel özellikleri, kutsallığı, gücü karizmatik otoritenin meşruluğunu sağlamaktadır. Toplum lidere bağlıdır ve bu bağlılıktaki temel etken karizmatik otoritenin olağanüstü kişisel özellikleridir. Orhon Yazıtlarında Bilge Kağan olağanüstü bir güce sahip olduğunu, yetkiyi ebedi gökten aldığını ve kendi talihi sayesinde tahta oturduğunu açıklamaktadır. Yazıtlarda Köl Tegin ve Bilge Kağan'ın detaylı bir biçimde kahramanlıkları anlatılmaktadır. Burada her ikisinin de önemli başarılar gösterdikleri ve Türk halkını ebedi kılmak için verdikleri mücadele dikkat çekmektedir. Karizmatik otorite modelinin ortaya çıkmasındaki bir diğer önemli etken ise toplumda kargaşa ve buhran döneminin var olmasıdır. Bu bağlamda karizmatik otorite için toplumu kaostan kurtarmayı başaran ve bir arada tutan kişi demek mümkündür. Yazıtlardaki bilgiler doğrultusunda Köl Tegin ve Bilge Kağan'ın toplum üzerindeki olumlu etkisinden söz etmek mümkündür. Bilge Kağan kötü durumda olan perişan bir halka kağan olmuştur. Ayrıca Bilge Kağan, birçoğu köle olan, dağınık ve kötü koşullarda yaşayan halkı düzene soktuğunu, yasalarla bu düzenlemeyi tesis ettiğini söylemektedir. Ölmek üzere olan halka iyi koşullarda yaşama imkanı sunduğunu, yoksulu zengin kıldığını belirtmekte ve halkı kendine tamamen tabi kıldığını söylemektedir. İyi koşullara ulaşan halkın rıza göstererek tabi olduğunu varsaymak mümkündür. Toplumun yasalar vasıtasıyla bir arada tutulması da bir diğer meşruiyet göstergesi olarak kabul edilebilmelidir. Bu bağlamda çalışma Yazıtlardaki bilgiler ışığında Köl Tegin ve Bilge Kağan'ı karizmatik otorite olarak kabul etmenin mümkün olduğunu açıklamaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orhon Yazıtları, Kağan, Karizmatik Otorite

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KIPÇAK SAHASI TÜRK DESTANLARINDA AİLEYE İLİŞKİN DEĞERLER (KAZAK-KIRGIZ ÖRNEĞİ)

Zeynep Nur Zeybek¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Toplumun en küçük ögesi olan, topluma ait maddi ve manevi bütün değerleri bünyesinde barındıran aile kurumunu öğrenmeden geçmiş ve günümüzü anlamak, dönemler arasında ilişki kurmak; toplumsal, ailevi ve nihayetinde bireysel refleksleri algılamak çok güçtür. Aile toplumun temel taşı niteliğine bürünmüş, onun bozulması, toplumun dağılmasına kadar varmış; onun şekillenmesi ile de toplumların inşası ve bekası mümkün olmuştur. Her millet kendi destanlarında kendi geçmişini bulur. Bu geçmişe, aile kurumunun dünü de dahildir. Bu çalışmada, Türk kültürünün en önemli sözlü gelenek ürünlerinden biri olan destan türünün örneklerinden, Kıpçak sahasında yazılmış olan Kazak ve Kırgız destanları incelenecek, bireyin doğumundan ölümüne kadar sürdürdüğü gelenek ve göreneklerin karşılaştırmalı çözümlemesi yapılacak, aileye ve dolayısıyla topluma ait manevi değerler de ele alınarak özelinde bugün dahi yaşayan ritüeller ve bunların etrafında ortaya çıkan kısmen inanca evrilmiş değerler irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Destan, Aile, Kıpçak, Kazak, Kırgız, Türk

Sözlü Sunum

KORE VE TÜRK MİTOLOJİSİNDE HAYVAN SEMBOLLERİ

Araştırmacı Hyunjoo Park¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Her ülke ve millet kendine özgü bir mitolojiye sahiptir. Bir ülkenin kültürü ve edebiyatını anlamak için öncelikle o ülkenin sahip olduğu milli mitolojisini incelemek gerekmektedir. Çünkü bu milli mitoloji bir milletin düşünce yapısını ve kültürünü oluşturan temel öge olmakla birlikte bu tarih ve edebiyatın temeli oluşturan unsurunu da oluşturmaktadır. Bu başlık altında bakıldığında Türkiye ve Kore iki ülkenin de oldukça eski tarih ve edebiyatı olduğu gözükmemektedir. Türkiye ve Kore coğrafi açıdan birbirine uzak olmasına rağmen; birbirleriyle kültürel benzerliklere sahiptir. Bu nedenle, iki ülkeyi daha iyi anlayabilmek için, ülkelerin kökenlerini oluşturan mitolojilerinin araştırılması gerekmektedir. Özellikle mitolojik unsurları inceleyip ortak noktalarını bulmak çok önemlidir. Bu çalışma, Türkiye ve Kore'nin mitolojilerinde yer alan hayvan sembolleri incelemektedir. İki ülkenin de kendi "yaratılış mitolojisinde" yer alan hayvanları ve dört yönü temsil eden dört hayvanın anlam ve sembolleri incelemiştir. Son olarak bu dört hayvanların mitoloji içindeki işlenişlerine yer verilerek değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Sembol, Anka Kuşu, Kaplan, Ejderha, Kaplumbağa.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KÜLTÜREL BELLEĞİ ÇAĞIN İLETİŞİM OLANAKLARIYLA GENÇ KUŞAKLARIN PAYLAŞIMINA AÇMAYA DAİR BİR UYGULAMA ÖNERİSİ

Dr. Meral Çakır¹

¹Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi

Özet

Her ulus, toplumsal belleğini oluşturan, tarihini, ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel yapısını anlatan; toplumun kimi özelliklerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan kültürel belleğini korumak ve gelecek kuşaklara aktarabilmek için çaba içindedir. Kültürel miras açısından son derece zengin olan ülkemizde de kültürel miras ürünlerinin kaydedilip korunmasına yönelik çalışmalar yürütülmekte ancak bu çalışmaların toplumla buluşturulması; yeni kuşakların kültürümüzü tanıyıp benimsemesi konusunda zayıf kalmaktadır. Uzun süreler yoğun emek harcanarak yapılan çalışmalar da toplumla buluşması sağlanamadığı için kütüphane raflarında ya da arşivlerde ulaşmayı beklemektedir. Kültürel mirasımızın temel öğelerinden halk anlatılarının bilinirliğine dair araştırmada hem genç kuşağın hem de yetişkinlerin kendi halk anlatılarımızı bilmediği, başka toplumların halk anlatılarını daha fazla bildiği belirlenmiştir. Enformasyon kaynaklarına ilişkin araştırmanın sonuçları da göstermektedir ki Çocuk ve gençlerimiz kendi kültürlerinden beslenemedikleri gibi başka kültürlerle de tam uyum sağlayamamakta; kendi kültürüne yabancı, farklı kültür ortamlarında eğreti kalmaktadır. Dolayısıyla yeni kuşakların kültür mirasımızı tanıması, benimsemesi ve kültürel belleğimizden beslenebilmelerini sağlamak için çaba göstermelerini beklemek yerine onlara ulaşmanın yollarını bulmak gerekmektedir. Bu çalışmada kültürel mirasımızı yeni kuşaklara tanıtmak ve kültürel belleğimizden beslenebilmelerine katkıda bulunmak amacıyla geliştirilen uygulama önerilerine yer verilmektedir. Çalışmanın ilk bölümünde kültürel mirasın yeni kuşaklara aktarılmasını engelleyen unsurlar irdelenmekte, ikinci bölümünde bu unsurların bilinçli bir yaklaşımla engelleyici değil tam tersine destekleyici bir işlev görmesini sağlayacak önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kültürel Bellek, Somut Olmayan Kültürel Miras, İletişim Teknolojileri, Kültürel Emperyalizm, Halk Anlatıları

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

NAMES GIVEN TO ANIMALS IN NORTHERN CYPRUS FOLKLORE

Res. Asst. Ph.D., DVC. Nigar Yerlikaya¹ , Assoc. Prof. Dr. Özgül Küçükaslan²

¹Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary History and Deontology, Ankara, Turkey

²Dicle University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary History and Deontology, Diyarbakır.

Abstract

The aim of this research, conducted within the topic “names given to animals” with the scope of folklore researches in Veterinary Medicine, is to determine naming diversity for animal species by interviewing people in Turkish Public living in northern part of Cyprus Island. Material of this study consisted of written data obtained from “information collection form” from the people living in Nicosia, Güzelyurt, İskele, Kyrenia and Famagusta. For this purpose, 50 people were interviewed between June 15 and December 30, 2017 and 151 obtained data was classified under six titles as; “names given to offspring”, “names given to female animals”, “names given to male animals”, “names given according to age”, “names given according to breeding status” and “names given to other animals”. When data is compared with the findings of similar studies conducted in Turkey, it is considered that majority of given names are either same, or quite similar. In addition, different names in the local language are thought to originate from interactions with the Greek Populated Southern Cyprus. As a conclusion, when the results of this research are evaluated within the scope of folklore researches in veterinary medicine, it can be argued that they contribute to the current literature on the subject, especially the words related to animal husbandry.

Keywords: Naming, Folklore, Animals, TRNC, Veterinary Medicine

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KUZEY MAKEDONYALEKTÜR-OKUMA KİTAPLARI LİSTESİNDE YER ALAN TÜRKİYELİ YAZARLAR VE KİTAPLARI

Dr. Öğretim Üyesi Zeki Gurel-Rabia Betül Gürel¹

¹Gazi Üniversitesi

Özet

Makedonya Cumhuriyeti, 1990 yılından sonra dağılan Yugoslavya Devletinden sonra bağımsızlığına kavuşmuştur. Makedonya Cumhuriyeti, 2019 yılı başı itibariyle Makedonya Meclisinin aldığı bir kararla artık uluslararası arenada Kuzey Makedonya Cumhuriyeti olarak anılmaktadır. Kuzey Makedonya'nın Yugoslavya Devletinin bir parçası olduğu zamanlarda daha devletin ilköğretim ve lise seviyesindeki eğitim öğrencileri için zorunlu lektür-okuma kitabı listesi oluşturduğunu görüyoruz. Kuzey Makedonya'da lektür-okuma kitapları listesi demek bizim Türkiye'deki 100 temel Eser listesi demek gibi bir şeydir. Bu konuda bizim ulaşta bildiğimiz en eski liste 1988 tarihli bir listedir. Bu liste; daha önceki listelerin Makedonya Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından 1988 yılında resmîyet kazandırılan Ders Plan ve Programlarındaki listedir. Bu liste 2019 yılında güncellenerek yeni bir liste oluşturulmuştur. Biz bildirimizde her iki listede de yer alan kitapların ve yazarlarının adlarını her seviye için ayrı ayrı vererek bunların içinde Türkiyeli yazarlara ve kitaplarına dikkatleri çekeceğiz. Sonuçta da hâlihazırda Kuzey Makedonya'da Türkçe eğitim gören çocukların lektür-Okuma kitapları probleminin neler olduğunu ve bu problemlerin aşılması için nelerin yapılması gerektiğini ilgili ve yetkililerin dikkatlerine sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Makedonya, Lektür-Okuma Kitapları, Kuzey Makedonya'da Lektür-Okuma Kitapları, Kuzey Makedonya'daki Lektür-Okuma Kitapları Listesinde Türkiyeli Yazarlar ve Kitapları

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MODERN KAFE İŞLETMECİLİĞİNE NOSTALJİK BİR YAKLAŞIM: ANKARA HAMAMÖNÜ ÖRNEĞİ

Okutman Mine Akdemir¹

¹Active English

Özet

Kent kimliğinin oluşmasında tarihi yapıların varlığı önemlidir. Bu yapıların günümüze kadar varlıklarını sağlamaları onları koruma ile ilgilidir. Bugün tarihi Ankara evlerinin bulunduğu Hamamönü restorasyon ve rekonstrüksiyon çalışmaları ile korunmaya çalışılmıştır. Bu bildiride Hamamönü'nün genel yapısı ve nostalji kavramı üzerinde durularak nostalji bakış açısıyla kafeler incelenmiştir. çalışmanın amacı; tarihi miras olarak kabul ettiğimiz kültürel varlıklarımızı korumanın önemini vurgulamak ve kültürel simgelerin varlığını sağlamaktır. Bu kapsamda Hamamönü'nde bulunan Tahtakale Kahvecisi ve Yeşilçam Turkuaz Bahçe kafe örnek alınmış burada sergilenen eşyalar nostaljik bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hamamönü, Yeşilçam Turkuaz Bahçe Kafe, Tahtakale Kahvecisi, Nostalji, Kültür

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

MÜZİK ARABULUCULUĞU

Dr. Lucia Gerbino¹

¹Özel İtalyan Lisesi

Özet

Çağdaş karşılaştırmalı etnomüzikoloji çerçevesinde hümanist Luis Vives'in müzik pedagojisine göre Türkiye, İtalya ve İspanya arasında "ninni" lerin popüler müzik uygulamalarındaki ses diyalogu . ABSTRACT Disiplinlerarası, karşılaştırmalı tarih ve demo-etno-antropolojik izler taşıyan bu araştırma, öncelikle humanist Luis Vives'in müzik pedagojisi ile antik Yakın Ortadoğu ve Batı müziği arasındaki müziğin antropoloji ahlakı ilişkisini ele alarak müzikal arabuluculuk anlamında Türkiye'deki "ninnilerin" etnomüzikolojik durumunu değerlendirmeyi ve farklı açılardan ele almayı hedeflemektedir. Araştırma, doktora tezime olan , XV ve XVI yüzyılları arasında Avrupa'da her alanda uygulanan otantik bir metodoloji olarak Valenciaya'lı Luis Vives'in eğitim arabuluculuğu üzerinden geliştirilmiştir. Tarihsel "ninni" fenomeninin müzikal estetik karakteri, çağdaş ve modern Türk ve İspanyol yapımcılığın büyük kısmı tarafından müzik tarihi çerçevesinde özellikle yapısalcılığın ve müzikal improvizasyonun yoksunluğu olarak Türk müziğinde, pure müzikte (modal, ezatonik, ottotonik, pentatonic) kutsal müzik ve primordial müzikte açıkça ortaya konmuştur. "Sonsuzluk ruhu, büyük ve küçük sonsuzluğun içinde yaşayan milyonlarca var olana atıfta bulunan ve armonileri müziğin birlikteliğini veren" (Panno G., Atti dell'Accademia degli Agiati 2006: 335) Türk ninnilerinin yapısının özgünlük, konu ve seçilen ana başlıklar, kullanılan yöntemler açısından incelenmesi araştırma konusu içinde yer almaktadır. Böylelikle etnomüzikal yapılandırma süreçleri aracılığı ve tarihsel-karşılaştırmalı sembollerin yeniden ele alınması ile yenilikçi müzikal- estetik paternelerin oluşturulması söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Ninni, Geleneksel Türk Müziği Şarkıları, Luis Vives, Etnomüzikoloji, Qualitativ Araştırma, Sosyal İşlev, Sembol Eğitimi.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

NURETTİN TOPÇU’NUN “İSLAM VE İNSAN MEVLANA VE TASAVVUF” ESERİNDE YER ALAN DEYİM VE ATASÖZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Osman Türk¹

Özet

Dil insan olmanın simgesidir. İnsan olabilmenin gereği, düşünce ve duygunun gelişmişliği, saygı ve sevginin vazgeçilmezliği olan dil, milletlerin geçmişten günümüze ve geleceğe devraldıkları bir mirastır. Aynı dili konuşan bireylerin aynı geçmiş, kültür ve değerlere yani ortak bir kadere sahip oldukları bilinen bir gerçektir. Dil belli bir coğrafyanın o coğrafyada yaşayan belli bir toplumun izlerini taşıyarak meydana gelir. Deyimlerimiz ulusumuzun değer, norm ve sosyal kontrol unsurlarını, inançlarını, geleneklerini belirgin bir biçimde bünyesinde taşımakta ve parçası olduğu dil yardımıyla da yukarıda sıralananları gelecek kuşaklara aktarmada önemli bir rol üstlenmektedir. Her ulusun deyimleri, kendi varlığının ve benliğinin aynasıdır. Atasözlerinde bir ulusun düşünceleri, yaşayışları, inançları, gelenekleri görülür. Atasözleri, ulusların zekâlarındaki keskinliği, hayallerindeki genişliği, duygularındaki inceliği belirten en değerli örneklerdir. Bu sözler, derin felsefelerden başka güzel buluşlarla, parlak nüktelerle, ince alaylarla, sert taşlamalarla doludur. Böylece her atasözü kendi ulusunun damgasını taşır. Atasözlerinin halk edebiyatı türü olarak düz konuşmadan bağımsız bir varlığı düşünülemez; yani atalar sözü, masal ya da türkü gibi durup dururken tek başına söylenemez. Bir atasözünün söylenmesi için belli bir vesilenin ortaya çıkması gereklidir. Çalışmanın esas konusu deyim ve atasözü oluşturmaktır. Yapılan çalışmada, Nurettin Topçu’nun “İslam ve İnsan Mevlana ve Tasavvuf” isimli eserinde kullanılan deyim ve atasözü tespit edilmiş ve tespit edilen deyimlerin anlamları bulunmuş, sayfa ve satır numaralarına göre yerleştirilmiştir. Araştırmada romanda tespit edilen deyimler gruplara ayrılmıştır. Gruplama deyimlerin romanda yer aldığı sayfa ve satır numaraları belirtilerek yapılmıştır. Deyimler gruplara ayrıldıktan sonra sayısı belirtilmiştir. Bunun sonucunda deyimlerin en çok hangisinin kullanımına yer verildiği belirtilmiştir. Çalışma sonunda farklı ve yeni keşfedilmiş deyimler varsa bunları belirtmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Nurettin Topçu, Deyim ve Atasözü, Halk Kültür

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

PAN-TÜRKİST BAĞLAMDA TÜRK HALK KÜLTÜRÜNDE EKMEK

Uzman Gülçin Balat¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Türk mutfak kültürünün en kutsal besini ekmektir. İnsanların beslenme ihtiyaçlarının temelinde ekmek vardır. Bu bakımdan ekmeğin hem fiziksel hem de kültürel işlevleri vardır. Türk mutfak kültürü bağlamında değerlendirildiğinde ekmek kavramının tüm Türk topluluklarında temel beslenme kaynağı olmasının yanında ekmeğin kutsal bir kimliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. İnsan hayatının birçok alanında çeşitli işlevlerde yer alan ekmek, Türk Dünyası kapsamında farklı coğrafyalarda bulunun Türk toplulukları arasında kültür birliğini somut olarak sağlayan önemli bir unsurdur. Geçiş dönemleri başta olmak üzere halk inanışları ve günlük hayatta da ekmeğin önemli bir yeri vardır. Beslenme ihtiyacının ortaya çıkardığı kültürel özellikler, Pantürkist bağlamda Türk Dünyası'nda ekmek unsuru üzerinde müştereklikler olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada, ekmeğin Pantürkist bağlamda Türk Dünya'sı dairesinde sahip olduğu işlevler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk, Halk Kültürü, Ekmek.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Poster Bildiri

PROF. DR. FUAT SEZGİN'İN “İSLAM'DA BİLİM VE TEKNİK” ADLI ESERİNDE YER VERİLEN ALET VE GEREÇLER KAPSAMINDA MÜSLÜMAN ALİMLERİN BİLİM DÜNYASINA KATKILARI

Rıdvan Demir¹ , Utku Keskin²

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Yüksek Lisans
Programı Öğrencisi, Bilkent/

²Tıp Tarihi ve Etik Bilim Uzmanı, Bilkent/

Özet

1924 yılında doğan kıymetli Türk Bilim Tarihçisi Prof. Dr. Fuat Sezgin, 1943 yılında İstanbul'a gelmiş ve burada İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nden hocası Helmut Ritter'in önerisiyle çalışmalarına İslâm kültürü alanında ve bilimler tarihinde yön vermiştir. İlki, Buhârî'nin Kaynakları, isimli diğeri ise Câbir b. Hayyân'ı konu edindiği iki doktora sahibi Prof. Dr. Fuat Sezgin, 1954 yılında doçent olmuş ve Frankfurt Üniversitesi'nde ikinci doktorasını sunmuş olduğu 1965 yılını müteakip yıl profesörlüğe yükselmiştir. İslâm bilim adamlarının bugünün bilimi ve tekniğine yaptığı katkıları yönünden, ortaya konulan verileri ve tespitleri; keşif, icat ve pek çok orijinal bulgu bağlamında bizlere sunmakta olan değerli bilim insanının, bilim tarihi alan yazınına pek çok kapsamlı eser kazandırdığı bilinmektedir. Bu kapsamlı eserlerden biri de beş ciltlik takım halinde yayımlanmış olan “İslam'da Bilim ve Teknik” adlı eseridir. Prof. Dr. Fuat Sezgin'in çalışmalarının uzun yıllar süren bir ürünü olan eser, sırasıyla astronomi, coğrafya, denizcilik, saatler, geometri, optik, tıp, kimya, mineraller, fosil oluşumları, fizik, mimari, savaş tekniği antik objeler ile cam ve seramik konularını ele almaktadır. Çalışmamızda, söz konusu eserde sergilenmekte olan ve çeşitli disiplinlere ait pek çok araç-gereç-malzeme incelenmiştir. Bu inceleme yöntemiyle İslam dünyasının, uygarlığın gelişimi yönünde gerçekleştirdiği kazanımlar ve bu yönde elde ettiği başarılar özelinde, topluma bilim tarihi ve bilim felsefesi alanında nelerin aktarılabilceği tartışmaya açılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilim Felsefesi, Bilim Tarihi, İslam'da Bilim ve Teknik, Prof. Dr. Fuat Sezgin.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

ORTAOKUL 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI'NDA YER ALAN ETKİNLİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç.Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş¹

¹Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Türkçenin bütün hedef kitlelere öğretiminde bütün öğretmen ve öğrencilerin kullandığı en yaygın materyal ders kitaplarıdır. Türkçe dersinin hedeflerine ulaşması için öğretim programında yer alan kazanımlar, ders kitaplarında yer alan edebî metinler ve etkinlikler aracılığıyla öğrencilere sunulmaktadır. Kitaplarda yer alan etkinliklerin temel dil becerilerini öğrencilere kazandırabilecek yetkinlikte, akademik araştırmalarla gelişen yöntem ve teknik bilgisini muhteva edecek biçimde hazırlanması beklenmektedir. Bu çalışmada 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan etkinliklerin öğretimsel açıdan sınıflandırılması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Belgesel tarama olarak da adlandırılan doküman incelemesinde temel amaç araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren materyallerin analiz edilmesidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 8 Ders Kitabı incelenmiş ve kitapta yer alan etkinlikler öğretimsel hedefler doğrultusunda sınıflandırılmıştır. İlgili sınıflandırma esnasında uzman görüşünden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Ders Kitabı, Etkinlikler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SIYASİ SINIRLAR VE İCRACI KİMLİĞİ BAĞLAMLARINDA HAN ORBA HANGİ DESTANCILIK GELENEĞİ İÇERİSİNDE DEĞERLENDİRİLEBİLİR'

Dr. Öğretim Üyesi Erhan Aktaş¹

¹Kırklareli Üniversitesi

Özet

Türk Dünyası destancılık geleneklerine baktığımızda neredeyse tüm bölgelerde bir icra geleneğinin ve buna bağlı olarak mekteplerin ortaya çıktığı görülmektedir. Aynı icra geleneği içerisinde birden fazla mektebin oluştuğu da dikkati çekmektedir. Bu destancılık bölgelerinde icracılara verilen adlardan, mekteplerin oluşma şartları ve süreçlerine, mektepler çevresinde yaratılan ürünlerin içerik ve şekil özelliklerine kadar birbirinden farklı hususiyetler de ayrıca göze çarpmaktadır. Bu minvalde Türk Dünyası destancılık gelenekleri içerisinde Güney Sibirya Türk halklarından biri olan Hakasların destan geleneğinin mektepleşme konusunda diğer boy geleneklerinden ayrıldığını görmekteyiz. Hakasların ağırlıklı olarak yaşadığı bölgeden uzakta meskün soydaşlarıyla karşılaştırılması bir kenara, komşu Sibirya Türk gruplarında bile çok sayıda mektep ve burada yetişen icracı olmasına rağmen Hakas destancılığında bu durumun olmadığını veya son derece sili bir şekilde yer aldığını tanık ediyoruz. Bu bildiri çerçevesince değineceğimiz ilk konu asıl mesele ile ilişkili olması nedeniyle bu olacaktır. Asıl irdedeceğimiz konu ise Çarlık Rusya döneminde başlayıp özellikle Sovyet Rusya devrinde kesin bir hal alan siyasi sınırlar içerisinde yaşayan aynı Türk grubunda bulunmakla birlikte farklı boy veya aşirete mensup destan icracılarının ve bunların yaratmış oldukları ürünlerin hangi destan geleneği ve varsa mektebi içerisinde değerlendirilebilecekleri üzerinedir. Han Orba destanı, ilmî literatürde Hakas destanı olarak geçmektedir. Ancak bu destanın icracısı günümüzde Hakasya Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan Şor Türklerine mensup bir temsilcidir. Belirli bir mektep adı ve icra üslubu bulunmayan, usta-çırak ilişkisi kesin bir şekilde görülmeyen Hakas destan geleneği içerisinde yer alan bu destan ve temsilcisi Şor Türklerinden Semyon İvanoviç Şulbayev ve yaratımları, Hakasya Cumhuriyeti'nin siyasi sınırları dışında yer alan Kemerova Oblastı'nda (eski adıyla Dağlık Şorya) mektepleşme özellikleri gösteren Şor destancılık geleneğinde mi yoksa bizzat yaratımın gerçekleştirildiği Hakas(ya) destancılık geleneği bünyesinde mi ele alınmalıdır? Bu bildiride bu soruya elden geldiğince cevap aranacak ve bu minvalde değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güney Sibirya Folkloru, Hakas Destan Geleneği, Destan Mektepleri Meselesi, Semyon İvanoviç Şulbayev, Han Orba Destanı

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

SÖZLÜ KÜLTÜR ÜRÜNLERİNİN KÜLTÜREL MİRASIN AKTARIMDAKİ İŞLEVLERİ

Dr. Seda Gedik¹

Özet

Dil, toplumların duygu ve düşüncelerini, hayata bakış açılarını, gelenek-göreneklerini, inançlarını vb. içeren önemli bir kaynaktır. Bir toplumun dili incelendiğinde ortaya çıkan ve o dilde çok kullanılan ninnilerin, bilmecelelerin, deyimlerin, atasözlerinin, destanların, halk hikâyelerinin vb. o toplum hakkında bize oldukça fazla bilgi verdiği görülmektedir. Dilleri şekillendiren ait oldukları toplumların kültürleridir. Bu nedenle bir toplumu tanımak için öncelikle o toplumun dilini bilmek gerekir. Çünkü dil ait olduğu topluma göre şekillenir ve onun değerlerini, gelenek ve göreneklerini, hayata bakış açılarını, kültürünü vb. daha sonraki nesillere taşır. Bu yönüyle dil, bir toplumun kültürünün geçmişten gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir kanaldır. Örneğin; ninniler vasıtasıyla anneler, çocuklarına ait oldukları toplumun kültürünü aktarır ve bu sayede çocuk, dilin kültürel aktarımdaki işlevinden daha küçükken faydalanma olanağı yakalamış olur. Aynı durum diğer sözlü ürünler için de geçerlidir. Bu nedenle dilin kültürel aktarımdaki işlevinden tam olarak yararlanmak ve kültürel değerleri gelecek nesillere aktarabilmek amacıyla sözlü kültür ürünlerini kullanmak gerekmektedir. Özellikle ilkökul ve ortaokul düzeyindeki çocukların ait oldukları toplumun kültürel birikimini sağlıklı ve tam olarak öğrenmesinde sözlü kültür ürünlerinden yararlanılmalıdır. Bu da ancak Türkçe ders kitaplarında sözlü kültür ürünlerine ağırlık verilmesiyle sağlanır. Çünkü okullar, çocukların ait oldukları toplumun kültürünü bütüncül şekilde öğrenmesinin sağlandığı yerlerdir. Bu çalışmanın amacı da hem sözlü kültür ürünlerinin kültürel aktarımdaki önemini ortaya koymak hem de Türkçe ders kitaplarında sözlü kültür ürünlerinin yoğunlukta olması gerekliliğine dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü Kültür, Dil, Kültürel Aktarım, Türkçe Eğitimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TİCARET, SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYATIN KAVŞAĞI: KARAHÖYÜK PAZARI

Dr. Selda Özgün Cirtil¹ , Dr. Öğretim Üyesi Saim Cirtil¹

¹Pamukkale Üniversitesi

Özet

İnsanoğlu var olduğu andan itibaren ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla hep bir ticari faaliyet içerisinde olmuştur. İlk etapta değiş-tokuş mantığıyla yapılan bu faaliyetler, yerleşik hayata geçilip üretimin başlaması ve artarak devam etmesi ile birlikte gelişerek büyümüş ve hız kazanmıştır. Bunun sonucu olarak da en eski dönemlerden itibaren ticari hayata yön veren pazarlar kurulmaya başlanmıştır. Pazarlar kuruldukları yerlerdeki ticaret hayatının en canlı en hareketli alanları olarak iki farklı şekilde karşımıza çıkarlar. Bunları, yılda bir defa kurulan bazen günlerce bazen de haftalarca devam eden, daha çok panayır olarak adlandırılan pazarlar ile hafta da bir kere kurulan süreklilik gösteren pazarlar olarak ikiye ayırabiliriz. Yıllık kurulan pazarlar, ulusal olabileceği gibi uluslararası olarak da düzenlenmişlerdir. Daha çok yöresel ticari hayatı temsil eden, ikinci grubu oluşturan haftalık kurulan pazarlar ise kent, kasaba, köy gibi yerleşme yerlerinde veya bunların yakınlarında, önemli yol güzergahları üzerinde halkın rahatlıkla ulaşabileceği geniş alanlarda kurulan pazarlardır. Böylelikle bu alanlar ürünlerin alınıp-satıldığı, ticaret vasıtasıyla insanların birbirleriyle kaynaştığı, sosyal ve kültürel alanlar olarak da değerlendirilebilirler. Karahöyük Pazarı, Denizli'nin Acıpayam İlçesi'ne bağlı ismini yakınlarında bulunan höyük yerleşmesinden alan Karahöyük Köyü'nde yer almaktadır. Farklı yörelerden tüccarların katıldığı Pazar, bulunduğu bölgenin ithalat ve ihracat merkezi gibi işlev kazanmıştır. Anadolu'ya gelen bazı seyyahların geçtikleri yol güzergahında bulunması hasebiyle değindikleri Karahöyük Pazarı, köyün güneydoğusunda geniş bir mera üzerinde yer almaktadır. Başta hayvan olmak üzere her türlü ürünün alım-satımının yapıldığı Karahöyük pazarının en önemli yanı, büyük bir kompleks olan özgün pazar yapılarının günümüze kadar gelebilmiş olmasıdır. Gerçekleştirilen bu çalışma ile Karahöyük Pazarı, gerek kurulum ve tarihi, gerekse de günümüze ulaşmış mimarisi ile ele alınmaya, tanıtılmaya ve değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Pazar, Denizli, Karahöyük Pazarı, Ticari Hayat, Kırsal Mimari

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TUNCELİ'DE TABİAT KÜLTLERİ

Gözde Bahar Çevik¹

¹Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Eski Türk toplulukları, tabiatla mevcut olan varlıkların gizli bir mahiyet taşıdığına inanmaktaydı. Bu varlıkların insanları işitebildiği, onlara iyilik ya da kötülük yapabildiği inanışları mevcuttu. Bu inanışlar, İslamiyet sonrasında çoğunlukla yok olmuştur fakat hayatımızdan tamamen çıkmış değildir. Özellikle Anadolu'da tabiat kültlerine olan inanışlar hala devam etmektedir; insanlar hala ağaçlara çaput bağlayıp, şifalı olduğuna inanılan sulardan içip çeşitli dileklerde bulunmaya devam etmektedirler. Bu çalışmada; tabiat kültürünün Tunceli ilinde geçmişte ve bugün nasıl yaşamakta, ne gibi ritüellerle varlıklarını sürdürmekte olduğu sorularına yanıt aranacaktır. Tunceli ili, içinde bulunduğu coğrafya itibarıyla tabiatla iç içe olduğu için tabiat kültürleri hala canlı olarak bu topraklarla varlığını sürdürmektedir. Tabiat kültlerine ait materyalin daha fazla bulunacağı düşüncesiyle alan çalışması için Tunceli ili seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kült

Sözlü Sunum

ŞAHZADE BEHRAM VE MELİKE DİLİRİZ DESTANI'NDA “SIRADIŞI” BİR YARIŞMACI: HIZIR

Esra Çam¹

¹Ege Üniversitesi

Özet

Uygurlar, yüzyıllardır tarih sahnesinde yer alan köklü bir Türk boyudur. Uygur halkının yaratmış olduğu sözlü anlatılar da bu köklü geçmişle paralel olarak şekillenmekte, Uygur Türklerinin yaşayış biçimleri, yönetim şekilleri, inançları gibi unsurlardan izler taşımaktadır. Türk halk inancında önemli bir yere sahip olan Hızır; masal, destan, halk hikayeleri gibi türlerde sıklıkla yer alan bir tiptir. “Kahramana yardım eden”, “yol gösteren”, “dua eden”, “ak sakallı”, “olağanüstü güçlere sahip” gibi pek çok özelliğe olan Hızır'ın bir diğer özelliği kahramanların zor durumlarında aniden ortaya çıkıp ve kahramana yardım ettikten sonra ortadan kaybolan bir tip olmasıdır. Uygur anlatılarından “Şahzade Behram ve Melike Dilriz” adlı destanda “Hızır Aleyhisselam” Tanrı tarafından görevlendirilen ve destanda aktif olarak yer alan bir tip olarak karşımıza çıkmaktadır. Halk arasında sürekli gezme, yardımcı olma özelliğiyle Doğu Türkistan Türkleri arasında da kut iyesi olarak bilinen “Kıdır” inancının kalıntılarının anlatıda “Hızır” adıyla yer aldığını ifade etmemiz mümkündür. Çalışmamızda, “Hızır Aleyhisselam” olarak adlandırılan tipten yola çıkarak İslamiyet öncesi ve sonrası inançların anlatılara etkisi üzerinde değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uygur, destan, halk hikayesi, Hızır, Kıdır

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ'NDEKİ MASALLARIN İNCELENMESİ

Cemre Urhan¹

¹Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Özet

Masal halkın ortak malı olup, ağızdan ağza aktararak gelen yeri ve zamanı bilinmeyen olağanüstü veya normal kahramanlara sahip hayal mahsulü sözlü halk edebiyatı ürünüdür. Masalların ortaya çıkışı tılsımlı mitolojik öykülerin anlatılmasıyla olmuştur. Sonradan masal anlatıcılarıyla yayılmaya başlamıştır. Anlatıcının aktarım şekliyle yeni biçimler kazanarak kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. İnsanoğlunun göçebe yaşam tarzından yerleşik yaşama geçmesiyle insan toplumları göç, mülkiyet kavgası, adaletsizlik, haksızlık ve açlık gibi problemlerinden kaçmak için hayal güçleriyle kendilerine daha adaletli ve huzurlu bir dünya yaratmaya çalışmışlardır. Bu da masalları doğurmuştur. Masallardaki dev, dinazor, ejderha gibi olağanüstü kahramanlar da ilkel toplumların kalıntılarıdır. Masallar önceden uzun kış gecelerinde güzel vakit geçirmek için anlatılırken sonradan çocuklara hayal gücünü geliştirme, iyiliğe özendirme ve iyi ahlaka itme yönüyle daha fazla anlatılmaya başlanmıştır. Masallar toplumumuzun ahlaki ve kültürel izlerini taşıyıp bu izlerin gelecek nesillere aktarılması bağlamında çok önemlidir. Masallarımız incelendiğinde ortak bir olayın az değişiklikle anlatıldığını yani masalın farklı varyantlarını görürüz. Bu da masallarımızın kulaktan kulağa sosyal aktarımla geldiğini gösterir. Edebiyatımızın değerli dergilerinden Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'nin çoğu sayısında farklı yörelerden derlenmiş masallara yer verilmektedir. Bu çalışmada dergideki toplam 189 masalın EB ve AaTh kataloglarındaki tip numaralarına, diğer masallarla varyantlarının tespitine ve masalların formellerine yer verilecektir. Anahtar kelimeler: Masal, tip, kültür, varyant, formel, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi

Anahtar Kelimeler: Masal, tip, kültür, varyant, formel, türk Folklor Araştırmaları Dergisi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK MODERNLEŞMESİ ÜZERİNE TARTIŞMALAR

Arş.Gör. Yasemin Işık¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Batı ile Batı dışı toplumlar özelinde “modernite-modernlik, modernleşme, toplumsal değişim, kültürel değişim, ideolojik kutuplaşmalar” gibi süreçlerin ürettiği olgular, sorunlar, sonuçlar çerçevesindeki tartışmalar günümüzde disiplinler arası bir yaklaşımla hem tarihçiler hem de sosyologlar tarafından sıkça takip edilen, çalışılan örneklerdir. Osmanlı’da ‘Batıyı yakalamak için neler yapmalıyız?’ sorusuyla başlayan; Cumhuriyet döneminde de daha kesin adımlarla hızla devam eden ve hala tüm sancılarıyla devam etmekte olan modernleşme sürecimizde “kültür-medeniyet, yabancılaşma, kimlik, ne kadar Batı ...” gibi tartışma konuları hep ön planda olmuş; olmaya da devam etmektedir. 19. yüzyıldan günümüze kadar Batının ve Batı dışı toplumların modernleşme serüveninin tanımlanması noktasında yaşanan karmaşa düşünüldüğünde; Türk modernleşmesinin “kavramsallaştırılması, tanımlanması, sınırlarının belirlenmesi” noktasında önemli zorluklarla karşılaşılacağı açıktır. Nitekim Türk aydını, tarihi süreçte Türk modernleşmesinin kavramsallaştırılmasıyla uğraşmış ve düşünce yapısına uygun, farklı kavramlar, anlamlar geliştirmiş; çoğu zaman da bu konuda tartışma içerisinde olmuştur. Türk Modernleşme sürecinin adlandırılması kendisinden daha karmaşık bir hal almıştır. Günümüzde de kavramların kullanımı, modernleşmenin yönü ve sınırları üzerine tartışmalar halen tüm hızıyla devam etmektedir. Bildiride hem kendi tarihi içerisinde hem de Batının ve Batı dışı toplumların modernleşme serüveni karşısında kaydettiği yolla, kazandığı farklı anlamlarla Türk modernleşmesi, Türk aydınının gözünden çok yönlü olarak değerlendirmeye alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Modernite-Modernleşme, Türk Modernleşmesi, Batı Algısı ve Türk Aydını, Tartışmalar.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRK VE FARS EDEBİYATININ TİYATRO TÜRÜNDE ORTAK KÜLTÜR ÖGESİ OLARAK ŞEHNÂME’NİN DAHHÂK ÖRNEĞİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELEMESİ

Yasamin Gholamrahmani¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Türk ve Fars edebiyatı geçmişten günümüze dek süregelen köklü bir edebi geleneğe sahiptir. Adı geçen edebiyatlarda varlık gösteren bazı edebi türler İran ve Türkiye’nin modernleşme sürecinde model alınan Batı’dan gelmiş veya var olan bazı türler de değişim ve dönüşüme uğramışlardır. 19. Yüzyılda her iki edebiyatın değişim ve yenileşme sürecine girmesiyle Batı tesiriyle yeni türlerin varlık gösterdiğine şahit olmaktayız. Bu türlerin başlıca örneklerinden birisi de tiyatrodur. Modernleşme öncesi başlangıç evresi olarak Türk tiyatrosunda Karagöz, Meddah, Orta Oyunu, Seyirlik Oyunlarını ve Fars edebiyatında Ruhovzi, Taklitkârî, Taziye örneklerinin varlık gösterdiğini belirtmek mümkündür. Fakat Batılı anlamda her iki edebiyatta da tiyatronun yazılı metin yani piyeslere dayanması ve tiyatro binasında icra edilmesi Batı etkisiyle varlık göstermeye başlamıştır. Bu çalışmada Firdevsî’nin Şehnâme’sindeki Dahhâk adlı bölümü konu edinen 1876 yılında Şemsaddin Sami’nin kaleme aldığı Gâve piyesi ve Gulamhüseyn-i Sâidi’nin 1976 yılında kaleme aldığı Dahhâk piyesi karşılaştırmalı edebiyat yönteminin Fransız ekolüne dayanarak incelenecektir. Çalışmanın amacı ortak kültür ögesi olarak Şehnâme’den alınan bir ana fikrin farklı dönemlerde ele alınan iki piyesteki biçimini karşılaştırarak benzerlikler, farklılıklar ve ortaklıkları belirtmek olacaktır. İncelemede yapıtların anlatım bakımından farklılığına da yer verilmesine karşın daha çok muhteva ön planda tutulacaktır zira yüz senelik bir farkla yazılması hasebiyle dilsel farklılıkların var olması pek tabiidir. Çalışmada üzerinde duracağımız asıl konular, her iki metinde yukarıda bahsedilen ana fikre ne derece sadık kalındığı ve yazıldıkları dönemlerdeki kültürel, siyasi ve toplumsal şartların izini taşıyıp taşımadıkları olacaktır. Esasen farklı zamanlarda yazılmış olmaları bize aynı konunun farklı dönemlerde fakat modern anlayışa bağlı kalınarak işleniş üslubunu anlamak hususunda açıklayıcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Edebiyat, Ortak Kültür, Türk Edebiyatı, Fars Edebiyatı, Şehnâme

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİ EĞİTİMİ

Prof.Dr. Celal Demir¹ , Ezgi Dadaş¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

Noktalama işaretlerinin görevleri Yazım Kılavuzu'nda şöyle açıklanmaktadır: “Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere noktalama işaretleri kullanılır.” (TDK, Yazım Kılavuzu, 2012: 27). Sözlü anlatımda kelime ve kelime üstü birimler, duygu ve düşünceyi anlatmakta yetersiz kalabilir. Konuşmacı bu eksikliği gidermek için jest ve mimiklerini kullanır, zaman zaman da vurgu ve tonlamalarla zihnindeki metni tamamlamaya çalışır. Yazılı anlatımda yazarın jest, mimik, vurgu ve tonlama gibi yardımcı unsurları kullanma şansı yoktur. Ancak her dilde olduğu gibi Türkçede de bu boşluğu doldurmak için kullanılan noktalama işaretleri vardır. Noktalama işaretlerinin gramerimize girmesi ve yerleşmesi kısa zamanda olmamıştır. İlk kez Tanzimat döneminde bazı yazarlarımız yazılarında kullanmışlardır ancak bazıları da bu işaretleri gereksiz bir ayrıntı olarak görmüş ve karşı çıkmışlardır. Bu işaretlerden bazıları da Osmanlı alfabesinin ıslahı amacıyla kullanılmıştır. Örneğin vav harfinin üstüne düzeltme işareti konarak bu harfin o, ö, u, ü olarak dört farklı biçimde okunması sağlanmıştır. Servet-i Fünûn, Milli Edebiyat ve Cumhuriyet dönemlerinde noktalama işaretlerinin daha bilinçli ve yaygın olarak kullanıldığını görüyoruz. Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan müfredat programlarla noktalama işaretleri eğitim kurumlarında öğretilmeye başlanmıştır. Ancak bu konuda başarılı olduğumuzu söylemek mümkün değildir. Bugün de noktalama işaretlerinin doğru ve amacına uygun bir şekilde kullanılmadığı bilinmektedir. Bu çalışmada noktalama işaretlerinin öğretiminde yapılan yanlışlar üzerinde durulmuş ve düzeltilmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Noktalama İşaretleri, Türkçe Dersi Öğretim Programları, Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Noktalama İşaretleri Eğitimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

VLADİMİR JABOTİNSKY: TÜRKLER, OSMANLI DEVLETİNDEKİ AZINLIKLAR VE TÜRKÇE

Doç.Dr. Vefa Kurban¹

¹Ege Üniversitesi

Özet

Vladimir Jabotinsky 1880-1940 yılları arasında yaşayan semitist bir gazetecidir. İsmi Siyonizm hareketiyle yakından ilişkilidir. Doğum yeri Odessa şehri olmasına rağmen hayatı farklı ülke ve şehirlerde geçmiştir. Jabotinsky'nin birçok eseri vardır. Bunlardan bir tanesi de Jabotinsky'nin 1917 yılında Londra'da yazmış olduğu "Türkiye ve Savaş" adlı eseridir. "Türkiye ve Savaş" adlı eserde Jabotinsky 1908 Jön Türk Devrimi'nin dünyada nasıl karşılandığı, eski Türk yönetimi ile Jön Türk Devrimi ile birlikte Türkiye'de oluşan yeni yönetimi karşılaştırmaya çalışmıştır. Devrimden sonra Osmanlı bünyesinde yaşayan gayr-ı Müslimlerle ilgili olarak ortaya çıkan yeni gelişmeler üzerinde durmuştur. Jön Türklerle Osmanlı İmparatorluğu'nun Arap, Arnavut, Ermeni, Yunan ve Slav tebaası arasındaki ilişkiler hakkında bilgi vermiştir. Yazar aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde Türkçenin kullanımı konularına da değinmiş ve Türk olmayan eğitimli sınıfın pek de Türkçe bilmediklerinin altını çizmiştir. Çalışmamızda Siyonist bir lider olan Vladimir Jabotinsky'nin bakış açısı ile yazılmış olan "Türkiye ve Savaş" isimli kitapta yer alan Türkler, Osmanlı Devleti bünyesinde yaşayan azınlıklar ve Türkçe ile ilgili konuların üzerinde durulacaktır ve yazarın yorumları analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vladimir Jabotinsky, Türkiye ve Savaş, Türkler, Azınlıklar, Türkçe

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Fatma Gülelgül Birinci¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Günümüz küreselleşen dünyasında yaşamın her alanında kullanılan bilişim teknolojilerini yabancı dil öğretiminde de kullanmak artık bir seçenekten ziyade zorunluluk haline gelmiştir. Günlük hayatlarında bilişim teknolojilerinden sıklıkla yararlanan öğrencilere yabancı dil öğrenirken bu teknolojilerden yararlanmasına olanak sağlamak hem öğrenmeleri üzerinde olumlu sonuçlara yol açacak hem de onların öğrenmeye motive olmalarına sebep olacaktır. Gün geçtikçe önem kazanan Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında da bilişim teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Ancak öğrencilere sonsuz olanaklar sağlanmasına rağmen bu alanda bilişim teknolojilerinden yeteri kadar yararlanılmadığı görülmektedir. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ve kullanılabilecek bilişim teknolojileri açıklanmakta ve öğrencilerin bilişim teknolojilerini daha etkin kullanmalarına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Bilişim Teknolojileri, Web 2.0 Araçları

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YABANCILAŞMIŞ İNANÇ

Okutman Semanur Altınay¹

¹Active english

Özet

İnanç, halk yani toplum yani bireylerin bütünü için önem teşkil eden eşsiz bir sistemdir. Aralarındaki sıkı bir bağın bulunduğu bireyler ve inanç arasındaki ilişkide bazı nedenlerden ya da yaşanan değişim ve dönüşüm süreçleri içinde bireylerin bu “doğru sayılan tutum”larıyla bir kopma meydana gelmektedir. Bu kopmadan kastedilen “yabancılaşma” doğrultusunda inceleme bu çalışmanın asıl amacını oluşturmaktadır. Yani bir kimsenin inanmaması gerektiğini düşünürken bir şeye bile inanmanın mümkün olduğunu ve bu olabilirliğin bireyin kendi inancından yabancılaştığını savunan bu çalışmada gözlem ve görüşme metotları doğrultusunda sunulan örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnanç, Yabancılaşma, Yabancılaşmış İnanç

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

YUSUF AKÇURA VE ZİYA GÖKALP'TEN MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'E TÜRK KİMLİĞİNİN İNŞASI

Arş.Gör. Yasemin Işık¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Düşüncelerini toplumsal ve siyasal sorunlara çare ararken keşfeden Türk aydını, Batı'nın üstün özelliklerini yakalamayı amaçlayarak Batı karşısında ezilmemenin, birlik içerisinde güçlü bir Devlet olarak devam edebilmenin yöntemlerini sorgulamıştır. Türk düşünüşü, modernleşme sürecine bağlı olarak gelişmiş; “modernleşme olgusu” etrafında dönüp durmuştur. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Türk aydını, çeşitli formüllerle kimlik arayışına girmiştir. Türk İnkılabını “milliyet” ve “medeniyet” prensiplerine dayandıran Mustafa Kemal Atatürk'ün “bütünleştirici Türk kimliği” kurgusunda şüphesiz bu düşünsel birikimin etkisi büyüktür. ‘Türkçülüğün Manifestosunu ortaya koyan isim’ olarak anılan Yusuf Akçura'nın “Üç Tarz-ı Siyaset” indeki “seçenekçi”; ‘Türkçülüğün fikir babası’ olarak anılan Ziya Gökalp'in “Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak” ındaki “sentezci” yaklaşımı milliyetçilik akımının gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Türkçülük akımını, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasıyla yeniden şekillendiren Mustafa Kemal Atatürk, geliştirdiği milliyetçilik anlayışı üzerine Türk kimliğini inşa etmiştir. Bildiride Yusuf Akçura'nın ve Ziya Gökalp'in üçlü tasnifleri temelinde Atatürk'ün inşa ettiği ve günümüzde de geçerliliğini koruyan “Türk kimliği” kurgusu, Türk aydınının düşünsel çabası çerçevesinde karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Düşünsel Alt Yapı, Kimlik, Türk Kimliği, Yusuf Akçura, Ziya Gökalp, Mustafa Kemal Atatürk.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİNDE OSMANLI DEVLETİ'NİN DİPLOMASİ ANLAYIŞI

Dr. Altun Altun¹

¹Hakkari Üniversitesi

Özet

Diplomasi, uluslararası sistemdeki aktörler arasındaki ilişkilerin barışçıl yöntemlerle ve görüşmeler yoluyla yürütülmesini sağlayan bir dış politika aracıdır. Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yükselme dönemi genişleme politikasını sadece askeri alandaki başarılarıyla açıklamak mümkün değildir. Osmanlı, medeniyet havzasında yüzlerce yıl boyunca birçok toplumu, kültürü ve dini tutkal gibi bir arada tutmayı başarmıştır. Osmanlı Devleti'nin diplomasi anlayışı kendinden önce kurulan Türk devletlerinden ve İslam dininden etkilenmiştir. Çalışmamızda kuruluştan zirveye Osmanlı Devleti'nin dış politika uygulamaları diplomasi çerçevesinde incelenecektir. Ayrıca, Osmanlı elçilerinin yabancı ülkelere gönderilme nedenleri ve gelen yabancı elçilerin karşılanma usulleri ele alınacaktır. Osmanlı Devleti, kuruluş döneminde daha ılımlı bir diplomasi sergilerken yükselme döneminde güce, üstünlüğe ve önde gelmeye dayalı tek taraflı bir diplomasi anlayışı benimsenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuruluş ve Yükselme Dönemi, Diplomasi, Elçiler

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sözlü Sunum

AKRAN DEĞERLENDİRMESİNİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN C1 DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİN YAZMA KAYGISINA ETKİSİ

Doç.Dr. Mesut Gün¹ , Okutman Betül Karateke Bayat²

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

²Yunus Emre Enstitüsü

Özet

Bu araştırmanın amacı, yazılı akran değerlendirmenin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma kaygısına etkisini belirlemektir. Tek desenli deneğin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu Türkiye Diyanet Vakfı Sosyal Destek ve Eğitim Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen C1 kurundaki 24 öğrenci oluşturmaktadır. Altı hafta boyunca akran değerlendirme uygulaması yapılan çalışmada, öğrenciler farklı konularda kompozisyonlar yazmış ve yazdıkları bu kompozisyonlar akranları tarafından yazılı anlatım akran değerlendirme formunda yer alan bilgiler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası yazma kaygılarını ölçmek amacıyla daha önce geçerliliği ve güvenirliği test edilmiş olan yazma kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler yüzde frekans ve bağımlı örneklemde t- testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, akran değerlendirmesi ile yabancı dil olarak Türkçe öğrenen C1 kurundaki öğrencilerin yazılı anlatıma ilişkin kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre, katılımcıların yazılı anlatım becerisine yönelik ön testteki kaygı düzeylerinin son testte azaldığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma Kaygısı, Yazma Becerisi, Akran Değerlendirmesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

TDK TARAFINDAN ÜRETİLEN “YABANCI KELİMELERE TÜRKÇE KARŞILIKLAR”IN LİSE ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN BİLİNME DÜZEYİ

Uzman Cemil Şahin¹

¹MEB

Özet

Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Aynı dili konuşan insanlar, aynı kültür, tarih ve coğrafya bilinciyle birbirine bağlanarak milleti oluştururlar. Dil, milleti birbirine bağladığı gibi kuşaklar arasında önemli bir köprü kurar. Bu önemden dolayı Türkçemiz gelecek kuşaklara bırakacağımız en önemli ulusal mirasımızdır. Dünya dilleri arasında bir kelime alışverişinin olması kaçınılmazdır. Türkçenin son yıllardaki en büyük sorunu, bu kaçınılmaz alışveriş sonucu bünyesine aldığı yabancı sözcüklerdir. İçinde bulunduğumuz yüzyıl itibarıyla, sayıları inanılmayacak kadar artan bu sözcüklerin bir kısmı kimi zorunluluklar sebebiyle dile girmektedir. 12 Temmuz 1932’de Atatürk tarafından kurulmuş olan Türk Dil Kurumu (Türk Dili Tetkik Cemiyeti) millî bir kuruluşumuzdur. “Türk dilini yabancı etkilerden korumak ve geliştirmek” TDK’nin yerine getirmeye çalıştığı önemli bir görevidir. Bu görevi yerine getirmek için TDK 1993’te “Yabancı Kelimelere Karşılık Bulma Komisyonu”nu oluşturmuştur. Bu Komisyon yabancı kelimelere Türkçe karşılıklar önererek ve üreterek komuoyunun karşısına çıkmaktadır. Komisyon son yıllarda dilimize girmiş olan selfie, bienal, fax, hit, free shop, referandum, by-pass, mega, sit-com, chat, link, peeling, joystick, otizm gibi kelimelerin en ücra köyümüzdeki halk kitlelerine kadar yayılmadan ve daha önemlisi mânilerimize, deyimlerimize girerek kültürümüzün malı olmadan Türkçe karşılıklar önermektedir. Bu bilgiler ışığında çalışmamızın amacı; TDK tarafından yabancı kelimelere Türkçe karşılık olarak önerilmiş kelimelerin lise öğrencileri tarafından bilinip bilinmediğini ortaya çıkartmaktır. Bu amaç doğrultusunda TDK genel ağ sayfasında bulunan “Yabancı Kelimelere Türkçe Karşılıklar Kılavuzu”ndaki 1960 kelimedenden günlük hayatta en çok kullanılan 100 kelimenin yer aldığı bir anket formu oluşturulmuştur. Anket formu 352 lise öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Toplanan veriler yüzde (%) ve frekans analizleri yapılarak incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, beslenme uzmanı (diyetisyen), belgeç/belgegeçer (fax), derin dondurucu (deepfrize), yapboz (puzzle), esnek (elastik), özçekim (selfie), özgün (orijinal) vb. kelimelerin lise öğrencileri tarafından bilindiği fakat ayakça (pedal), çöküntü (depresyon), güneş odası (solarium), dur gül (sit-com), soyum (peeling), izlence (program), tatbilir (gurme), para şişkinliği (enflasyon) gibi kelimelerin bilinmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, TDK.

**FARKLI DÜŞÜNME STİLLERİNE SAHİP ÖĞRENCİLERİN
YARATICI YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

Doç.Dr. M.Celal Varışoğlu¹ , Öğretmen Şerife Kafalı²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

²Tokat Uğur Okulları

Özet

Düşünme stilleri, bir bilgiyi nasıl aldığımız ve işlediğimizle yakından ilgilidir. Tüm bireylerin kendilerine ait düşünme stilleri vardır ve kişiliğimiz gibi düşünme stillerimiz de birbirinden farklılık gösterebilir. Düşünce stillerimiz bize aittir ve herhangi bir profile bağımlı değildir. Farklı görev ve durumlara uyum sağlamak için stillerimizi değiştirebiliriz. Birbirinden farklı düşünen öğrenciler farklı öğrenme tarzları benimserler, dolayısıyla farklı dil becerilerinde farklı bir gelişim gösterirler. Yaratıcı yazma, yazma becerisine bağlı, bireyin yaratıcılığını ve farklı düşünme stillerini sürece dâhil eden daha üst düzey bir yazma etkinliğidir. Yaratıcı yazma ile öğrencilerin hayal kurma, sanatsal ifade biçimlerini geliştirme, problem çözme becerisi kazandırma, kendini tanımasını ve ifade etmesini pekiştirme gibi pek çok özelliğini geliştirebiliriz. Ayrıca yaratıcı yazma özgür düşünmenin gelişmesine katkı sağlar. Bu çalışmada, farklı stillerde düşünen ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri arasında ilişki bulunup bulunmadığı araştırılacaktır. Araştırma kapsamında nicel araştırma yönteminin tarama modelinden yararlanılacaktır. Araştırma sonuçları, araştırmanın amacına uygun olarak betimsel ve ilişkisel analiz teknikleri ile ortaya konacak, sonuçlar üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Farklı Düşünme, Yaratıcı Yazma, Düşünme Stilleri

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr.Gör. M. Özgün Harmankaya¹ , Öğr.Gör. Yusuf Taşkın²

¹Yıldız Teknik Üniversitesi

²Aksaray Üniversitesi

Özet

Dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak öğrenme ortamlarında kullanılan en etkili öğrenme-öğretme aracı olma özelliği gösteren ders kitapları gerek kolay erişilmesi gerekse öğrenme süreçlerini öğrencilere planlı bir biçimde sunması bakımından eğitim sürecinin en önemli materyali olma özelliği göstermektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (2019) yönlendirmeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe ders kitapları, metin ve etkinlik temelinde öğretim süreçlerine yardımcı olur. Temalar; okuma metinleri ve etkinlikleri, dinleme/izleme metinleri ve etkinlikleri, serbest okuma metinleri ve tema sonu değerlendirmelerinden oluşur. Tema sonu değerlendirmeleri, yaklaşık olarak 16-24 saat aralığından oluşan bir ders işleme sürecinde öğrenilen bilgilerin çeşitli boyutlarının yoklandığı bölümdür. Bu açıdan öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki mevcut durumları ile ilgili olarak öğretmenlere dönüt vermesi ve öğrencilerin bilgi düzeylerini ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki tema sonu değerlendirme sorularını öğrenme alanları ve Bloom'un yenilenmiş taksonomisinin boyutlarına göre değerlendirmektir. Araştırmanın inceleme nesnesini Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen Anıttepe Yayıncılık 5. sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden temel nitel desen ile gerçekleştirilen araştırmada, doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler betimsel bir biçimde analiz edilerek öğrenme alanları ve bilişsel süreç boyutlarına göre tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Ders Kitapları, Tema Sonu Değerlendirme, Taksonomi

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

TÜRKÇE ÖĞRENEN A1 DÜZEYİ ÖĞRENCİLERİNİN YAZMA SINAVLARINDAKİ KELİME KULLANIMI

Öğr.Gör. Yusuf Taşkın¹ , Öğr.Gör. M. Özgün Harmankaya²

¹Aksaray Üniversitesi

²Yıldız Teknik Üniversitesi

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kelime seçimi ve kullanımı, anlama ve anlatma becerilerinin kullanımında son derece önemlidir. Kelime bilgisi anlama becerisinde önemli bir yer tuttuğu gibi zihinde var olan anlamın çeşitli biçimlerde aktarılmasında da en önemli unsurlardan biridir. Tema ve etkinlikler yoluyla öğrenilen kelimeler, konuşma ve yazma becerisinin işe koşulması ile kullanıma dökülür. Dil öğrenme sürecinde gerçekleşen yazma etkinliklerinde öğrenciler, sahip oldukları kelimelerin tamamını kullanmaktan ziyade öğrendiği kelimelerden konuya uygun olanlarını seçer. Bu bakımdan kelime seçiminin bilinçli bir tercih olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmada, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin A1 kuru sonunda yapılan yazma sınavındaki kelime tercihlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Çalışmanın inceleme nesnelerini, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1 kitabı ve A1 kuru sonunda öğrencilere uygulanan yazma sınavı oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanarak elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazma Becerisi, Yabancılar Türkçe Öğretimi, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti, A1 Düzeyi, Kelime Kullanımı.

**EĞİTİM TARİHİ İÇİNDE BİR OKUL TASARIMI KİNDER
GARTEN: ÇOCUKLAR BAHÇESİ**

Hacer Tekercioğlu¹

¹Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi Doktora Öğrencisi

Özet

Bireye zamanın ruhuna uygun bir eğitim anlayışı ile yaklaşmak, onun yaşamı için gerekli olan becerileri o ruha uygun bir bakış açısıyla kazandırmak, eğitim modellerinin temel amaçlarından biridir. Bu bağlamda 18. yüzyılda Pestalozzi tarafından benimsenen eğitim anlayışı çocukların doğal ve zengin bir çevrede eğitilmesi ve bu çevrede özgür bırakılarak yaşama ait becerileri kazanmasını öngörüyordu. Bu anlayış kendini 19. yüzyılda Froebel'i "Kinder Garten" adını verdiği okullarda sistematik bir biçimde hayata geçirmesiyle yeniden göstermiştir. Zaman içinde kurumsallaşmış olan bu eğitim anlayışının uygulaması Froebel'in "Kinder Garten" adını taşıyan eserinde pek çok örnekle açıklanmıştır. Bahsi geçen bu eserin dilimize aktarımı 1888 yılında -kendi de bir eğitimci olarak benzer bir okul kuran ve bu anlayışı ülkemize yerleştirmeye çalışan - Ali Nazima tarafından gerçekleştirilmiştir. Froebel'in dikkat çekici bu eserinin bugüne kadar konu hakkında çalışanlar tarafından ele alınmadığı görülmüştür. Eğitim tarihimiz açısından önemi yadsınamayacak bir çalışma olduğu düşünülen bu eser Ali Nazima tarafından "Çocuklar Bahçesi" adıyla dilimize çevrilmiş/uyarlanmıştır. Bu bildiride eserin içeriği hakkında bilgi verilerek eserin Türk eğitim tarihindeki yeri belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Tarihi, Ali Nazima, Froebel, Çocuklar Bahçesi

**TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TÜRKİYE
YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİNDE(TYÇ) BELİRTİLEN
YETKİNLİKLERLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ**

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana¹ , Aydan Seda Güleç²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde ve Türkçe Öğretim Programında yer alan yetkinlikler ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 60 öğretmen adayı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri analizinde içerik analiz yöntemi analizi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda Türkçe öğretmeni adaylarının yetkinliği bilgi olarak adlandırdıkları, anadilde iletişim, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlık, inisiyatif ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade konusunda kendilerini yeterli gördüklerini; yabancı dilde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknoloji yetkinliği konusunda kendilerini yeterli görmediklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Program, Yetkinlik, Yeterlilikler Çerçevesi

**TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALAN YABANCI UYRUKLU
ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜRLENMESİ VE ADAPTASYONU
ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA**

Gülnare Hüseyinli¹

¹Ankara Üniversitesi

Özet

Bu çalışma farklı kültürel değerlere sahip yabancı uyruklu öğrencilerin kültürlenme düzeyleri, adaptasyon süreçleri ve karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Nitel araştırma yaklaşımından etnografi araştırma deseni kullanılmıştır. Betimsel nitelik taşıyan çalışmada “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılarak elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma grubunu Türkiye’nin başkenti Ankara’ya yüksek lisans ve doktora eğitimi almak maksadı ile gelen yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu belirlemek için “amaçlı örneklem” yöntemlerinden biri olan “homojen” örneklem kullanılmıştır. Kültürlenme bireyin yeni bir kültüre adapte olma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bireylerin farklı kültürlere mensup bireylerle uzun süreli teması sonucunda kültürel, davranışsal ve psikolojik değişimler oluşmaktadır. Farklı inanç ve kültürlere sahip bireyler arasında kültür etkileşimi mikro ve makro düzeyde kültürel değişimlere yol açmaktadır. Adaptasyonu bireyin farklı kültürlerdeki bireylerle ilişki kurması ve farklı kültürel yaşama uyum sağlaması olarak nitelendirdiğimizde kültürlenme ile büyük ölçüde ilişkili olduğu görülebilmektedir. Adaptasyon bireyin yeniliğe ve değişime açık olması, sorunlarla başa çıkabilmesi, sabırlı davranışları sonucu farklı kültürlere veya kendi gelenek ve kültürüne alışma süreci olarak ta ifade edilebilmektedir. Adaptasyon ve kültürlenmenin ortak yanları ve aralarındaki ilişki kültürlerarası adaptasyon kavramının oluşmasına sebep olmaktadır. Bu eksende, bu çalışmada kültürlenme, kültürler arası stratejiler, adaptasyon, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de uyum süreci, kültürlenmesi ve yaşadıkları sorunlar incelenmiştir. Anahtar Kelimeler: Kültürlenme, adaptasyon, kültürlenme stratejileri, psikolojik kültürlenme

Anahtar Kelimeler: Kültürlenme, Adaptasyon, Kültürlenme Stratejileri, Psikolojik Kültürlenme

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

ERZİNCAN –ÇAYIRLI İLÇESİNDEKİ MEZAR VE MEZAR TAŞLARINDA GÖRÜLEN KABARTMALAR

Dr. Öğretim Üyesi Funda Naldan¹

¹EBYÜ

Özet

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan mezar ve mezar taşları üzerinde bulundukları süslemeleri ile de anlam taşımaktadır. Erzincan-çayırli ilçesindeki mezarlıklarda yer alan sandık mezarlar üzerinde ve mezar taşları ilginç kabartmaları ile dikkat çekmektedir. Bu kabartmalarda tüfek, silah, tabanca, hançer, kılıç gibi savaş aletlerinin yanı sıra çok sayıda mutfak eşyaları da bulunmaktadır. İbrik, el leğeni, fincan takımı, bardak, dolap, güğüm vs. gibi günlük kullanım eşyaları ve takılar ile mezarlar süslenmiştir. Bu çalışma Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi 2018 yılında BAP kapsamında proje ile desteklenmiş, arazi çalışmaları tarafımızdan gerçekleştirilmiştir. Çoğu mezarın kitabesi olmadığından mezar üzerinde bulunan kabartmalar mezarın sahibinin kadın veya erkek olduğunu anlamamıza yardımcı olmaktadır. Ölen kişinin toplumdaki yeri, inancı, kültür ve geleneğini yaşatması bakımından mezar taşlarına bu çalışmada yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çayırli, Mezar, Mezar Taşı, Süsleme.

Sözlü Sunum

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA ÖNCÜ BİR ÇOCUK DERGİSİ: SEVİMLİ MECMUA

Arş.Gör.Dr. Erhan Akdağ¹

¹Afyon Kocatepe Üniversitesi

Özet

Çocuk dergileri, çocuk edebiyatı açısından zengin içerikleri, ilgi çekici konuları işleme, çocukları eğlence ve öğretimle kuşatması bakımından önemli kaynaklar arasında yer alır. Bu dergilerin pek çok farklı konuda yazıyla görseli bir araya getirmesi çocuk okuyucuların ilgi ve beğenisini çekmesini sağlar. Çocuk dergilerinde bilgi verme, edebî zevki geliştirme, okuma-yazma becerisi kazandırma ve eğlendirme esastır. Bu dergiler içerik yönünden birer ansiklopedi niteliği taşımakta ve okuyucularına yaşamın her alanına ilişkin önemli bilgiler sunmaktadır. Bu dergilerle çocuklar hem bilgilenir hem eğlenir hem de düşünce dünyalarını şekillendirirler. Eski harfli çocuk dergileri resimden karikatüre, şiirden el işi çalışmasına varıncaya dek zengin bir içerikle çocukların karşısına çıkar. 1 Kasım 1928'de Latin harflerine geçildikten sonra, eski harfli süreli yayınlar unutulmaya yüz tutar. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen bugün hâlâ yeterince bilinmeyen eski harfli çocuk dergilerimizden birisi de Sevimli Mecmua'dır. Sabiha ve Zekeriya Sertel çiftinin çıkardığı bu dergi 1925 yılında 13 sayı olarak yayımlanır. Sevimli Mecmua gerek ismi gerek zengin içeriği ve görselliğiyle çocukların beğenisini kazanma noktasında oldukça iddialı bir dergidir. Sevimli Mecmua'da cumhuriyet döneminin çocuk algısı, çocuk eğitimi, eğitim-öğretim anlayışı, öğretmen-öğrenci ilişkileri, farklı ülkelerdeki eğitim anlayışları vb. gibi pek çok konuda önemli bilgiler yer almaktadır. Bu çalışmada Sevimli Mecmua'nın Türk çocuk dergiciliği tarihindeki yeri ve önemi hakkında bilgi verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Eğitim, Eski Harfli Çocuk Dergileri, Sevimli Mecmua.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇOKKÜLTÜRLÜ ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN YANSITMALARI

Doç.Dr. Özlem Baş¹, Doç.Dr. Serkan Çelik¹

¹Hacettepe Üniversitesi

Özet

Hem insani politikalarının hem de imza attığı uluslararası sözleşmelerin gereği olarak Türkiye, mültecilerin barınma, beslenme ve sağlık ihtiyacının yanında eğitim ihtiyaçlarını da karşılamaya çalışmıştır ancak; eğitime ilişkin bu çabaların sistematiklikten yoksun olduğu görülmüştür (Beltekin, 2016). Hâlbuki mülteci toplulukların eğitim imkânlarının iyileştirilmesi, en az beslenme, barınma ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanması kadar önemlidir (Dryden-Peterson, 2011). İçinde mülteci öğrencilerin de bulunduğu farklı kültürel değerlere sahip öğrenme ortamlarında, bütün öğrenciler için eğitim sisteminin daha kapsayıcı bir anlayışa uygun olarak düzenlenmesi bir arada yaşama ve geleceği inşa etmek için önemlidir (ERG, 2017). Eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmaların, doğa bilimleri veya sağlık bilimleri alanında olduğu gibi makro etkilerinin uzun dönemde alındığı, kısa bir zaman diliminde somut çıktılar almanın her zaman mümkün olmayabileceği bilinmektedir. Ancak eğitim bilimleri alanında yapılan nitel araştırmalar toplumsal dokunun mikro gözeneklerinde yaşanan değişimleri ve ortaya çıkan sosyal katma değeri gösterebilmektedir. Kapsayıcı öğretmen eğitimi sınıfın çok kültürlü yapısına yönelik olarak öğretmenlerin pedagojik zorluklar yaşamamaları için çok önemlidir. Bu bağlamda araştırmada öğretmen adaylarının çok kültürlü öğrenme ortamlarındaki gözlem ve düşüncelerini yansıtma amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırma çok kültürlülük bağlamında ülkemizde bulunan Suriyeli öğrencilerin eğitim ortamlarında yaşadıkları durumu betimlemesi açısından önemlidir. Bu araştırmanın deseni çoklu durum çalışması biçiminde desenlenmiş olmakla beraber çalışma grubu amaçlı örnekleme yoluyla oluşturulmuştur. Araştırmada 7 Okul ölçüt örnekleme esasına göre seçilmiştir. Araştırmada yansıtıcı öğretmen adayı günlüklerinden elde edilen bulgular içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temalar Suriyeli öğrencilerin Türkçe'yi öğrenme, öğretmenlerin onlara karşı olan tutumları, akran zorbalığı, kültürel farklılıklar, sınıf yönetimi konusunda yaşadıkları güçlükleri betimlemektedir. Kaynaklar Beltekin, N. (2016). Turkey's progress toward meeting refugee education needs: The example of Syrian refugees. Eurasian Journal of Educational Research, 66, 175-190 <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2016.66.10> Dryden-Peterson, S. (2015). The educational experiences of refugee children in countries of first asylum. Washington, DC: Migration Policy Institute ERG. (2017-18). 11.Eğitim İzleme Raporu. Erişim adresi: <http://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2017-18-2/>

Anahtar Kelimeler: Çok Kültürlülük, Kapsayıcı Eğitim, Sınıf Öğretmeni

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN AKADEMİK OKUMA(C2) KİTAPLARINDA KELİME ÖĞRETİMİ: GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER ÖRNEĞİ

Tuncay Ayverdi
Gazi Üniversitesi

Özet

Anlama becerilerinden okuma becerisi gerek anadil gerekse yabancı dil öğretiminde söz varlığının artırılması, dil becerilerinin gelişimini doğrudan etkilemesi yönüyle hem bir öğrenim aracıdır hem de akademik başarıyı etkileyecek merkezi bir noktadadır. Bireyler kendi dillerinin sahip olduğu kelime zenginliğine göre varlıklara anlam yükleyip yorumda bulunurlar. Bu bağlamda her dil özel bir dünya görüşünü yansıttığından yabancı dil öğrenimi yeni bir dünyaya açılan kapıdır. Dilin en önemli yapı taşlarından olan ve barındırdığı birden fazla anlamla karşımıza çıkabilen kelimeler; uzun bir süreci içinde barındıran, söz varlığının önemli bir ögesidir. Bu noktada kültürlerarası bir köprü görevi üstlenen yabancı dil öğretiminde, kelimelerin önemli bir görev üstlendiği bilinmektedir. Son yıllarda gelişen küresel etkileşime bağlı olarak yabancı dil olarak Türkçenin öğrenimine ilginin arttığı görülmektedir. Eğitim ve kültürel anlamda etkileşimi sağlayan TÖMER, DİLMER ve yurt dışında sayıları hızla artan YETEM’ler Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’ne göre dört temel beceriye uygun olarak hazırlanmış Temel (A1, A2), Orta (B1, B2) ve Yüksek (C1) düzey ders kitaplarıyla yabancılara Türkçe öğretim faaliyetinde bulunmaktadır. Belirtilen setler aracılığıyla kelime öğretiminin nasıl ve şekilde yapılması gerektiğine dair çalışmaların varlığı bilinmektedir. Ancak temel iletişim becerilerinin verilmesinin ardından akademik eğitim amaçlı hazırlanmış ders kitaplarının da olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ileri düzey(C2) dil seviyesine ulaşmış yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin okuma becerilerine yönelik hazırlanan akademik okuma metinlerinin akademik kelime dağarcığını zenginleştireceği düşünülmektedir. Bu kapsamda ilgili alan yazın taraması yapıldığında Gazi TÖMER Akademik Okuma metinlerinin C2 seviyesindeki öğrencilerin kelime hazinesine katkısı üzerine bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Buradan hareketle kitapta yer alan 50 akademik okuma metni doküman analizi yöntemi kullanılarak yabancı öğrencilerin kelime hazinelerine ne şekilde katkı sağlayacağını belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Akademik Türkçe, Akademik Okuma, Yetkin Dil Kullanımı (C2), Kelime öğretimi.

SERGİLER

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sergi

DRAPEDE ÖZGÜN BULUŞMA

Öğr.Gör. Nuray Demirel Akgül¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Sosyal Bilimler MYO

Özet

Zaman içerisinde yolculuğumuz devam ettikçe, alışkanlıklarımız da sürekli olarak değişim göstermektedir. Özellikle modern dönemin getirdiği hareketlilik ve hız içerisinde geriye dönüp bakmak çoğu zaman zor olsa da konu moda olduğunda geçmişin yükselişi kaçınılmaz olmaktadır. İşte tam bu noktada pazen elbise tasarımı bize zamanda yolculuk yaptıran, modern şıklığı yakalarken geçmişe dönmemizi sağlayan bir seçenek olmuştur. Eski dönemde büyüklerimizin elleriyle diktği pazen kumaştan kıyafetlerin, bugün yeniden yükselişine etki den faktör ise hiç şüphesiz bohem giyim tarzının yeniden modanın merkezinde kendisine yer bulmasıdır. Pazen elbise tasarımları dokuları itibariyle belirli bir tarzın bütünlük kazanmasına olanak tanımaktadır. Yumuşak ve kavrayıcı bir yapısı olan pazen elbise tasarımları, bohem şıklık yakalamak isteyenler için tercih sebebi olmaktadır. Çalışmaya konu olan pazen kumaştan yapılan tasarımın kalıbı drapaj yöntemiyle elde edilmiş ve üretilmiştir. Bluz ve etek olarak iki parçadan oluşan kıyafette renk ve desen seçiminde sıcak ve soft renkler tezatlık oluşturarak modelin yaratıcılığına dikkat çekilmiştir. Hem rahat hem de canlı pazen elbise tasarımı ile koyu tonlar bir araya getirilerek modern dönemin tutkusu haline gelen zıtlıktan doğan şıklık elde edilmiştir. Tasarımda kullanılan pazen kumaşlarda çiçeklerin kendisine geniş bir yer bulduğu etnik motifler ile kişiye bohem stil içinde yer alan “senin istediğin gibi” anlayışını da aktardığının bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Kıyafet ,tasarım, Üretim, Pazen, Kumaş

Sergi

GIYİMDE ESKİYE DÖNÜŞÜN İŞARETÇİSİ PAZEN

Öğr.Gör. Nuray Demirel Akgül¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Polatlı Sosyal Bilimler MYO

Özet

Zaman içerisinde yolculuğumuz devam ettikçe, alışkanlıklarımız da sürekli olarak değişim göstermektedir. Özellikle modern dönemin getirdiği hareketlilik ve hız içerisinde geriye dönüp bakmak çoğu zaman zor olsa da konu moda olduğunda geçmişin yükselişi kaçınılmaz olmaktadır. İşte tam bu noktada pazen elbise tasarımı bize zamanda yolculuk yaptıran, modern şıklığı yakalarken geçmişe dönmemizi sağlayan bir seçenek olmuştur. Eski dönemde büyüklerimizin elleriyle diktği pazen kumaştan kıyafetlerin, bugün yeniden yükselişine etki den faktör ise hiç şüphesiz bohem giyim tarzının yeniden modanın merkezinde kendisine yer bulmasıdır. Pazen elbise tasarımları dokuları itibariyle belirli bir tarzın bütünlük kazanmasına olanak tanımaktadır. Yumuşak ve kavrayıcı bir yapısı olan pazen elbise tasarımları, bohem şıklık yakalamak isteyenler için tercih sebebi olmaktadır. Çalışmaya konu olan pazen kumaştan yapılan tasarımın kalıbı drapaj yöntemiyle elde edilmiş ve üretilmiştir. Bluz ve etek olarak iki parçadan oluşan kıyafette renk ve desen seçiminde sıcak ve soft renklerle tezatlık oluşturarak modelin yaratıcılığına dikkat çekilmiştir. Hem rahat hem de canlı pazen elbise tasarımı ile koyu tonlar bir araya getirilerek modern dönemin tutkusu haline gelen zıtlıktan doğan şıklık elde edilmiştir. Tasarımda kullanılan pazen kumaşlarda çiçeklerin kendisine geniş bir yer bulduğu etnik motifler ile kişiye bohem stil içinde yer alan “senin istediğin gibi” anlayışını da aktardığının bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Kıyafet ,tasarım, Üretim, Pazen, Kumaş

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sergi

AYAĞINI YORGANINA GÖRE UZAT

Öğr.Gör. Serap Mutlu¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Geleneksel Türk El Sanatlarından olan yorgancılık mesleği günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş meslekler arasında yer almaktadır. Yorgan Türkçe bir isimdir ve “Yatakta örtünmeye yarayan, pamuk ve yün gibi malzemelerle doldurularak dikilmiş geniş örtü” anlamına gelmektedir. Geçmişten günümüze yorgan hem günlük hemde tören eşyası arasında yer almıştır. Yorgan, yorgancılık mesleğini icra eden ustaların ellerinde çeşitli desenlerle şekillenerek kullanıldığı yerlere göre anlam kazanmıştır. En eski kültür kelimelerinden olan yorgan örtünmenin dışında atasözleri, mani, türkü, masal, deyim gibi alanlarda da Türk kültürünü yansıtmaya devam etmektedir. Yapılan bu çalışmada, yerini daha sade renk ve yapay dolgu malzemeleri ile desen verilmeden makinelerde hazırlanan yorganlara bırakan kültürel değerimizin, eski sanatsal ve kültürel değerine dikkat çekilerek giysiye uyarlanmıştır. Yorganlama tekniği kullanılarak giysi parçalarından büstiyer olarak olarak tasarlanmıştır. Tasarım geleneksel Türk el sanatlarından iğne oyası ile süslenmiştir. Hazırlanan eser, bir kültür mirası olan yorganı sadece uyku aracı olmaktan çıkararak yeni kullanım alanlarına taşımıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Sanatları, Tasarım, Giysi, Yelek, Yorgan, İğne Oyası.

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

DİL – TARİH – COĞRAFYA

Sergi

YORGAN GİTTİ KAVGA BİTTİ

Öğr.Gör. Serap Mutlu¹

¹Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Geleneksel Türk El Sanatlarından olan yorgancılık mesleği günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş meslekler arasında yer almaktadır. Yorgan Türkçe bir isimdir ve “Yatakta örtünmeye yarayan, pamuk ve yün gibi malzemelerle doldurularak dikilmiş geniş örtü” anlamına gelmektedir. Geçmişten günümüze yorgan hem günlük hemde tören eşyası arasında yer almıştır. Yorgan, yorgancılık mesleğini icra eden ustaların ellerinde çeşitli desenlerle şekillenerek kullanıldığı yerlere göre anlam kazanmıştır. En eski kültür kelimelerinden olan yorgan örtünmenin dışında atasözleri, mani, türkü, masal, deyim gibi alanlarda da Türk kültürünü yansıtmaya devam etmektedir. Yapılan bu çalışmada, yerini daha sade renk ve yapay dolgu malzemeleri ile desen verilmeden makinelerde hazırlanan yorganlara bırakan kültürel değerimizin, eski sanatsal ve kültürel değerine dikkat çekilerek giysiye uyarlanmıştır. Yorganlama tekniği ve özgün desenler kullanılarak giysi parçalarından yelek olarak tasarlanmıştır. Hazırlanan eserin, bir kültür mirası olan yorganı sadece uyku aracı olmaktan çıkararak yeni kullanım alanlarına taşımıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Sanatları, Tasarım, Giysi, Yelek, Yorgan.